

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2021

AUTORITET CIVILNOG VAZDUHOPLOVSTVA

Vizija

Da budemo kredibilni i priznati u svetu kao regulatorni i nadzorni organ za civilno vazduhoplovstvo, rangirani ispred drugih u regionu a i šire u pogledu vazduhoplovne bezbednosti.

Misija

Da stvorimo okruženje civilnog vazduhoplovstva u skladu sa međunarodnim standardima, kroz neprekidno praćenje, partnerstvo sa industrijom i visokim nivoom profesionalne nadležnosti osoblja.

Sadržaj

SPISAK SKRAĆENICA	5
1. IZVRŠNI REZIME.....	6
2. PRAVNI OSNOV	11
3. OPIS AAC-a.....	12
4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA.....	14
4.1 ORGANIZACIJA ACV-a.....	14
a) Organizaciona struktura ACV-a	14
b) Finansijski prihodi ACV-a	15
c) Plate osoblja ACV-a	16
4.2 NADZORNI ODBOR ACV-a.....	16
a) Mandat.....	16
4.3 IZVRŠNA VLAST	17
a) Generalni direktor.....	17
b) Zamenik Generalnog direktora.....	17
c) Rukovodstvo.....	17
4.4 LJUDSKI RESURSI	18
a) Obuke.....	18
4.5 IMOVINA	18
5. STRATEŠKI CILJEVI ACV-a	20
6. PLANIRANJE I RADNI UČINAK	21
7. RAD TOKOM GODINE.....	22
7.1 NAPORI ZA ČLANSTVO REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA.....	22
a) Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva (ICAO)	22
b) Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost (EASA).....	22
7.2 NORMALIZACIJA VAZDUŠNORG PROSTORA KOSOVA	22
a) Opis vazdušnog prostora Kosova.....	22
b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo	27
7.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP-u)	28
a) Evalucionia poseta EK-a za sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u na Kosovu.....	29
7.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB)	29
a) Sastanci Odbora Nacionalnog programa bezbednosti (NPB) u civilnom vazduhoplovstvu	30
b) Delatnost Saveta bezbednosti ACV-a.....	30
c) Dešavanja u upravljanju bezbednošću u vazduhoplovstvu	30
d) Upravljanje sistemom za prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu (OR)	31
7.5 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA NADOVEZANE SA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA	33
a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a	33
b) Izveštaj o zemlji za Kosovo Evropske komisije.....	34
c) Sastanak Odbora i Saveta SSP-a	35
7.6 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA	35
a) Memorandum o saradnji između ACV-a i AIP-a.....	35

b)	Potpisivanje sporazuma između ACV-a i Ministarstva odbrane	35
c)	Sastanak sa Centralnim odeljenjem za JPP u okviru Ministarstva finansija, rada i transfera.....	36
d)	Sastanak sa KAZŽS u vezi sa zaključivanjem sporazuma sa ACV-om	37
7.7	AKTIVNOSTI ACV-a NA MEĐUNARODNOM POLJU	37
a)	Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva	37
i.	Korišćenje vazdušnog prostora Kosova za proceduru sletanja na Aerodrom Kukeš	37
ii.	Saradnja između odeljenja za aerodrome sa Kosova i Albanije.....	39
iii.	Saradnja između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i Hrvatske....	40
iv.	Saradnja u oblasti vazduhoplovne medicine	40
b)	Koordinacija tehničke pomoći u oblasti vazduhoplovstva.....	40
i.	EASA IPA 5 projekat	40
ii.	Tehnička pomoć od ACV-a Francuske	41
7.8	REGULATORNA/NADZORNA AKTIVNOST.....	42
a)	Bezbednost letova, sertifikacija i licenciranje	42
i.	Inspekcije stranih vazduhoplova na platformi	42
ii.	Revizije Vazduhoplovnih operatera.....	43
iii.	Prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu (OR)	44
iv.	Transport opasne robe vazdušnim putem	45
v.	Nadzor opštег vazduhoplovstva	46
vi.	Vazduhoplovna medicina.....	47
vii.	Zabranjeni vazduhoplovi na Kosovu.....	48
viii.	Registrovani civilni vazduhoplovi i ono koji su uklonjeni iz registra civilnih vazduhoplova.....	49
ix.	Licence, sertifikati i odobrene dozvole, uključujući i njihovo suspendovanje i opoziv	49
b)	Vazdušno navigacijske usluge	49
i.	Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU)	49
ii.	Stalni nadzor Agencija za vazdušno navigacijske usluge.....	50
iii.	Revizija procene od strane EASA	52
iv.	Nadzor AVNU-a kao Organizacije za obuku (OO)	53
v.	Promene u sistemu AVNU-a.....	53
vi.	Izdavanje licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja i procena gradiranja ...	56
vii.	Objavljivanje vazduhoplovnih informacija	57
viii.	Obavezno prijavljivanje događaja	58
ix.	Aktivnosti u okviru upravljanja situacijom nastalom usled COVID-19	58
c)	Aerodromi.....	59
i.	Stalni nadzor bezbednosti na aerodromima	60
ii.	Projekat za proširenje piste i povećanja kapaciteta piste za precizno sletanje u ILS CAT-IIIB na MAP „Adem Jashari“	61
iii.	Sertifikacija Međunarodnog aerodroma u Prištini nakon infrastrukturnih promena.....	63
iv.	Sertifikacija LKIA-a kao organizacija za stručno osposobljavanje u oblasti aerodroma	64
v.	Procena uticaja turbina na vjetar i visoke gradnje na bezbednost vazdušnih operacija u Republici Kosovo.....	65
vi.	Sprovođenje Uredbe br. 03/2019 o označavanju prepreka i Uredbe br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma	66

vii. Sveobuhvatna vežba za reagovanje u vanrednim situacijama na MAP „Adem Jashari“	68
viii. Organizovanje regionalne obuke na radnom mestu „Upravljanje životinjskim svetom na aerodromima“, organizovana kroz EASA IPA projekat	69
d) Ekonomski regulacija vazduhoplovstva.....	69
i. Stalni ekonomski nadzor aerodroma	69
ii. Ekonomski nadzor AVNU-a.....	71
iii. Stalni ekonomski nadzor pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja	72
7.9 ZAKONODAVNA AKTIVNOST	73
a) Podzakonski akti	74
7.10 TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU	81
a) Objavljivanje pregleda o prijavljenim događajima	81
7.11 INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA.....	82
7.12 NABAVKA	83
7.13 FINANSIJSKI IZVEŠTAJ	83
a) Izveštaj o budžetu sa troškovima.....	83
b) Prihodi	84
c) Određeni grantovi donatora.....	84
d) Budžetski rashodi.....	85
e) Planiranje/Realizacija budžeta	89
f) Kapitalne investicije.....	91
g) Tabela o upoređivanju budžeta za tri zadnje godine.....	91
h) Budžet ACV-a za 2021. godinu	91
7.14 REVIZIJE PREMA ACV-u	91
a) Revizija od strane Nacionalne kancelarije revizije Kosova	91
b) Interna revizija od strane Ministarstva finansija, rada i transfera	91
8. STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA	93
PRILOG 1 - SPISAK OBUKA	94
PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA	97
PRILOG 3 - STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA 2021. GODINE	106

SPISAK SKRAĆENICA

ACV	Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo
AIP	Agencija za informisanje i privatnost
AMC	Vazduhoplovni medicinski centar
AME	Ovlašćeni medicinski ispitivač
MAP	Međunarodni Aerodrom u Prištini „Adem Jashari”
AVNU	Agencija za vazdušno navigacijske usluge
EU	Evropska unija
EASA	Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost
ECAC	Evropska konferencija za civilno vazduhoplovstvo
EUROCONTROL	Evropska organizacija za bezbednost vazdušne navigacije
ZEVP	Zajednički evropski vazduhoplovni prostor
IATA	Međunarodna asocijacija za vazdušni saobraćaj
ICAO	Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo
KIJU	Kosovski institut za javnu upravu
IPA	Instrument za pred-pristupnu pomoć
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
EK	Evropska komisija
KFOR	Misija NATO-a na Kosovu
KIVNI	Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata
KVS	Kontrola vazdušnog saobraćaja
ZCV	Zakon o civilnom vazduhoplovstvu
LKIA	Privatna kompanija koja upravlja MAP „Adem Jashari”
MFRT / MF	Ministarstvo finansija, rada i transfera
MŽSPPI	Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MIPD / MIP	Ministarstvo inostranih poslova i dijaspore
MJU	Ministarstvo javne uprave
MRSZ	Ministarstvo rada i socijalne zaštite
NATO	Organizacija severno-atlantskog sporazuma
NPSSP	Nacionalni program za sprovođenje SSP-a
NPB	Nacionalni program bezbednosti
SBL	Sistemi bespilotnih letelica (dronovi)
ISUFK	Informacioni sistem za upravljanje finansijsama na Kosovu
SUK	Sistem upravljanja kvalitetom
SPP	Standardi i prakse preporučene od strane ICAO-a
VNU	Vazdušno navigacijske usluge
NKR	Nacionalna kancelarija revizije
KP	Kancelarija premijera Kosova

1. IZVRŠNI REZIME

Ciljevi

ACV je sledio Strateške ciljeve za petogodišnji period 2019-2023, izrađene i usvojene na kraju 2018. godine. Strateški ciljevi služe ACV-u kao dobra i nezamenljiva osnova za godišnja planiranja koje obavlja organizacija. Godišnji planovi se izrađuju na nivou uprave, nakon procesa identifikacije radnji na nivou organizacionih jedinica. ACV postavlja ciljeve rada na godišnjem nivou. ACV će slediti sledeće strateške ciljeve:

1. Puno sprovođenje regulatornih odgovornosti;
2. Normalizacija vazdušnog prostora;
3. Sprovođenje Nacionalnog programa bezbednosti (NPB);
4. Članstvo u međunarodnim organizacijama (ovaj cilj ne zavisi od ACV-a);
5. Zaključivanje međunarodnih i regionalnih tehničkih sporazuma.

Osnovna funkcija ACV-a je nadzor i regulisanje aktivnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo u cilju garancije bezbednog rada u skladu sa važećim standardima. To se postiže inspekcijom, revizijom, licenciranjem i sertifikacijom. ACV ima stručno i kompetentno osoblje za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u zemlji. Regulatorna aktivnost ACV-a obuhvata bezbednost civilnog vazduhoplovstva, generalno, i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo.

Inspektori Odeljenja za bezbednost letova (OBL) tokom 2021. godine sproveli su dvadeset i tri (23) inspekcijske nadzore bezbednosne aviona stranih operatera (SAFA - Procena bezbednosti stranih vazduhoplova), koji deluju u MAP „Adem Jashari“. Izvršena je revizija Nacionalnog centra za medicinu rada (NCMR) u Đakovici, koji je ovlašćen od strane ACV-a u svojstvu Vazduhoplovnog medicinskog centra (AMC).

Inspektori Odeljenja za bezbednost letova izvršili su reviziju Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“ (LKIA) u cilju odobravanja podnosioca prijave za Sertifikat o opasnim materijama. Izvršena je revizija organizacije za obuku za paraglajding „Vazduhoplovna akademija Artan Venhari“. Ovom prilikom organizaciji za obuke za paraglajding produženo je odobrenje do 26. jula 2024. godine.

U skladu sa članovima 57. i 59. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, i članu 7. Uredbe br. 04/2020 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo, izdate su 153 dozvole za transport pošiljki opasnih materija vazdušnim putem.

Nakon isteka petogodišnjeg perioda, AVNU je 09.07.2021. godine zvanično podnela prijavu za obnovu sertifikata. Ovaj proces je verifikovan tokom kontinuiranih revizija. Nakon izdavanja preporuke od strane Odeljenja za VNU, kojom se potvrđuje da AVNU ispunjava sve zajedničke zahteve opisane u Uredbi br. 09/2020, kojom se transponuje Uredba br. 2017/373 EU-a, a koji su uslov za sertifikaciju kao pružaoca

usluga vazdušne navigacije, kao i zahtevi opisani u Uredbi br. 01/2018 o zahtevima za pružaoce usluga, u vezi sa obukom i procenom kompetentnosti za osoblje elektronike bezbednosti vazdušnog saobraćaja (ATSEP), ACV je predao sertifikat AVNU-u, čime je produžena njena sertifikacija. Sertifikat nema određeni rok, ali važi sve dok AVNU, kao pružalac usluga, ispunjava uslove važećeg zakonodavstva.

Tokom 2021. godine, ACV je uspeo da izvrši dve revizije u AVNU prema godišnjem planu revizija, dve ad-hoc revizije i jedan inspekcijski nadzor, proverom ispunjenosti regulatornih zahteva. Revizija, predviđena u poslednjem tromesečju, odložena je za sledeću godinu, s obzirom da je njena svrha bila Aneks 10 ICAO-a, sa naglaskom na radio-navigaciona sredstva, u okviru projekta proširenja piste, u novembru je odobren rad ILS/DME i DVOR/ DME.

ANSA je 2017. godine sertifikovana za pružanje usluga koje pripadaju Organizaciji za obuku kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS). Od trenutka sertifikacije, AVNU OB je tokom godina nekoliko puta revidirana od strane Odeljenja VNU, u okviru procesa stalnog nadzora, kako bi se osiguralo i potvrdilo da OB nastavlja da ispunjava sve zahteve uredbe. Izdavanje Sertifikata svedoči o bezbednosti i kvalitetu pruženih usluga, ali što zahteva stalnu posvećenost AVNU-e da poštuje uslove sertifikacije i da dodatno unapredi kvalitet usluga.

ACV je nadležan za izdavanje i obnavljanje licenci kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji pružaju usluge vazdušne kontrole u Republici Kosovo. Zbog suočavanja sa pandemijom COVID-19, redovan proces obnavljanja odobrenja jedinice nije mogao da se odvija kao prethodnih godina, jer je situacija onemogućila pohađanje obuke za obnavljanje znanja, što je uslov Uredbe br. 19/2017. ACV je dozvolio proširenje privilegija odobrenja jedinice prema preporuci OVNU. AVNU je 09.11.2021. godine dostavila dokaze da su nekoliko KVS mogla da prisustvuju obuci za obnavljanje znanja i kao rezultat toga ACV je produžio odobrenja jedinica za 23 KVS-a.

Odrojeno od procesa sertifikacije aerodroma, ACV takođe odobrava i izmene sistema AVNU-a. Mnogi sistemi koji su potpisani za odobrenje deo su kapitalnog projekta „Proširenje piste“. Tokom 2021. godine, izdato je nekoliko odobrenja, a neka su još u procesu odobravanja.

Inspektorji aerodroma u bliskoj saradnji sa inspektorima vazdušno-navigacijskih usluga u kontinuitetu su pregledavali i odobravali različite bezbednosne procene, počev od onih za površinske radove na putu sa naplatom takse za brzi izlazak sa piste, zatim do početka zemljanih radova na delu pista od „lokatora“ u pravcu praga piste 35, za pomeranje praga piste 35, prvobitno skraćenjem piste sa 2500 m na 2200 m, a zatim skretanje prethodne dužine od 2500 m, za proširenje sigurnosne površine na kraju piste 17 (RESA17), izvršena je analiza i odobrenje radova na pripremi kanala za proširenje mreže napajanja električnom energijom navigacionih sredstava, a takođe su tretirane i mnoge druge vazduhoplovne procene vezane za ovaj projekat. U punoj koordinaciji između strana, LKIA-AVNU-ACV, izvršena je kontrola i usvojeni su podaci za

objavljivanje vazduhoplovnih informacija, gde su bili obuhvaćeni suštinski podaci za objavljivanje, vazduhoplovne mape i procedure letenja.

Konačno, sa završetkom infrastrukturnog projekta za produženje piste sa 2.500 na 3.040 metara, zajedno sa uspostavljanjem kategorije rada sa sistemom preciznog sletanja, 21.12.2021. godine Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova je izdao sertifikat za rad za referentni kod aerodroma 4E, na osnovu karakteristika i učinka najvećih vazduhoplova koji se planiraju za rad u MAP „Adem Jashari“.

Planom aktivnosti za redovno praćenje i proveru sprovođenja primenjivih standarda za operatera MAP „Adem Jashari“ i pružalaca zemaljskih usluga, inspektor Odeljenja za aerodrome tokom 2021. godine u potpunosti su ispunili plan nadzora bezbednosti za ovu godinu, sprovodeći reviziju sertifikacije, devet planiranih inspekcijskih nadzora, od kojih jedan kod odobrenog dobavljača goriva za avione, kompanije „ExFis“, četiri „ad-hoc“ inspekcijskih nadzora koji nisu preliminarno bili predviđeni planom nadzora, ali su sprovedeni kao odgovor na različita bezbednosna pitanja, kao i još četiri inspekcijskih nadzora zajedno sa inspektorima Odeljenja za bezbednost letova, radi provere sprovođenja mera za sprečavanje širenja COVID-19 prema Akcionom planu operatora.

Što se tiče projekta izgradnje generatora kompanije „SOWI Kosovo LLC“ u Seljancima, Opština Mitrovica, ACV je nastavio da obavlja svoju koordinacionu ulogu i pažljivo prati izvođenje radova do potpunog završetka ovog projekta. Nakon prijema potrebne dokumentacije, ACV je izvršio inspekcijski nadzor na licu mesta i od strane predstavnika SOWI je upoznat sa najnovijim dešavanjima na završetku ovog projekta. Komunikacija je nastavljena putem e-maila do obaveštenja o završetku projekta i postavljanju zahtevanog obeležavanja.

Tokom decembra, ACV je angažovao tim inspektora iz svih operativnih odeljenja ACV-a za učešće u sveobuhvatnoj vežbi za reagovanje u vanrednim situacijama u MAP „Adem Jashari“, koju je organizovala LKIA, koja proizilazi iz zahteva Uredbe br. 17/2017 o uslovima i upravnim postupcima vezanih za aerodrome, na osnovu kojih je sertifikovan LKIA operator.

Tokom 2021. godine, u okviru nadzora nad sprovođenjem mera za suzbijanje širenja virusa COVID-19 na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jashari“, izvršeno je ukupno dvanaest *ad-hoc* inspekcijskih nadzora, u cilju provere sprovođenja mera u okviru Akcionog plana koji je izradio i dostavio LKIA ACV-u, na osnovu relevantnih dokumenata koje su izradili ACV, EASA, ECDC i ICAO.

ACV je dostavio input za Nacionalni plan za sprovođenje SSP-a (NPSSSP) koji je postavljen u Nacionalnom planu. Nakon zahteva MEI-a za reviziju NPSSSP-a, 2. jula 2021. godine ACV je dostavio KP-u revidirani plan. Za 2021. godinu ACV je planirao transponovanje 6 uredbi EU. Transponovano je 5 od 6 planiranih mera. Mera koja nije finalizovana je preneta na 2022. godinu.

ACV je nastavio sa naporima da zaključi tehničke sporazume pod nazivom „Radni aranžmani“ sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnu bezbednost (European Aviation Safety Agency - EASA). Ovi aranžmani bi omogućili ACV-u pristup Evropskoj bazi podataka o vazduhoplovnoj bezbednosti (ECCAIRS - Evropski koordinacioni centar za sisteme za izveštavanje o nesrećama i incidentima). Putem dopisa od 20. decembra 2021. koje je Generalni direktor poslao EASA-i i Evropskoj komisiji, ponovo je traženo zaključivanje Radnih aranžmana, učešće kosovskih vazduhoplovnih institucija u radnim grupama EASA-e, pristup bazama podataka EASA-e i potvrđna revizija EASA-e nakon one iz 2017. godine. U periodu obuhvaćenom ovim izveštajem nije primljen odgovor.

ACV je komunicirao sa Ministarstvom inostranih poslova i dijaspore (MIPD) u vezi sa podnošenjem prijave za članstvo u ICAO. ICAO je specijalizovana agencija UN-a, koja donosi međunarodne standarde u oblasti civilnog vazduhoplovstva, obavezne za svoje 193 zemlje članice. Tokom 2021. godine nije bilo radnji koje je ACV tražio u pravcu članstva u ovoj međunarodnoj organizaciji.

U okviru razgovora za normalizaciju niskog vazdušnog prostora, AVNU je 18. juna 2020. potpisala Pismo sporazuma sa albanskim pružaocem usluga AlbControl Tirana ACC, preko kojeg su otvorene još dve tačke, KUKAD i ARBER, na granici sa Republikom Albanije, koje se mogu koristiti za koordinaciju letova, kao što je prikazano na Slici 2. Tačke KUKAD i ARBER su tačke koje se na taktičkoj osnovi mogu koristiti za koordinaciju komercijalnog saobraćaja između AVNU i AlbControl, ali i dalje iste nisu planirane za letove (flight plannable).

U 2017. godini, po prvi put, pod vođstvom NATO-a počeli da se organizuju sastanci BANM-a na takozvanom „ekspertskom nivou“. Učesnici ovih sastanaka bili su predstavnici Republike Kosovo, Republike Srbije, Crne Gore, kao i predstavnici KFOR-a. Tokom 2021. godine nisu nastavljeni razgovori o normalizaciji niskog vazdušnog prostora i otvaranju vazdušnih koridora sa susednim zemljama Kosova, u okviru sastanaka o normalizaciji vazdušnog prostora Balkana (BANM).

U sklopu koordinacije aktivnosti započetih u decembru 2020. godine, i tokom 2021. godine održan je niz sastanaka između relevantnih strana u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora Kosova za proceduru sletanja na aerodrom Kukeš.

Tokom 2021. godine održano je nekoliko sastanaka između predstavnika ACV-a, AVNU-a, savetnika za vazduhoplovstvo delegiranih od strane ACV-a u Ministarstvu životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture i predstavnika KFOR-a. Na ovim sastancima se razgovaralo o procedurama letenja aerodroma Kukeš i sporazumu između AlbControl i AVNU. Dana 26.07.2021, primljeno je pismo kojim KFOR privremeno odobrava komercijalne letove planirane za aerodrom Kukeš.

ANSA je podnela nacrt LoA, ali on nije odobren od strane ACV-a i KFOR-a tokom 2021. godine. Sva ova promena utiče na vazdušni prostor Republike Kosovo i biće razmotrena u skladu sa procedurom za izmene i dopune Priručnika za VNU, koji je

razrađena u podnaslov: Promene u sistemima AVNU (Promena „CH-2021-01 LAKU operations“).

Svi letovi sa destinacijom aerodrom Kukeš realizovani su kao rezultat zajedničkih sastanaka sa KFOR-om i nakon njihovog odobrenja od strane KFOR-a. Odobrenja se daju za svaki let posebno (Case by Case) do promene NATO SPINS-a, kada će se ovi letovi tretirati kao letovi za koje nisu potrebna posebna prethodna odobrenja od strane KFOR-a.

ACV je poslao nekoliko pisama i takođe se sastao sa Centralnim odeljenjem za JPP u okviru Ministarstva finansija, rada i transfera. Na ovom sastanku se razgovaralo o saradnji između ACV-a i COJPP-a, sa posebnim osvrtom na tužbu operatera LKIA (Limak) protiv Odluke ACV-a o otvaranju tržišta zemaljskog opsluživanja. ACV je putem dopisa obavestio Komisiju za JPP o odbijanju LKIA, za sprovođenje Uredbe br. 4/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja i Odluke br. 01/KGD/IO/2021 ACV-a od 19. januara 2021. godine u vezi sa odobrenjem pristupa tržištu drugim pružaocima zemaljskog opsluživanja.

U okviru plana obuke ACV-a za 2021. godinu i tehničke pomoći iz EASA IPA 5 projekta, osoblje ACV-a je pohađalo ukupno 43 obuke, od kojih su neke održane „onlajn“, a druge uz fizičko prisustvo.

Sprovođenje IPA 5 počelo je 1. februara 2020. godine i trajaće 36 meseci, do januara 2023. godine. Svaka aktivnost je koordinirana između ACV Kosova i EASA kako bi se uzeli u obzir nivo razvoja industrije i specifične potrebe koje vazduhoplovni inspektorji ACV-a imaju za pravično sprovođenje zakonskih odredbi u različitim oblastima civilnog vazduhoplovstva. Tokom 2021. godine, ACV je pohađao 6 obuka, 4 radionice i 2 obuke na radnom mestu.

2. PRAVNI OSNOV

Skupština Republike Kosovo je 13. marta 2008. godine, usvojila je Zakon br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Zakon je stupio na snagu 15. juna 2008. godine. Ovaj zakon je usvojila Skupština Kosova u skladu sa članom 130. Ustava Republike Kosovo, koji zahteva osnivanje Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo. Zakon o civilnom vazduhoplovstvu je osnovni zakon funkcionisanja ACV-a i regulisanja civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Ovim zakonom, ACV-u su date nadležnosti da donosi podzakonske akte u vidu uredbi, administrativnih uputstava i odluka, kojima su preciznije sprovedene odredbe Zakona o civilnom vazduhoplovstvu i međunarodnih standarda izdatih od strane ICAO i EU. Unutrašnje funkcionisanje i organizacija vrši se unutrašnjom uredbom koju donosi Generalni direktor, na osnovu člana 14.2 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, i u skladu sa važećim zakonodavstvom, uključujući Zakon o organizaciji i funkcionisanju državne uprave i nezavisnih agencija, Zakona i uredbi Vlade Republike Kosovo o civilnoj službi.

Zakon o civilnom vazduhoplovstvu je zakon koji spada u prvu grupu zakona nakon nezavisnosti. Izmene i dopune zakona, ukoliko je potrebno, treba da pokrene Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture, kao resorno ministarstvo, a zainteresovane strane u ovom procesu treba da budu ACV, MUP i KIVNI. Tokom izveštajnog perioda MŽSPPI je pokrenulo proces u pravcu izmena i dopuna zakona, kako bi se bolje definisale odgovornosti javnih institucija civilnog vazduhoplovstva, inače je zakon o civilnom vazduhoplovstvu bio u okviru pravnog okvira EU-a i ocenjen je kao model za druge zemlje u regionu.

Kao što je gore navedeno, Zakon o civilnom vazduhoplovstvu i njegovi podzakonski koji proističu iz njega, omogućili su ACV-u da bez ikakvih naglašenih poteškoća vrši svoje dužnosti i sprovodi međunarodne obaveze zemlje u oblasti bezbednosti.

3. OPIS AAC-a

Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo je osnovan kao nezavisna regulatorna agencija na osnovu člana 14. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Od 1. januara 2009. godine, ACV je dobio pune nadležnosti u skladu sa ovim zakonom. ACV je jedan od državnih organa sa odgovornostima i funkcijama u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon predviđa da je Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI) odgovorno za ekonomsko regulisanje vazdušnog saobraćaja¹, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekta vazduhoplovstva². Zakon takođe osniva Komisiju za istragu vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao institucija koja funkcioniše u okviru Kancelarije premijera Republike Kosovo³.

ACV je zadužen za regulisanje aspekata bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. Ekomska regulacija aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije podrazumeva odobravanje tarifa za korišćenje usluga koje ovi operateri pružaju. ACV ima puni pravni kapacitet i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosovo.

Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je odgovoran za:

- sprovođenje zakonodavstva o civilnom vazduhoplovstvu i sprovođenje politika odobrenih od strane MŽSPPI-a ili Vlade u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- pružanje saveta i predloga za MŽSPPI, Vladu i Skupštinu u vezi politika i zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- donošenje sprovodljivih uredbi i naredbi za vazdušnu navigaciju, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Sporazumom o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom prostoru, u cilju sprovođenja politika civilnog vazduhoplovstva MŽSPPI-a i odgovarajućeg zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- izdavanje licenci, certifikata i dozvola u skladu sa ovlašćenjima i odgovornostima ACV-a, utvrđenim Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu;
- regulisanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo;
- regulisanje ekonomije aerodroma i usluga vazdušne navigacije;
- pružanje saveta MŽSPPI-u vezano za pripremu od strane ministra predloge politika za korišćenje vazdušnog prostora Kosova, koje zadovoljavaju potrebe korisnika, uzimajući u obzir nacionalnu bezbednost, ekonomske i ekološke faktore i potrebu za visokim standardima bezbednosti;
- efektivan nadzor i obezbeđivanje sprovođenja zakonodavstva, standarda, pravila, procedura i naredbi civilnog vazduhoplovstva, osim ako je Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom ova funkcija izričito data MŽSPPI-u ili drugom javnom organu;

¹ Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, poglavje 2.

² Na istom mestu, član 4.

³ Na istom mestu, član 5.

- distribuciju informacija javnosti u vezi relevantnih pitanjima o funkcijama i aktivnostima ACV-a;
- preduzimanje mera, sprovođenje istraga i inspekcijskih nadzora i izdavanje naredbi, pravila, pravilnika i/ili postupaka koje ACV sa razlogom smatra potrebnim za (i) redovno i zakonito sprovođenje odredbi Zakona o civilnom vazduhoplovstvu ili (ii) pravilno i zakonito sprovođenje ovlašćenja i dužnosti koje su ACV-u date ovim zakonom; i
- vršenje drugih funkcija koje su vezane za civilno vazduhoplovstvo na Kosovu i koje su Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom date ACV-u.

4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA

4.1 ORGANIZACIJA ACV-a

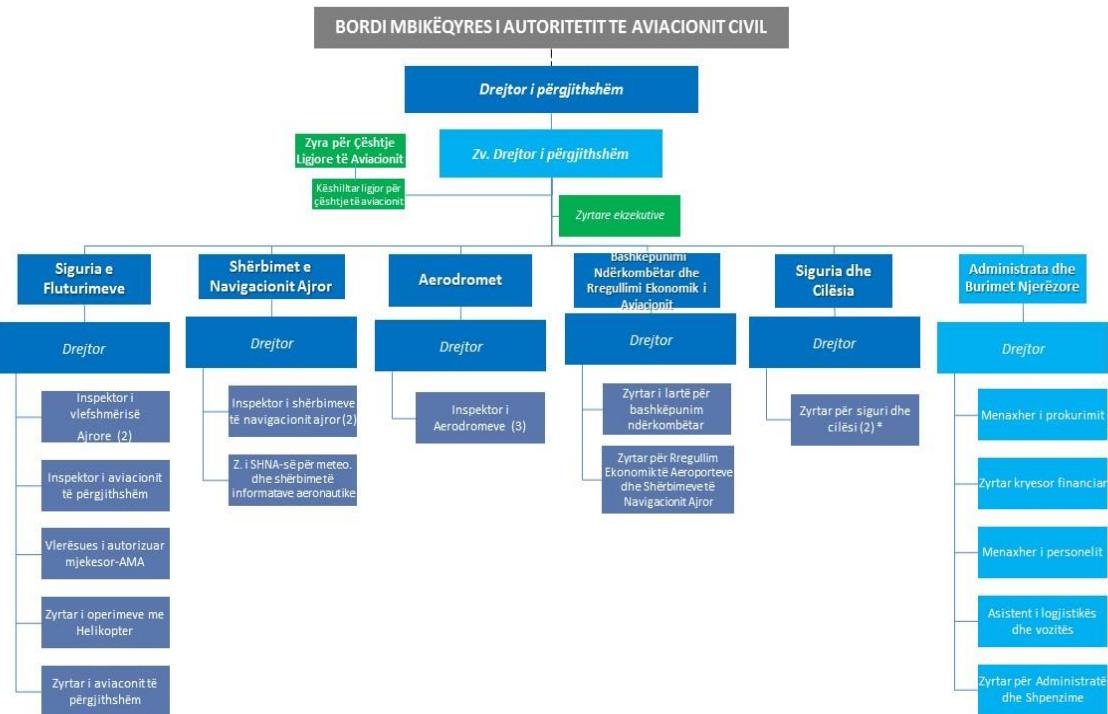
Sedište ACV-a je u ulici „Zejnel Salihu“ br. 22, u Prištini. Na zahtev ACV-a, Ministarstvo unutrašnjih poslova je 23. decembra 2020. godine donelo Rešenje br. 1044/2020, o smeštaju ACV-a u bivšoj zgradi Opštinskog suda u Prištini. Premeštanje ACV-a, uključujući svu dokumentaciju, imovinu (kancelarijski inventar, tehnološku opremu, itd.) u ovaj državni objekat iz privatnog objekta, počelo je u prvom delu februara 2021. godine i završeno je početkom marta 2021. godine. Ovaj objekat ima skoro dovoljan prostor za broj osoblja ACV-a, obezbeđujući im solidne uslove za rad. U ovom objektu komunalne troškove snosi MUP, a ACV je oslobođen zakupa.

a) Organizaciona struktura ACV-a

Na osnovu Uredbe o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju, organizaciona struktura ACV-a se sastoji od 30 zaposlenih koji su raspoređeni u sledećim administrativnim jedinicama:

- a) Kancelarija generalnog direktora
 - i. Generalni direktor ;(1)
 - ii. Zamenik generalnog direktora ;(1)
 - iii. Izvršna kancelarija (1)
 - iv. Kancelarija za pravne poslove u vazduhoplovstvu; (1)
- b) Odeljenje za sigurnost leta; (7)
- c) Odeljenje za usluge vazdušne navigacije; (4)
- d) Odeljenje za aerodrome; (4)
- e) Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulativu u avijaciji; (3)
- f) Odeljenje za bezbednost i kvalitet; (1)
- g) Odeljenje administracije i ljudskih resursa (6)

Organogram ACV-a:

b) Finansijski prihodi ACV-a

ACV je samofinansirajuća budžetska organizacija, prema članu 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ali u praksi to nije sprovedeno, i uprkos neprekidnim zahtevima od strane ACV-a. Od sada pa u narednim godinama, Ministarstvo finansija, rada i transfera izdvaja budžet za ACV kao vladin grant, a ne kao namenjeni prihodi prema odgovarajućem budžetskom kodu, tako da samo 47% sopstvenih prihoda su na raspolaganju ACV-u za svoj godišnji budžet. Ostatak prihoda se priliva u državnu kasu kao ostali prihodi od naknada i poreza.

U skladu sa članom 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenjeni prihodi ACV-a sastoje se od:

- naknade koje se odnose na vazduhoplovstvo, dažbine i tarife;
- procenat od usluga vazdušne navigacije koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarife za bezbednost putnika i tarife za sertifikaciju i licenciranje; i
- donacije, grantovi i druge finansijske ili tehničke podrške namenjene ACV-u.

Od 1. januara 2009. godine, sprovodi se Uredba br. 2008/7 Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture za utvrđivanje tarifa za bezbednost putnika koji sa Kosova putuju komercijalnim letovima. Ova uredba utvrđuje bezbednosnu tarifu od 2 evra po putniku koji putuje sa Kosova komercijalnim letovima. Prema Zakonu o

civilnom vazduhoplovstvu i odredbi te Uredbe, prikupljena sredstva od ove bezbednosne takse su prihodi namenjeni ACV-u, kako bi se pokrili operativni troškovi.

Počev od polovine 2011. godine, ACV preko Uredbe br. 7/2011, koja je kasnije bila ukinuta Uredbom br. 02/2015, izmenjena i dopunjena Uredbom br. 05/2018, obezbedio je pravni osnov za prikupljanje tarifa za usluge koje pruža, kao što su izdavanje licenci, dozvola, raznih certifikata i vršenje inspekcijskih nadzora i revizija, u skladu sa nadležnostima ACV-a za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

c) Plate osoblja ACV-a

Prema članu 24.2. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, plate osoblja ACV-a određuju se od ministra finansija, rada i transfera, na predlog Generalnog direktora ACV-a. U određivanju nivoa plata, zakon predviđa da, pored stručnih kriterijuma za osoblje, u obzir treba uzeti i plate osoblja u industriji vazduhoplovstva (aerodroma, kontrole vazdušnog saobraćaja, vazduhoplovnih kompanija), načelo koje se zahteva i od ICAO-a. Nivo plata osoblja ACV-a je, dana 20. marta 2009. godine, odobren od ministra za ekonomiju i finansija, na predlog Generalnog direktora ACV-a. Plate Generalnog direktora i zamenika generalnog direktora ACV-a se određuju od vlade, u skladu sa članom 20.2. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu.

4.2 NADZORNI ODBOR ACV-a

Na osnovu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, delatnost ACV-a je pod nadzorom Nadzornog odbora, koji je u sastavu od pet članova. Odbor radi sa skraćenim radnim vremenom i treba da se sastane najmanje jednom u svaka tri kalendarska meseca. Predsedavajući zastupa Odbor u javnosti i upravlja i organizuje rad Odbora. Odbor donosi odluke većinom glasova i ima potrebni kvorum za donošenje odluka ukoliko su prisutna najmanje tri člana Odbora.

Generalni direktor ACV-a podnosi Nadzornom odboru sveobuhvatan izveštaj o radu svaka tri meseca i godišnji izveštaj na kraju svake kalendarske godine.

a) Mandat

Novi članovi Nadzornog odbora ACV-a su imenovani Odlukom Vlade Republike Kosovo br. 11/34, od 07.10.2020. godine, izuzev g. Gaxherri, koji je ponovio još jedan mandat.

b) Nadležnosti

Nadzorni odbor je odgovoran za nadzor i razmatranje (i) aktivnosti i odluka ACV-a o administrativnim, izvršnim, regulatornim pitanjima i pitanjima licenciranja, i (ii) svih vidova finansijskog upravljanja, prihoda i rashoda ACV-a. Prema članu 16.1. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, ukoliko većina članova Odbora zaključi da postoje razlozi

da se veruje da ACV nije usklađen ili se ne usklađuje sa jednom odredbom ili više odredbi ovog Zakona ili drugim zakonskim aktima koji se sprovode na Kosovu, Odbor treba da u pisanom izveštaju identificuje (utvrdi) oblast u kojoj se sumnja za tu neusklađenost, koji se zatim dostavlja generalnom revizoru i Skupštini. Odbor nema izvršne nadležnosti, nadležnosti sprovođenja ili regulatorne nadležnosti.

c) Funkcionalnost

Tokom ovog perioda Nadzorni odbor ACV-a je održao nekoliko sastanaka i usvojio tromesečne (kvartalne) izveštaje oktobar – decembar 2020. i januar – mart 2021.

4.3 IZVRŠNA VLAST

ACV-om upravlja Generalni direktor, kao najviši organ izvršne i administrativne uprave. U svom svakodnevnom radu, on ima podršku dole navedenih rukovodećih struktura: zamenika generalnog direktora i direktora odeljenja.

a) Generalni direktor

Generalni direktor ACV-a, g. Bujar Ejupi je imenovan od Vlade Republike Kosovo, 22. juna 2020. godine, Odlukom br. 05/07, u skladu sa članom 20. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Mandat Generalnog direktora traje pet (5) godina i može biti preimenovan od Vlade za sledeće mandate u istom trajanju.

Bivši Generalni direktor g. Eset Berisha je razrešen Odlukom Vlade br. 01/30, od 12. maja 2020. godine, kojom je imenovan VD Generalnog direktora g. Arijanit Islami, koji je bio na funkciji do imenovanja sadašnjeg direktora g. Ejupi.

b) Zamenik Generalnog direktora

Zamenik Generalnog direktora radi punim radnim vremenom. Zamenik direktora pomaže Generalnom direktoru u izvršnom i administrativnom rukovođenju ACV-a i, u odsustvu Generalnog direktora, vrši njegove funkcije.

Vlada Republike Kosovo je 27. januara 2017. godine, Odlukom br. 03/129, imenovala g. Xhelil Bekteshi za zamenika Generalnog direktora ACV-a. Mandat Zamenika Generalnog direktora traje pet (5) godina i može biti preimenovan od Vlade za sledeće mandate u istom trajanju.

c) Rukovodstvo

Na osnovu unutrašnje urede, rukovodeća struktura ili rukovodstvo srednje nivoa ACV-a se sastoji od direktora odeljenja, koji su odgovorni za svoje delatnosti u okviru delokruga i nadležnosti utvrđenih u opisu posla. Izuzetno, Generalni direktor može delegirati svoje nadležnosti ili nadležnosti ACV-a nekoj strukturi ili službeniku van

delokruga dužnosti te strukture ili službenika, ukoliko on to smatra neophodnim. Generalni direktor tokom privremenog odsustva, u skladu sa članom 23.1. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, u potpunosti ili delimično, može da delegira svoje nadležnosti i nadležnosti ACV-a nekom službeniku koji ima nivo rukovodeće odgovornosti.

4.4 LJUDSKI RESURSI

ACV ima trenutno 30 zaposlenih, od tog broja 28 su pozicije karijere sa aktom imenovanja, a 2 pozicije su javni službenici.

Tokom četvrtog tromesečja, mesto Službenika za vazdušno-navigacijske usluge je upražnjeno nakon ostavke službenice. Tokom 2021. godine ACV je imao unapređenje u skladu sa Odlukom NNOCSK-a.

Tokom ove godine nije bilo disciplinskih komisija.

a) Obuke

ACV-a ulaže u stručno usavršavanje i ažuriranje specijalizovanog znanja službenika, u skladu sa međunarodnim standardima i preporučenim praksama, i na osnovu Zakona br. 06/L-114 o javnim službenicima.

U okviru plana obuke ACV-a za 2021. godinu i tehničke pomoći od projekta EASA IPA 5, osoblje ACV-a je pohađalo ukupno četrdeset tri (43) obuka, od kojih su neke održane ONLINE, dok su neke održane fizičkim prisustvom.

Obuke koje su realizovane u 2021. godini prikazane su u Prilogu 1 ovog izveštaja.

4.5 IMOVINA

ACV ima 982 raznih vrsta imovine sa kupovnom cenom od 297,896.44 €, gde spada imovina iznad i ispod 1,000 evra. Ta imovina se uglavnom sastoji od kancelarijskog nameštaja, tehnološke opreme, vozila, itd.

Imovina preko 1,000 evra je kupljena u novčanoj vrednosti od 165,381.84 €, dok je preostala vrednost nakon obezvredivanja prema stopama obezvredivanja tokom godina 12,331.02 €. Jedan broj imovine iz ove kategorije, koje imaju vrednost nula, ali su još uvek u upotrebi, Komisija je odredila vrednost od 5,751.89 €, dok je ukupna vrednost imovine 18,082.91 €.

Imovina ispod 1.000 evra kupljena je u novčanoj vrednosti od 169,351,84 €, dok preostala vrednost, nakon obezvredivanja prema stopama obezvredivanja tokom godina je 13,696.18 €. Jedan broj imovine iz ove kategorije, koje imaju vrednost nula još uvek su u upotrebi a Komisija je odredila vrednost od 2,737.78 €, dok je ukupna

vrednost imovine 16,433.96 €. Obračune je urađen na osnovu Uredbe br. 02/2013 MF-a o upravljanju nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama.

5. STRATEŠKI CILJEVI ACV-a

ACV sledi Strateške ciljeve za petogodišnji period 2019-2023, koji su izrađeni i usvojeni krajem 2018. godine. Strateški ciljevi služe ACV-u kao dobra i nezamenjiva osnova za godišnje planiranje koju vrši organizacija. Godišnji planovi se izrađuju na nivou rukovodstva, nakon postupka identifikacije radnji na nivou organizacionih jedinica. ACV postavlja radne ciljeve na godišnjoj osnovi. Ovi ciljevi su planirani prema konceptu S.M.A.R.T. (specifični, izmerljivi, dostižni, realni, vremenski ograničeni).

U narednih pet godina, ACV će slediti sledeće strateške ciljeve:

1. Potpuna primena regulatornih odgovornosti;
2. Normalizacija vazdušnog prostora;
3. Sprovođenje Državnog programa bezbednosti (DPB);
4. Članstvo u međunarodnim organizacijama (ovaj cilj ne zavisi od ACV-a);
5. Sklapanje međunarodnih i regionalnih tehničkih sporazuma.

6. PLANIRANJE I RADNI UČINAK

Tokom meseca januara 2021. godine, rukovodstvo ACV-a je konsolidovalo plan za 2021. godinu, a zatim je usvojen od Generalnog direktora. Sadržaj Plana rada obuhvata: akcioni plan, plan nadzornih aktivnosti, plan upravljanja rizikom u ACV-u, plan zapošljavanja, plan obuke osoblja i zakonodavni plan prema ZEVP-u.

Merenja radnog učinka ACV-a rezultiraju da je Akcioni plan za 2021. godinu, od ukupno 119 aktivnosti (100%), 66% aktivnosti je sprovedeno u potpunosti, oko 18% aktivnosti su pri kraju, dok 5% su aktivnosti koje su bile van nadležnosti ACV-a, ili su imale uticaj od spoljnih aktivnosti, i 11% aktivnosti nije sprovedeno.

Neke od aktivnosti koje nisu sprovedene tokom 2021. godine, i tokom prethodnih godina, kao što je na primer članstvo u međunarodnim vazduhoplovnim organizacijama i ulazak u međunarodne ugovorne aranžmane, bile su povezane sa spoljnim faktorima, uglavnom političkim i pravnim okolnostima izvan nadležnosti odlučivanja ACV-a.

Akcioni plan za 2021. godinu i njegova realizacija je prikazan u ovom izveštaju u Prilogu 2.

7. RAD TOKOM GODINE

7.1 NAPORI ZA ČLANSTVO REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA

a) Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva (ICAO)

ICAO je specijalizovana agencija UN-a, koja donosi međunarodne standarde u oblasti civilnog vazduhoplovstva, obavezne za svoje 193 države članice. ACV ima ulogu podrške Ministarstvu inostranih poslova i dijaspore (MIP) prilikom donošenja političke odluke da se prijavi za članstvo u ovoj organizaciji. Osim komunikacije sa MIPD-om u vezi sa ovim pitanjem, tokom 2021. godine nije bilo nikakvih radnji koje su zatražene od ACV-a u pravcu članstva u ovoj međunarodnoj organizaciji.

b) Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost (EASA)

ACV je nastavio sa naporima da zaključi tehničke sporazume pod nazivom „Radni aranžmani“ sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnu bezbednost (EASA). EASA je specijalizovana agencija EU-a, sa odgovornošću za oblast civilnog vazduhoplovstva. Ovi aranžmani bi omogućili ACV-u pristup evropskoj bazi podataka o bezbednosti vazduhoplova, (ECCAIRS – Evropski koordinacioni centar za sisteme za izveštavanje o nesrećama i incidentima), uspostavili bi okvir potreban za EASA za inspekciju učinka ACV-a od strane EASA, kao i za pomoć EASA u potpunom sprovođenju odgovarajućih odredbi sporazuma o ZEVP-u. Do sada, EASA nije stupila u ugovorne aranžmane sa ACV-om zbog političke prirode, što je van opsega delovanja i mogućnosti ACV-a ili drugih institucija Republike Kosovo. Dopisom od 20. decembra 2021. koji je Generalni direktor posao EASA i Evropskoj komisiji, ponovo je zatraženo sklapanje Radnih aranžmana i učešće kosovskih vazduhoplovnih institucija u radnim grupama EASA, pristup bazama podataka EASA i potvrđena revizija EASA nakon one iz 2017. godine. Tokom perioda koji pokriva ovaj izveštaj nije primljen nijedan odgovor.

7.2 NORMALIZACIJA VAZDUŠNORG PROSTORA KOSOVA

a) Opis vazdušnog prostora Kosova

Vazdušni prostor Kosova od septembra 1999. godine, je deo „Zajedničkog operativnog prostora Balkana - JOA“ NATO-a pod operativnom kontrolom Centra kontrole kombinovanih vazdušnih operacija 5 (Combined Air Operation Control 5 – CAOC5). , koji je 2014. godine prebačen kod Torrejon centra kombinovanih vazdušnih operacija (Combined Air Opration Center Torrejon- CAOC TJ). Ovaj vazdušni prostor je kontrolisani prostor u kome se pružaju usluge vazdušnog saobraćaja.

Na osnovu sporazuma između NATO/KFOR-a i Mađarske, visokim vazdušnim prostorom Kosova (iznad 6,205 m) od aprila 2014. godine upravlja pružalac usluga

vazdušne navigacije Mađarske, HungaroControl, koji pruža usluge letelicama koje nadleću ovaj prostor. Producenje pružanja usluga od strane HungaroControl je urađeno 2019. godine, nakon isteka petogodišnjeg perioda koji je počeo 2014. godine.

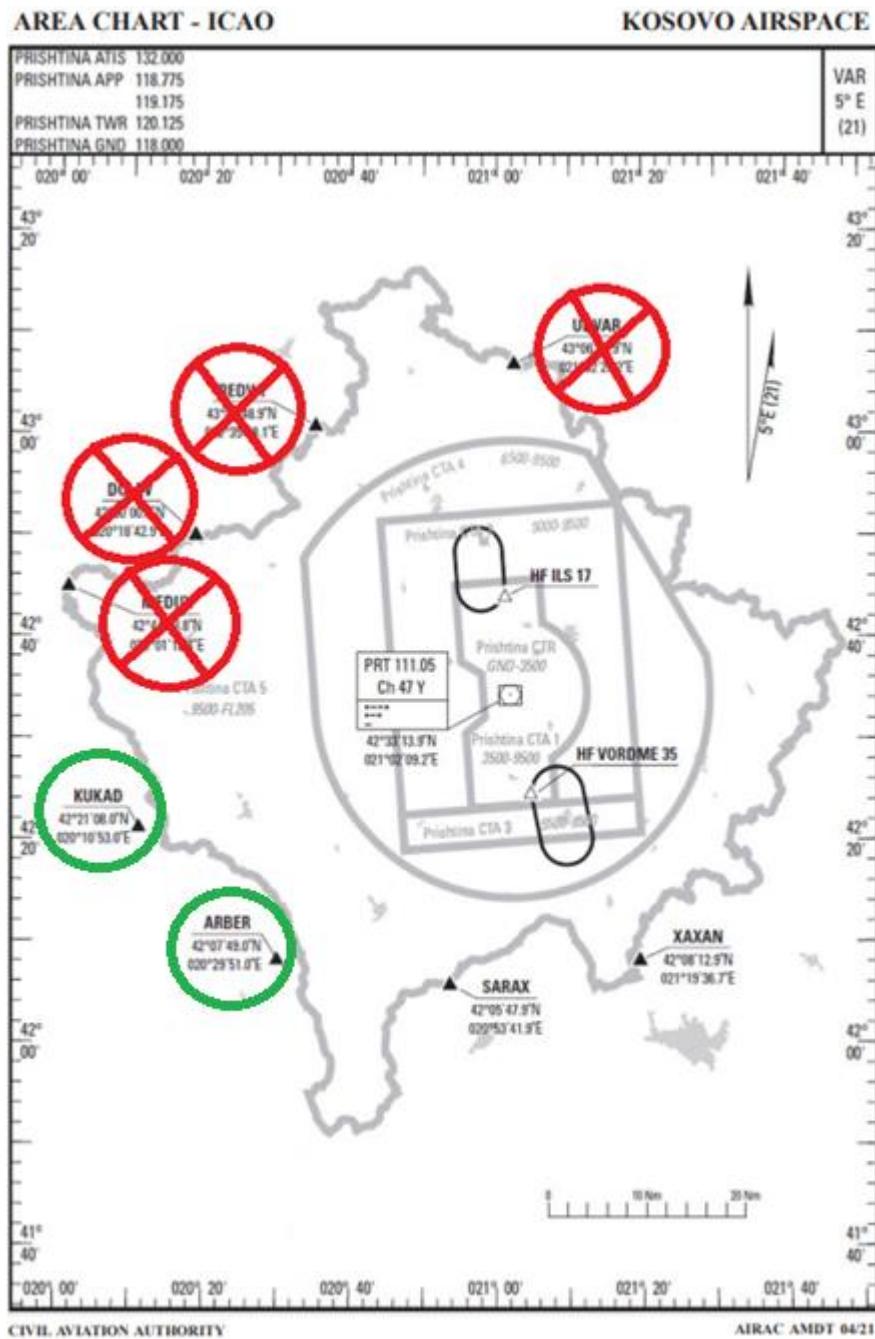
Niskim vazdušnim prostorom Kosova (ispod 6,205 m) upravlja/kontroliše Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU), koja pruža usluge vazdušne navigacije civilnim vazduhoplovima tokom leta u vazdušnom prostoru Kosova za sletanje i uzletanje sa aerodroma u Prištini „Adem Jashari“. Usluge se takođe pružaju za letove KFOR-a, EULEX-a i za letove opšteg vazduhoplovstva u niskom vazdušnom prostoru zemlje. Niski vazdušni prostor klasifikovan je kao prostor D i G klase, u skladu sa odredbama o klasifikaciji vazdušnog prostora iz Priloga 11 ICAO.

Na sledećim slikama su prikazane sadašnje strukture vazdušnog prostora Kosova (niski i visoki vazdušni prostor).

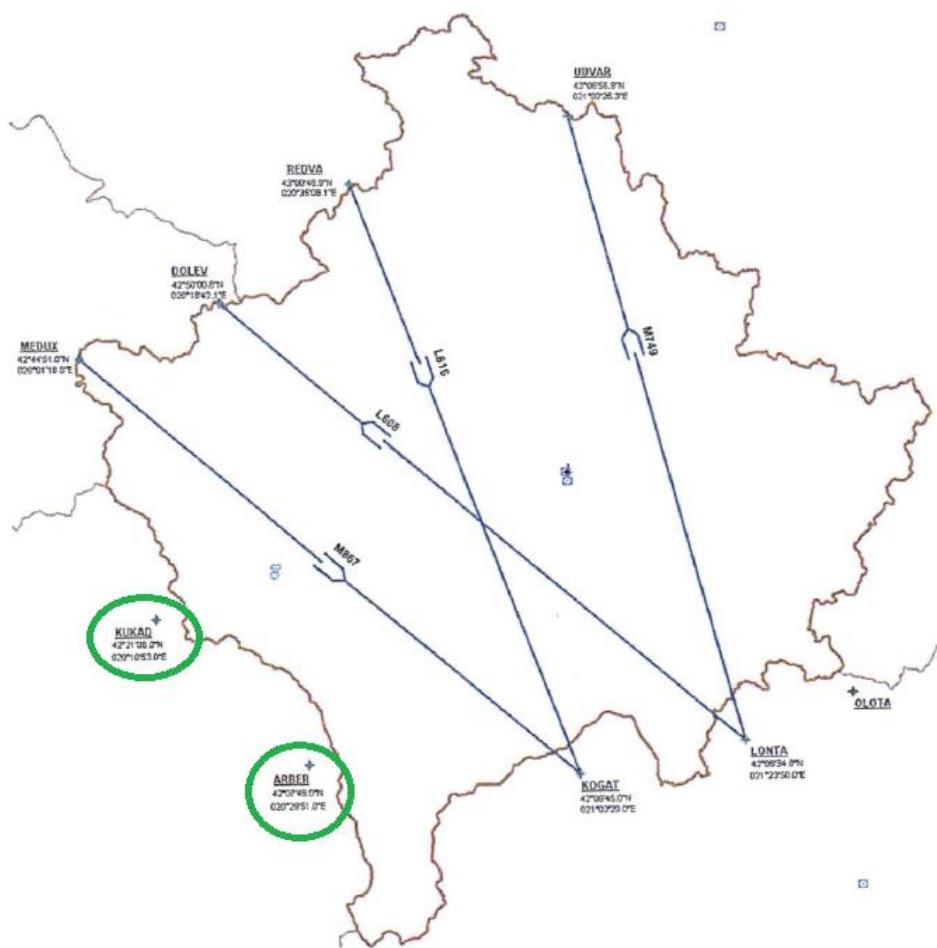
Niski vazdušni prostor Kosova

U niskom vazdušnom prostoru trenutno postoje samo 2 koridora (vidi Sliku 1) koji se koriste za komercijalni saobraćaj za odlazak-dolazak sa Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“. Koridor za dolazak počinje na ulaznoj tački XAXAN i završava se na MAP „Adem Jashari“, dok koridor za odlazak počinje na MAP „Adem Jashari“ i završava se na izlaznoj tački SARAX. Tačke XAXAN i SARAX nalaze se u južnom delu Kosova, na granici sa Severnom Makedonijom.

U okviru razgovora za normalizaciju niskog vazdušnog prostora, 18. juna 2020. godine AVNU je potpisala Pismo o sporazumu sa albanskim pružaocem usluga AlbControl Tirana ACC, putem koje su otvorene još dve tačke, KUKAD i ARBER, na granici sa Republikom Albanijom, koje se mogu koristiti za koordinaciju letova, kao što je prikazano na Slici 2. Tačke KUKAD i ARBER su tačke koje se na taktičkoj osnovi mogu koristiti za koordinaciju komercijalnog saobraćaja između AVNU i AlbControl, ali i dalje iste nisu planirane za letove (flight plannable).

Slika 1. Struktura niskog vazdušnog prostora u Republici Kosovo

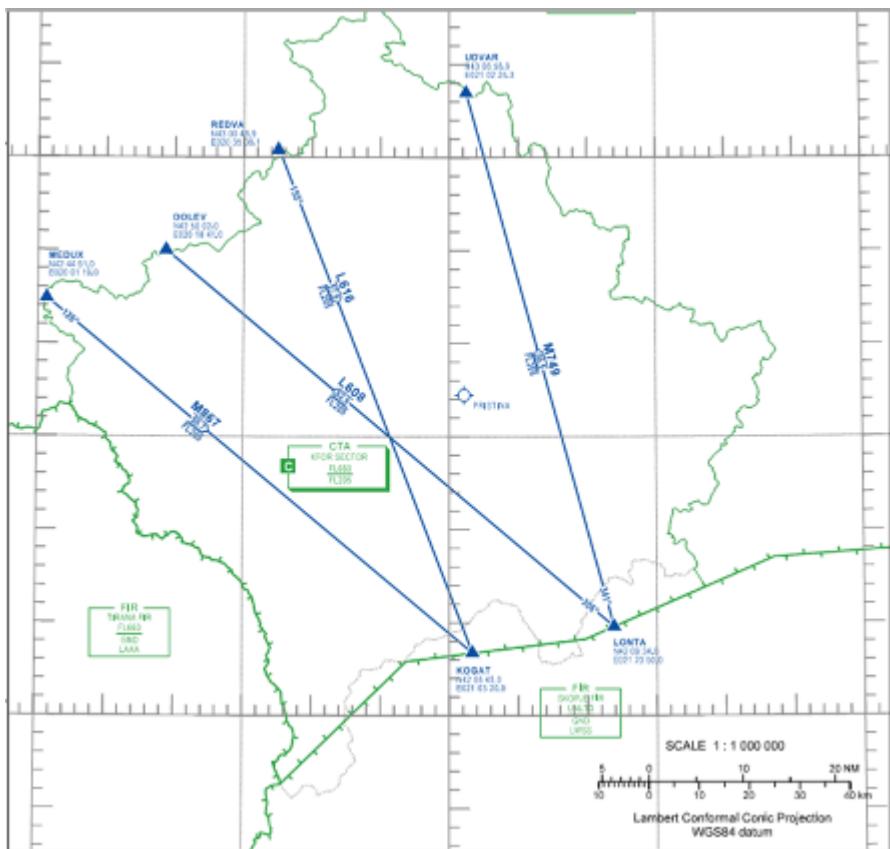
Slika 2. Nove tačke, KUKAD i ARBER za koordinaciju letova sa Tirana ACC

Visoki vazdušni prostor Kosova

Struktura visokog vazdušnog prostora sastoji se od 2 sektora (vidi slike 3 i 4) od nivoa letenja FL205 (6 km) do FL285 (9 km) i od nivoa letenja FL285 (9 km) do nivoa letenja FL660 (20 km).

Sektor 1 (FL205 do FL285) sastoji se od 4 koridora (vazdušnih puteva):

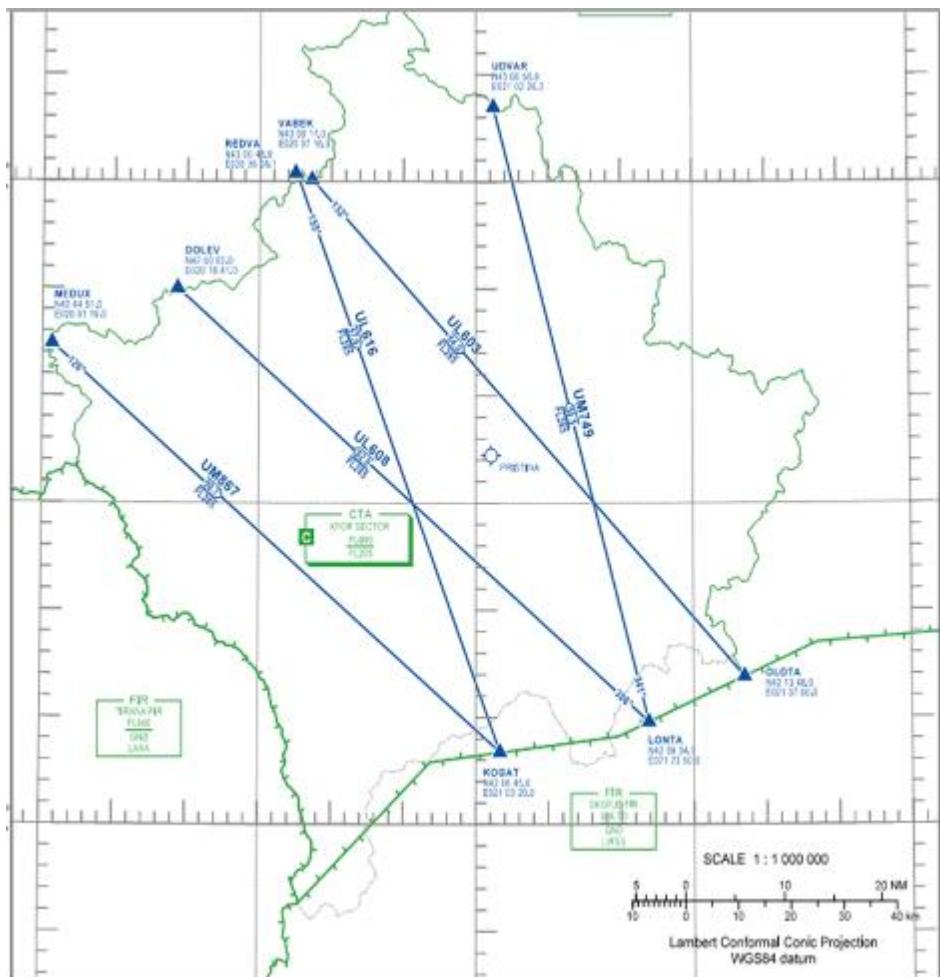
1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava na izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tačke REDVA i završava na izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački UDVAR.

Slika 3. Struktura vazdušnog prostora u Republici Kosovo: Sektor 1 (FL205 do FL285)

Sektor 2 (FL285 do FL660) sastoji se od 5 koridora (vazdušnih puteva):

1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava na izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tačke REDVA i završava na izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački UDVAR;
5. Koridor UL603, koji počinje od ulazne tačke VABEK i završava na izlaznoj tački LONTA.

Slika 4. Struktura visokog vazdušnog prostora u Republici Kosovo: Sektor 2 (FL285 do FL660)

b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo

Po završetku rata, visoki vazdušni prostor Kosova je bio zatvoren za preletanje civilnih vazduhoplova, i pod nadležnostima NATO-a. Ovaj prostor je otvoren za komercijalne letove u 2014. godini, pod upravom HungaroControl-a. Naši kontrolori vazdušnog saobraćaja pružaju usluge u niskom vazdušnom prostoru i upravljaju poletanjima i sletanjima sa/na Međunarodnom aerodromu u Prištini, kao i za druge letove unutar teritorije Republike Kosovo (u većini slučajeva od strane helikoptera KFOR-a).

Kontrola vazdušnog saobraćaja u niskom vazdušnom prostoru Kosova je pod regulatornim nadzorom Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo. Od proglašenja nezavisnosti, vlasti Republike Kosovo blisko su sarađivali sa NATO-om, KFOR-om, EU, ICAO-om i drugim zainteresovanim stranama u regionu radi normalizacije vazdušnog prostora Kosova. Ova aktivnost je odvijena u sklopu NATO inicijative: Sastanak o normalizaciji vazdušnog prostora na Balkanu (*eng. Balkans Airspace Normalization Meeting BANM*). Veliki interes su imale i avio-kompanije, jer iznad Kosova prolaze nekoliko puteva koji su istorijski bili široko korišćeni u međunarodnom vazdušnom saobraćaju. Budući da visoki vazdušni prostor sa

ponovnim otvaranjem za komercijalne letove u 2014 godini, smatra se normalizovanom, aktivnosti u okviru BANM-a bile su usmerene na normalizaciju niskog vazdušnog prostora, što pre svega znači otvaranje novih vazdušnih koridora sa svim susednim državama.

U 2017. godini, prvi put pod vođstvom NATO-a, počeli su sastanci BANM-a da se organizuju na takozvanom „nivou eksperata“. Učesnici na tim sastancima bili su iz Republike Kosovo, Republike Srbije, Crne Gore kao i predstavnika KFOR-a.

Tokom 2021. godine nisu nastavljeni razgovori o normalizaciji niskog vazdušnog prostora i otvaranju vazdušnih koridora sa susednim državama Kosova, u okviru sastanaka za normalizaciju vazdušnog prostora Balkana (BANM):

7.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP-u)

Sporazum o ZEVP-u (*eng. European Common Aviation Area; srp. Zajednički evropski vazduhoplovni prostor*) je multilateralni sporazum koji stvara jedinstveno tržište i zajednička pravila u oblasti vazduhoplovstva, potpisana između vlada zemalja Evropske Unije, Islanda, Norveške i država Zapadnog Balkana. UNMIK je potpisao ovaj Sporazum u ime Kosova i proglašio ga privremeno primenjivim 10. oktobra 2006. godine. Republika Kosovo putem Deklaracije o nezavisnosti, između ostalog, preuzeala je na sebe sve međunarodne obaveze Kosova, uključujući i one koje je u njeno ime potpisao UNMIK. Ove obaveze uključuju i sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u. Sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u u Republici Kosovo postalo je obavezno putem Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, od 2015. godine, i putem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Sporazum o ZEVP-u formalno je stupio na snagu 1. decembra 2017. godine. ACV, kao kontakt tačka za sporazum prati sprovođenje istog od strane kosovskih institucija. ACV redovno prati zakonodavstvo vezano za vazduhoplovstvo koje se izdaje od EU-a, i po potrebi informiše i druge nacionalne vazduhoplovne vlasti o novim normativnim aktima EU-a i uključuje ih u svom akcionom planu, pored obaveznih akata, i sve druge akte koje smatra potrebnim i primenljivim. Zakonodavstvo EU-a, planirano za primenu u 2021. godini, uključeno je u Nacionalni program za sprovođenje SSP-a.

Sprovođenje ovog sporazuma je predviđeno kroz dve prelazne faze. Prema proceni EK-a, postoje dva preostala pitanja za prelazak Kosova u II fazu ZEVP-a: primena Direktive o radnom vremenu i uklanjanje jedne odredbe u Zakonu o vazduhoplovstvu za prava putnika. Do kraja izveštajnog perioda, Vlada je izradila novi nacrt Zakona o radu koji sadrži dotičnu direktivu, i koji se очekuje da bude usvojen u Skupštini tokom 2022. godine.

Da bi pomogao javnosti u definisanju nacionalnog zakonodavstva kojim se transponuje zakonodavstvo koje proizilazi iz Sporazuma o ZEVP-u, u domaći pravni poredak, ACV

ažurira na svoj zvaničnoj internet stranici „Tabelu ekvivalentnosti Acquis Communautaire – zakonodavstvo Republike Kosovo u oblasti vazduhoplovstva“.

a) Evalucionia poseta EK-a za sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u na Kosovu

Direkcija za transport i mobilnost EK-a, je 10. marta 2021. godine poslala ACV-u nacrt izveštaja sa evaluacione posete Evropske komisije za nivo sprovođenja Sporazuma o ZEVP-u na Kosovu, realizovane u februaru 2020. godine.

Organi Republike Kosovo (ACV, MŽSPPI, MUP, KIVNI, KDP, MRSZ i AKK) kao i operater MAP-a „Adem Jashari“ koji su prošli ovu procenu dali su svoje komentare u nacrtu izveštaja EK-a.

Nacrt izveštaja sa komentarima i ažuriranjima prosleđen je EK-u 4. aprila 2021. godine. U međuvremenu ACV je dao dodatna objašnjenja. Konačni izveštaj evaluacione posete Evropska komisija nije poslala do kraja 2021. godine.

Proces evaluacije od strane eksperata koje je Evropska komisija poslala u institucijama RKS-a nadležnim za sprovođenje obaveza koje proističu iz Sporazuma o ZEVP-u, u koje su bili uključeni i stručnjaci iz EASA, sproveden je na poziv Generalnog direktora ACV-a od 10. do 14. februara 2020. godine. Cilj ove posete je bio da se proveri stepen ispunjenja obaveza Republike Kosovo prema Sporazumu o Zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru (ECAA) u oblasti civilnog vazduhoplovstva i ekonomski regulative.

7.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB)

Prema Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (ZCV), ACV, kao odgovorni organ za bezbednost civilnog vazduhoplovstva, treba da pokrene i koordinira izradu i sprovođenje Nacionalnog programa bezbednosti (NPB) civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Izrada i primena NPB-a jedan je od strateških ciljeva ACV-a za period 2019-2023.

To je zajednički sistem svih institucija sa ulogom u bezbednosti i politikama civilnog vazduhoplovstva, kao što je definisano u ZCV, u kojem se opisuje aktivnost svakog nacionalnog entiteta sa ulogom u bezbednost vazduhoplovstva, radi regulisanja i upravljanja bezbednošću civilnog vazduhoplovstva.

Standardi za izradu ovog programa su određeni od Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO), kroz Prilog 19 „Upravljanje bezbednošću“ Čikaške konvencije. Ovaj Prilog stupio je na snagu novembra 2013. godine, a države koje su ratifikovale Konvenciju su obavezne da ga u potpunosti primene u srednjoročnim planovima rada. Republika Kosovo još uvek nije mogla da pristupi ovoj Konvenciji, ali je kroz Zakon o civilnom vazduhoplovstvu preuzela obavezu za primenu svih ICAO standarda. Primena ICAO Priloga 19 obavljen je kroz Uredbu br. 04/2018 ACV-a o

„upravljanju bezbednošću“, od 17. avgusta 2018. godine. Za ispunjavanje zahteva NPB-a, tokom 2021. godine preduzete su dole opisane radnje:

a) Sastanci Odbora Nacionalnog programa bezbednosti (NPB) u civilnom vazduhoplovstvu

Tokom 2021. godine održana su dva redovna sastanka Odbora Nacionalnog programa bezbednosti (NPB). Dana 2. jula 2021. održan je VIII sastanak Odbora NPB-a, i dana 14. decembra 2021. održan je IX sastanak ovog Odbora. Oba sastanka je sazvao Generalni direktor, g. Bujar Ejupi, ujedno i odgovorni službenik za NPB u Republici Kosovo. Na sastancima se razgovaralo o situaciji sa COVID-19 i njenim uticajem na rad, kao i o opštim dešavanjima u civilnom vazduhoplovstvu, prema oblastima odgovornosti institucija koje su zastupljene u Odboru. Sastanci Odbora se održavaju u skladu sa odgovornostima koje ima ovaj Odbor i odgovorni službenik za NPB, kako je opisano u dokumentu „Dužnosti i odgovornosti Odbora“.

Odbor NPB-a u Republici Kosovo osnovan je Odlukom br. 05/96 Vlade, od 26. juna 2016. godine. Članovi ovog Odbora osim ACV-a su Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture, Agencija za vazdušno navigacijske usluge, Agencija za upravljanje vanrednim situacijama i Komisija za istrage vazduhoplovnih nesreća i incidenata.

b) Delatnost Saveta bezbednosti ACV-a

Tokom 2021. godine, Savet bezbednosti ACV-a održao je niz sastanaka. Savet se sastao za razmatranje i tretiranje različitih bezbednosnih pitanja. Novim sastavom Saveta, tokom 2021. godine izrađeni su i usvojeni i novi Projektni zadaci za rad Saveta.

Tokom 2021. godine Savet je uspeo:

- Da razmatra prijavljene događaje sa otvorenim statusom za zatvaranje nakon preporuka;
- Da razmatra izveštaj AVNU-a o inspekcijskom nadzoru, sprovedenog u februaru, koji rezultira nalazom nivoa 1;
- Da razmatra izveštaj KIVNI-a o napadima ptica i preporuke za ACV; i
- Da prati ključna dešavanja u projektu proširenja piste na aerodromu.

c) Dešavanja u upravljanju bezbednošću u vazduhoplovstvu

Podrška sprovođenju Uredbe o traganju i spasavanju u civilnom vazduhoplovstvu (Aneks 12 ICAO/ONAC-a)

Tokom 2021. godine, ACV je, preko direktora za bezbednost i kvalitet, delovao u okviru koordinacionog tima, sa Agencijom za upravljanje vanrednim situacijama (AUVS) za usaglašavanje i koordinaciju radnji za sprovođenje Uredbe br. 01/2018 MUP-a o traganju i spasavanju u civilnom vazduhoplovstvu, kojom se transponuje Aneks 12 ICAO-a za traganje i spasavanje.

AUVS je izradila plan rada, koji identificuje neophodne radnje u Republici Kosovo, na nivou radne grupe i koordinacione grupe, do izrade Plana traganja i spasavanja na teritoriji izvan radijusa od 8 km od aerodroma, kao i podršku sprovođenju ovog plana.

Identifikovani su međunarodni stručnjaci da podrže Kosovo u izradi Plana traganja i spasavanja u Republici Kosovo. Nakon identifikacije, podnet je zvaničan zahtev putem dostavljanja obrasca TAIEX-u (Instrument za tehničku pomoć i razmenu informacija) Evropske komisije, kako bi se obezbedila podrška stručnjaka iz ove oblasti. Zahtev je odobrio TAIEX.

Akcioni plan koji je izrađen za sprovođenje Uredbe o traganju i spasavanju je praćen i ažuriran. Nosilac ovog procesa je AUVS u okviru MUP-a.

Zastupanje ACV-a u Komisiji za identifikaciju, analizu i procenu rizika na nivou zemlje

ACV je preko direktora za bezbednost i kvalitet, podržao formalnu grupu, koja će se baviti pregledom važeće dokumentacije o opasnosti od prirodnih nepogoda i drugih nepogoda. Radnu grupu je imenovalo Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno Agencija za upravljanje vanrednim situacijama (AUVS). Tokom 2021. godine, radna grupa je održala nekoliko sastanaka kako bi započela davanje doprinosa relevantnih institucija zastupljenih u ovoj grupi. Ovaj projekat, prema dinamičkom planu, treba da bude završen u drugoj polovini 2022. godine i njegov rad se zasniva na Uredbi br. 25/2020 MUP-a o metodologiji za izradu procene opasnosti od prirodnih nepogoda i drugih nepogoda.

d) Upravljanje sistemom za prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu (OR)

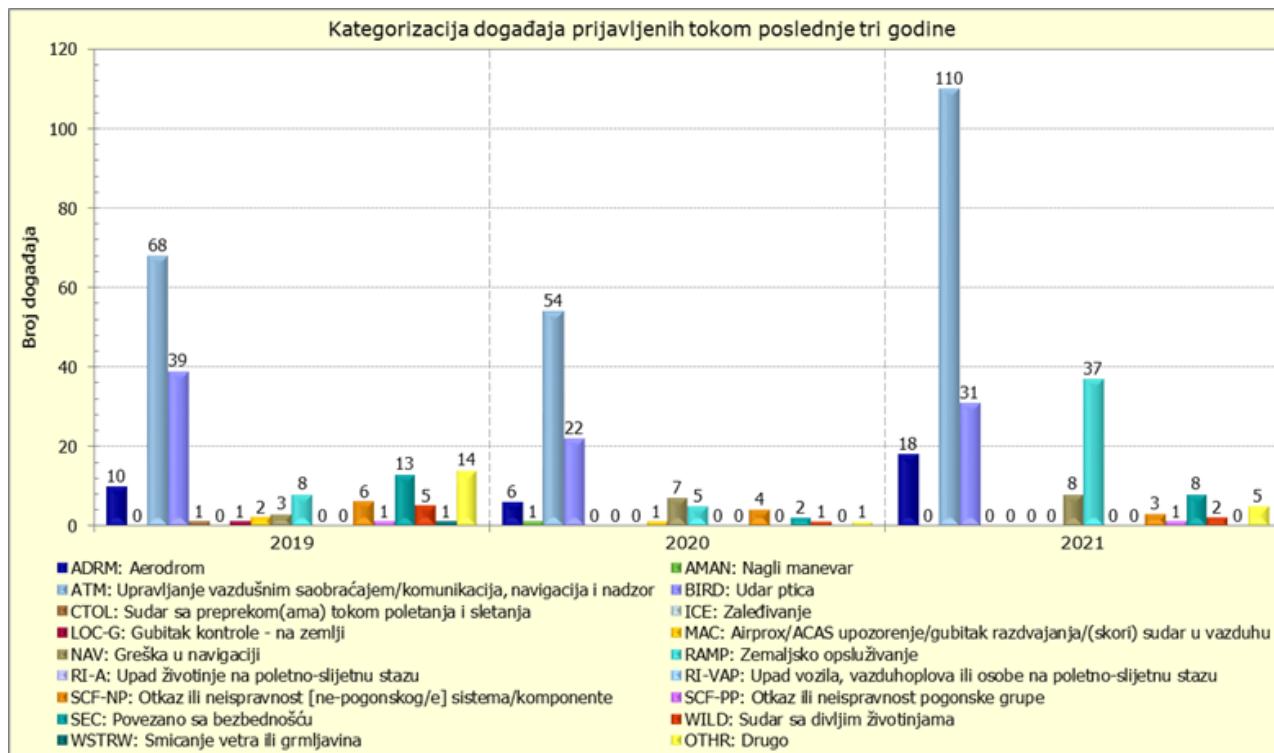
U cilju unapređenja bezbednosti vazduhoplovstva, sprečavanjem nesreća i incidenata, ACV prikuplja i analizira neophodne informacije o bezbednosti civilnog vazduhoplovstva preko svog sistema izveštavanja o događajima. Ove informacije omogućavaju ACV-u i industriji da budu informisani o bezbednosnim rizicima sa kojima se suočavaju, kako bi podržali čitav niz aktivnosti upravljanja bezbednošću, uključujući usvajanje i sprovođenje olakšavajućih radnji, tamo gde je prikladno. Relevantne bezbednosne informacije se prijavljuju, prikupljaju, čuvaju, štite, razmenjuju, distribuiraju i analiziraju u skladu sa zahtevima Uredbe ACV-a br. 09/2017 o izveštavanju, analizi i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu.

Tokom 2021. godine ACV je primio izveštaje o ukupno 225 događaja u civilnom vazduhoplovstvu, što predstavlja značajan rast u odnosu na brojem prijavljenih događaja poslednjih godina. Ovo se, naravno, poklapa i sa rastom broja operacija u odnosu na 2020. godinu, koja je pretrpela ograničenja letova zbog pandemije.

Ukupan broj prijavljenih događaja u ACV-u, od 2006. do kraja 2021. godine dospitao je ukupno 1844 događaja. Smatra se da nema značajne razlike u broju prijavljivanja

događaja u odnosu na broj letova i to ukazuje na nivo podizanja svesti učesnika u vazduhoplovnoj industriji i njihovu posvećenost prijavljivanju, a može ukazivati i na zadovoljavajući nivo bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu.

Prijavljeni događaji su kodirani u različitim kategorijama prema vazduhoplovnim elementima uključenim u ove događaje i zajedno sa kategorijama događaja iz prethodne dve godine prikazani su na sledećem grafikonu, koji je zasnovan na podacima izvađenim iz baze podataka ACV-a na softverskoj platformi ECCAIRS 5 (Evropski koordinacioni centar za sisteme za izveštavanje o nesrećama i incidentima).

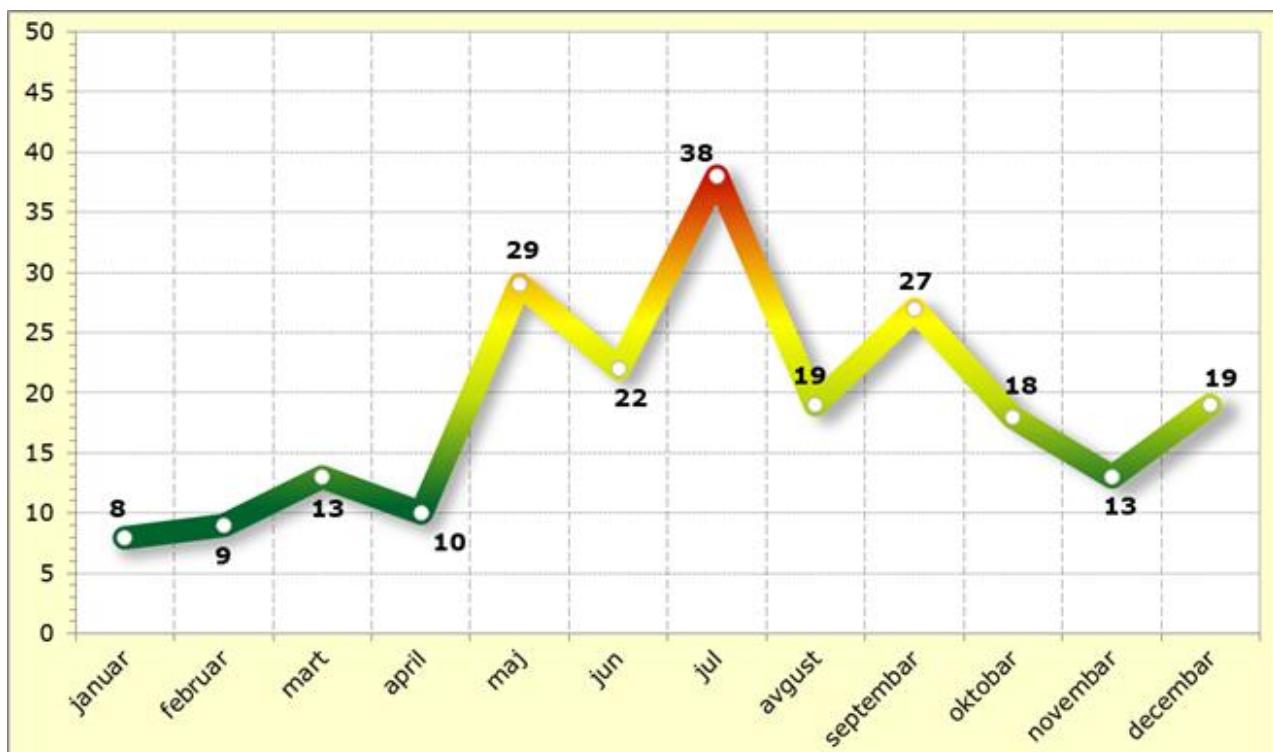
Kategorizacija prijavljenih događaja tokom 2019., 2020. i 2021. godine (kodiranje Iz gornjeg grafikona se vidi da su u odnosu na kategorije događaja iz 2019. i 2020. godine, kategorije iz 2021. godine koje su beležile rast i uticale na porast ukupnog broja događaja su: RAMP (događaji pri prihvatu i otpremi u zemlju, samo u odnosu na 2020. godinu), ATM (upravljanje vazdušnim saobraćajem/komunikacija, navigacija i nadzor), BIRD (udar ptica), SEC (u vezi sa bezbednošću, koji sadrži potkategoriju događaja povezanih sa laserskim napadima), WILD (sudar sa divljim životinjama, samo u odnosu na 2020. godinom) i OTHR (drugo).

Potkategorija događaja laserskih napada je beležila rast u odnosu na 2020. godinu, što nije dobrodošlo jer svetlost laserskih zrakova u pravcu avionima u letu predstavlja veliku prepreku za pilote i može da ih zaslepi tokom kritičnih faza letova, kao što su poletanje i sletanje, i shodno tome predstavlja ozbiljnu opasnost po bezbednost putnika i posade, kao i ljudi koji žive u blizini aerodroma. Ovi napadi predstavljaju krivična dela i namerno ih čine neodgovorne osobe.

Dok su kategorije koje su beležile rast, sa udvostručenim i većim brojevima su sledeće dve kategorije: RAMP (događaji pri prihvatu i otpremi u zemlju) i ATM (upravljanje vazdušnim saobraćajem/komunikacija, navigacija i nadzor).

Treba napomenuti da je u stvarnosti prijavljeno i prosleđeno 225 događaja, broj koji je udvostručen u odnosu na broj prosleđenih događaja u 2020. godini.

Isto tako, prijavljeni događaji se klasifikuju u različite klase na osnovu ozbiljnosti njihovog uticaja na bezbedan rad vazduhoplova i ljudi u njihovim posadama.

Broj prijavljenih događaja po mesecima tokom 2021. godine

Kao što se može videti na gornjem grafikonu, od 225 događaja koje je ACV primio tokom 2021. godine, mesec sa najvećim brojem događaja je ujedno i mesec koji skoro svake godine ima najveći broj letova i putnika, mesec jul. Meseci jul i avgust takođe beleže najveći broj letova, kao i sezoni kada primamo mnogo putnika iz naše dijaspora.

7.5 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA NADOVEZANE SA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a

ACV je dostavio inpute za Nacionalni plan za sprovođenje SSP-a (NPSSSP), koji je naveden u Nacionalnom planu. Nakon zahteva MEI-a za revidiranje NPSSSP-a, ACV je 2. jula 2021. godine dostavio u KP-u revidirani plan. Za 2021. godinu, ACV je planirao

transponiranje 6 EU uredbi. Postignuto je transponiranje 5 od 6 planiranih mera. Mera koja nije dovršena preneta je u 2022. godini.

Realizacija NPSSSP-a 20221. od strane ACV-a prikazana je u sledećoj tabeli:

	Planirana mera	Planiranje	Ažuriranje napretka
1	Uredba o izmenama i dopunama Uredbe br. 01/2019 u pogledu zahteva za kompetentnost letačke posade i metode obuke i odlaganja datuma primene određenih mera u kontekstu COVID-19 pandemije	K2 2021	Uredba (ACV) br. 07/2021 izdata 11.08.2021. godine
2	Uredba o utvrđivanju zahteva koji se odnose na performanse i interoperabilnost nadzora za jedinstveno evropsko nebo (izmene i dopune), usvojena	K3 2021	Uredba (ACV) br. 08/2021 izdata 10.09.2021. godine
3	Uredba o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 05/2015 u pogledu zahteva za nadležnosti letačke posade i metode obuke, kao i u pogledu izveštavanja, analize i praćenja događaja u civilnom vazduhoplovstvu	K3 2021	Transponirano putem Uredbe (ACV) br. 09/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2019 izdata 13.12.2021. godine
4	Uredba o izmenama i dopunama Uredbe br. 01/2020 i br. 17/2017 u pogledu kretanja vozila na aerodromima, globalnom formatu izveštavanja i drugih aktivnosti na aerodromu, usvojena	K3 2021	Uredba (ACV) br. 06/2021 izdata 23.07.2021. godine
5	Uredba o izmenama i dopunama Uredbi br. 01/2020 i br. 17/2017 u pogledu zahteva za upravljanje vazdušnim saobraćajem/uslugama vazdušne navigacije, projektovanje strukture vazdušnog prostora, kvaliteta podataka, bezbednosti piste i ukidanje Uredbe br. 08/2015, usvojena	K4 2021	Nacrt uredbe je prošao javne konsultacije i dostavljena za pravno mišljenje u KP-u. Usvaja se u 2022. godini.
6	Uredba o izmenama i dopunama Uredbe br. 17/2017 koja se tiče uslova i postupaka za izjave organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja stajankom (novi podzakonski akt), usvojena	K4 2021	Uredba (ACV) br. 10/2021 izdata 29.12.2021. godine

b) Izveštaj o zemlji za Kosovo Evropske komisije

EK je 19. oktobra 2021. godine, objavila Izveštaj o Kosovu za 2021. godinu. Prema zvaničnom prevodu, izveštaj u delu Vazdušnog saobraćaja kaže:

Što se tiče vazdušnog saobraćaja, Kosovo je deo zajedničkog evropskog vazduhoplovnog prostora i uključena u aranžmane jedinstvenog evropskog neba. Sekto se i dalje suočava sa brojnim izazovima koji proističu iz činjenice da Kosovo nije član nekoliko međunarodnih organizacija za civilno vazduhoplovstvo. Nedostatak prihoda od upravljanja visokim vazdušnim prostorom i institucionalne slabosti Agencije za vazdušno navigacijske usluge i Autoriteta civilnog

vazduhoplovstva ostaju izazovi. Ove institucije treba ojačati, dok menadžere treba imenovati uz poštovanje principa meritornog zapošljavanja. Reorganizacija Autoriteta civilnog vazduhoplovstva i reforme javne uprave treba da se urade uzmajući u obzir i obaveze preuzete na principima reforme javne uprave i specifične okolnosti i zahteve sektora vazduhoplovstva. Pored toga, Kosovo je nastavilo svoje progresivno usklađivanje sa zakonodavstvom EU-a o Sporazumu o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru i treba da nastavi da radi na ispunjavanju svih zahteva.

c) Sastanak Odbora i Saveta SSP-a

ACV je 16. juna 2021. godine u elektronskom obliku primio Zaključke IV sastanka Odbora SSP-a, održanog 15. oktobra 2020. godine. Što se tiče vazduhoplovstva, kaže se: „Što se tiče politike transporta, kosovske vlasti su saopštile da su usvojena četiri podzakonska akta, a jedan je u iščekivanju usvajanja. U toku je procena strateških razvojnih politika u sektoru civilnog vazduhoplovstva“.

ACV je u pismenom obliku izvestio KP o napretku koji je postignut između dva sastanka Odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Izveštaj je sadržao aktivnosti vezane za SSP, odnosno NPSSSP u pripremama za V sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU-Kosovo, koji je održan 28. oktobra 2021. godine.

7.6 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA

ACV je blisko sarađivao sa drugim institucijama nadležnim za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo, tako da ceo regulatorni i nadzorni sistem države funkcioniše koordiniran i u skladu sa standardima i najboljim međunarodnim praksama. Takođe, po potrebi, pružena je stručna podrška u oblasti civilnog vazduhoplovstva za druge državne institucije.

a) Memorandum o saradnji između ACV-a i AIP-a

Dana 19. marta 2021. godine potpisani je Memorandum o saradnji između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva i Agencije za informacije i privatnost (AIP) Republike Kosovo. Cilj ovog memoranduma je saradnja i administrativna i stručna podrška između ove dve agencije u oblasti finansijskih pravila, odnosno potrošnje javnog novca i drugih oblasti za koje Glavni administrativni službenici ove dve institucije imaju pravo da sklapaju sporazume za pružanje usluga službenika, u skladu sa odredbama ZUJFO i Ugovora o uzajamnim uslugama između institucija, u skladu sa članom 37. Zakona br. 06/L-113 o organizaciji i funkcionisanju državne uprave i nezavisnih agencija.

b) Potpisivanje sporazuma između ACV-a i Ministarstva odbrane

Dana 1. aprila 2021. godine, u prostorijama Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova potpisani je Sporazum o saradnji između Ministarstva odbrane Republike

Kosovo i Autoriteta civilnog vazduhoplovstva. Cilj ovog sporazuma je međusobna saradnja u interesu obe strane u oblasti razmene informacija, obuka, zajedničkih operacija i međusobne podrške u oblasti bezbednosti i vazduhoplovstva, kao i u korišćenju imovine i infrastrukture.

Obe strane su se složile da intenziviraju sastanke u cilju unapređenja i rešavanja pitanja u vezi sa vazduhoplovstvom u Republici Kosovo.

c) Sastanak sa Centralnim odeljenjem za JPP u okviru Ministarstva finansija, rada i transfera

Dana 11. marta 2021. godine, bivši direktor sa saradnicima primio na sastanku direktora Centralnog odeljenja za JPP u okviru Ministarstvu finansija, rada i transfera, g. Arton Ahmeti zajedno sa svojim saradnicima. Na ovom sastanku se razgovaralo o saradnji između ACV-a i COJPP-a, sa posebnim naglaskom na tužbu operatera LKIA (Limak) protiv Odluke ACV-a o otvaranju tržišta zemaljskog opsluživanja.

ACV je putem dopisa obavestio Komisije za JPP o odbijanju LKIA da sprovodi Uredbu br. 4/2011 o pristupu tržištu zemaljskog opsluživanja, i Odluku br. 01/KGD/IO/2021 ACV-a od 19. januara 2021. godine, u vezi sa davanjem pristupa tržištu drugim pružaocima zemaljskog opsluživanja.

Odobrenje pružalaca zemaljskog opsluživanja usko je povezano sa obezbeđivanjem pristupa tržištu (pristup centralizovanoj aerodromskoj infrastrukturi), kao i sa tarifom koju LKIA primenjuje na korisnike ove infrastrukture, regulisane Uredbom br. 04/2011, sa izmenama i dopunama, i Izvršne odluke ACV-a br. 01/KGD/IO/2021, od 19.01.2021. godine, koja nalaže da se centralizovanom infrastrukturom upravlja na transparentan, objektivan i nediskriminatorski način, a posebno, da ne ometa pristup pružaocima zemaljskog opsluživanja, u skladu sa odredbama ove Uredbe.

ACV je zatražio od Odbora za JPP da podrži ACV u sprovođenju važećeg zakonodavstva (Zakon br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, Uredba br. 04/2011) i unapređenju civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. ACV je takođe informisao i obavestio Komisiju za JPP u vezi sa drugim podnosiocima prijava za pružaoce zemaljskog opsluživanja, i kako je LKIA do sada odbijao da sprovodi Uredbu br. 4/2011 o pristupu tržištu zemaljskog opsluživanja kao i Odluke ACV-a 01/KGD/IO/2021, od 19.01.2021. godine, u vezi sa izdavanjem pristupa tržištu drugim pružaocima zemaljskog opsluživanja.

Putem dopisa upućenih Komisiji za JPP, ACV je zatražio objašnjenje za tarifu koju LKIA primenjuje na „Ex-Fis” koja iznosi 0.12 evra, za koju tarifu ACV nije bio unapred obavešten i nije odobrena od strane ACV-a. Do danas, ACV nije dobio nikakav odgovor od Komisije za JPP u vezi sa ovim pitanjem. ACV je svestan da na osnovu Sporazuma o JPP-u u MAP-u, Aneks 11, odeljak B, LKIA ima pravo da primeni tarifu od 0.02 evra na operatera koji pruža usluge nabavke goriva. ACV u potpunosti poštuje Sporazum o

JPP-u, ali smatra da se van ugovora o JPP-u ne mogu određivati nikakve dodatne tarife, koje u isto vreme nisu odobrene od strane ACV-a, u svojstvu ekonomskog regulatora.

d) Sastanak sa KAZŽS u vezi sa zaključivanjem sporazuma sa ACV-om

Tokom decembra 2021. godine održan je sastanak sa Kosovskom agencijom za zaštitu životne sredine (KAZŽS), na kojem se razgovaralo o načinima postizanja i potpisivanja memoranduma o razumevanju između dve strane, u vezi sa zaštitom životne sredine i uticajem koji životna sredina može imati na bezbednost civilnog vazduhoplovstva, sa posebnim naglaskom na oblast upravljanja životinjskim svetom na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jašari“ i u njegовоj okolini.

Ova saradnja će se uglavnom obavljati na dve oblasti, na praćenje i proučavanje staništa i stanja na aerodromu i okolini (močvara Henc, brdo Goleš itd.), kao i na praćenju građevinskih aktivnosti koje mogu biti atraktivna za ptice (npr. izgradnja deponija otpada, bazena za uzgoj ribe, itd.) u krugu od 13 km od aerodroma.

7.7 AKTIVNOSTI ACV-a NA MEĐUNARODNOM POLJU

ACV je iskoristio svaku priliku za produbljivanje saradnje sa ACV-ima drugih zemalja. Svakako, obzirom da naša zemlja još nije imala mogućnost da stupi u ugovorne odnose sa EU-om u oblasti civilnog vazduhoplovstva, i dalje postoje ozbiljne prepreke u našem tretiranju kao potpuni ravnopravni partner sa drugim ACV-ima u regionu.

a) Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva

ACV pridaje veliki značaj saradnji sa partnerskim autoritetima regionala, uzimajući u obzir da sve zemlje Zapadnog Balkana prolaze kroz isti izazov- onaj za usklađivanje zakonodavstva, propisa i standarda u civilnom vazduhoplovstvu sa onima iz EU-a. Da bi ozvaničili ovu saradnju, potpisani su brojni tehnički sporazumi o tehničkoj saradnji još od osnivanja ACV-a u 2009. godini.

i. Korišćenje vazdušnog prostora Kosova za proceduru sletanja na Aerodrom Kukeš

U sklopu koordinacije aktivnosti započetih u decembru 2020. godine, takođe i tokom 2021. godine održan je niz sastanaka između relevantnih strana u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora Kosova za proceduru sletanja na Aerodrom Kukeš.

Prvobitno, organizovano je nekoliko sastanaka sa lokalnim vlastima na Kosovu u cilju koordinacije aktivnosti i usaglašavanja stavova. Dana 05.01.2021. godine održan je sastanak sa predstvincima AVNU-a, dana 11.01.2021. godine održan je sastanak sa predstvincima KBS-a, dana 15.01.2021. godine sa predstvincima KFOR-a i AVNU-a, dok je 19.01.2021. godine u kancelarijama ACV-a, organizovan bilateralni sastanak

između autoriteta Albanije i Kosova radi razgovora o otvaranju aerodroma Kukeš, na koji su pozvane sve relevantne strane.

Tokom ovog sastanka projekat je predložio AlbControl, i takođe je dogovoren da AlbControl pošalje zvaničan zahtev sa dva predloga, jednim ubrzanim predlogom, da se omogući hitno razmatranje zahteva, a drugi predlog je za dugoročno rešenje koji će biti procesiran po svim procedurama.

Isto tako, 15.06.2021. godine održan je sastanak između predstavnika albanske strane, uključujući AlbControl, i kosovske strane, uključujući ACV, AVNU, savetnika za vazduhoplovstvo delegiranog od strane ACV-a u Ministarstvu životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture, predstavnika KFOR-a i KBS-a.

Na sastanku je razgovarano o početku razgovora o procedurama letenja na aerodromu Kukeš.

Dana 05.07.2021. godine, Odeljenje za AVNU je dostavilo Generalnom direktoru nacrt obaveštenja za ICETRA, u vezi sa početkom rada na Aerodromu Kukeš i uvezi sa sastancima održanim u januaru i junu 2021. godine sa uključenim stranama.

Dana 08.07.2021. godine, u prostorijama AVNU-a, održan je sastanak između predstavnika ACV-a, AVNU-a, savetnika za vazduhoplovstvo delegiranog od strane ACV-a u Ministarstvu životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture i predstavnika KFOR-a. Na sastanku se razgovaralo o procedurama letenja Aerodroma Kukeš i sporazumu između AlbControl-a i AVNU-a.

Dana 26.07.2021. godine, primljeno je pismo kojim KFOR privremeno odobrava komercijalne letove planirane za Aerodrom Kukeš.

AVNU je dostavila nacrt LoA, ali je ista vraćena sa komentarima, jer LoA mora da ispunjava sve zakonske uslove, kao i da bude po modelu EUROCONTROL-a za takve ugovore. VNU je još uvek u iščekivanju njegovog konačnog nacrta.

Sva ova promena utiče na vazdušni prostor Republike Kosovo i biće tretirana u skladu sa procedurom za izmene i dopune priručnika za VNU, koji je razrađena pod podnaslovom: Promene u sistemima AVNU (izmene i dopune „CH-2021-01 LAKU operations“).

Dok je tokom poslednjeg tromesečja došlo do razmene nekoliko e-mejlova sa AVNU-om na ovu temu, a VNU je u iščekivanju kompletne dokumentaciju i informacija od AVNU-a, kako bi nastavila sa odobravanjem izmena.

Tokom 2021. godine, svi letovi sa destinacijom Aerodrom Kukeš realizovani su kao rezultat zajedničkih sastanaka sa KFOR-om i nakon njihovog odobrenja od strane KFOR-a. Odobrenja se daju za svaki let posebno (Case by Case) do druge odluke

KFOR-a, kada će se ovi letovi tretirati kao letovi koji ne zahtevaju posebna prethodna odobrenja KFOR-a.

ii. Saradnja između odeljenja za aerodrome sa Kosova i Albanije

Odeljenje za aerodrome je nastavilo i dalje međudržavnu saradnju između ACV-a Republike Kosovo i ACV-ova iz regiona. Tokom 2021. godine, autoriteti civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo i Republike Albanije su blisko sarađivali u postizanju zajedničkog cilja: razmene iskustava za bezbednije vazduhoplovstvo.

U okviru bilateralnog sporazuma, aerodromski inspektori su dobili zvaničan poziv za pružanje stručne podršku kolegama AACV-a tokom sveobuhvatne revizije, kao deo procesa sertifikacije Međunarodnog aerodroma Kukeš, na osnovu zakonodavstva Republike Albanije. Nakon završetka pregleda dokumentacije koju je dostavio aerodrom i pripremanja kontrolne liste od strane AACV-a, od 29. do 31. marta 2021. godine sprovedena je zajednička revizija sertifikacije u kojoj su osim Odeljenja za aerodrome, učestvovale sve relevantne jedinice regulatora civilnog vazduhoplovstva Republike Albanije, uključujući Odeljenje za bezbednost, Odeljenje za vazdušno navigacijske usluge, itd. Što se tiče Odeljenja za aerodrome, u sveobuhvatnoj reviziji je bila planirana provera fizičkih karakteristika i infrastrukture aerodroma, vazduhoplovnog osvetljenja i vizuelnih pomoćnih sredstava, procedura, osnovne opreme i osoblja za bezbedno funkcionisanje aerodroma (uključujući vatrogasnu i spasilačku službu), sistem upravljanje bezbednošću, plan za vanredne situacije, operativne službe u platformi, usluga transporta opasnih materija, bezbednost vozila na aerodromu, održavanje aerodroma i upravljanje rizikom od životinjskog sveta i kontrola barijera u zaštićenim područjima aerodroma. Izveštaj je sastavljen zajednički, dok je ACV je nastavio praćenje nalaza.

Fotografija sa revizije u Aerodromu Kukeš

U okviru razmene stručnih iskustava, tokom oktobra 2021. godine, aerodromski inspektori ACVK-a su organizovali zajedničku inspekciju sa inspektorima AACV-a na

MAP „Adem Jashari“ LKIA na temu „Plan za vanredne situacije aerodroma, vatrogasna služba i uklanjanje nefunkcionalnih aviona sa piste“.

iii. Saradnja između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i Hrvatske

Dana 30. septembra 2021. godine, na osnovu Memoranduma o razumevanju potписаног 8. decembra 2010. godine između Hrvatske agencije za civilno vazduhoplovstvo (HACZ) i Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo (ACVK), održan je radni sastanak između čelnika dve organizacije u prostorijama HACZ-a.

Na sastanku se razgovaralo o trenutnoj saradnji dva autoriteta civilnog vazduhoplovstva, kao i budućim konkretnim oblicima saradnje u oblasti SAFA inspekcija i sprovođenja Obuke zasnovane na učinku (OZU) kada je u pitanju transport opasnih materija.

Sastanku su prisustvovali direktor HACZ-a g. Marin Puh i zamenik direktora HACZ-a g. Zlatko Širac, direktor ACVK-a g. Bujar Ejupi, zajedno sa direktorom Odeljenja za bezbednost letova, g. Kushtrim Musa i inspektor plovidbenosti vazduhoplova g. Matej Krasniqi.

iv. Saradnja u oblasti vazduhoplovne medicine

Dana 4. februara 2021. godine, na poziv Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Albanije (AACV), Ovlašćeni medicinski ispitičač (AMA) AACV-a Dr. Avdiu je učestvovao u sprovođenju aktivnosti revizije, u okviru revizorskog tima AACV-a, sprovedene u bolnici „Salus“ AD, u Tirani. Ova institucija je aplicirala kod AACV-a, za potrebe odobrenja u svojstvu Vazduhoplovnog medicinskog centra (AeMC) u Republici Albaniji.

b) Koordinacija tehničke pomoći u oblasti vazduhoplovstva

ACV je kontakt tačka za niz projekata tehničke pomoći u vazduhoplovstvu koje EU pruža našoj zemlji u okviru instrumenata dostupnih zemljama koje imaju za cilj članstvo u EU. Tokom 2021. godine najveći obim tehničke pomoći je bio iz EU fondova kroz EASA IPA 5 projekat, dok je postojala i besplatna tehnička pomoć od strane ACV-a Francuske, kako je opisano u nastavku.

i. EASA IPA 5 projekat

EASA IPA 5 je projekat tehničke pomoći koji finansira EK, a sprovodi ga EASA (Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost). Ovaj projekat je nastavak prethodnih IPA projekata. Sprovođenje IPA 5 počelo je 1. februara 2020. godine i trajaće 36 meseci, do januara 2023. godine. Svaka aktivnost je koordinirana između ACV Kosova i EASA kako bi se uzeli u obzir nivo razvoja industrije i specifične potrebe koje

vazduhoplovni inspektorji ACV-a imaju u pogledu pravičnog sprovođenje zakonskih odredbi u različitim oblastima civilnog vazduhoplovstva. Tokom 2021. godine, ACV je pohađao 6 obuka, 4 radionice i 2 obuke na radnom mestu.

U okviru trenutnog projekta, EASA IPA 5, ACV Kosova je sticao koristi od sledećih aktivnosti:

1. Radionica za fleksibilno korišćenju vazdušnog prostora, januar 2021;
2. Radionica za sertifikaciju i nadzor Informativnog sistema letova na aerodromu (AFIS), februar 2021;
3. Obuka za kontinuiranu vazdušnu plovidbenost, april 2021;
4. Radionica za najbolje prakse za sistem upravljanja u ACV-u (prvi deo), april 2021;
5. Radionica za najbolje prakse za sistem upravljanja u ACV-u (drugi deo), maj 2021;
6. Radionica za transponiranje osnovne EASA uredbe, maj 2021;
7. Obuka za Uredbu o dronovima, jun 2021;
8. Radionica za najbolje prakse sprovođenja zahteva u oblasti vazduhoplovne medicine, jul 2021.;
9. Obuka na radnom mestu o upravljanju životinjskim svetom na aerodromu, oktobar 2021;
10. Obuka za operacije zasnovanim na učinku, oktobar 2021;
11. Obuka za nadzor operatera u pogledu dizajniranja procedura letova, novembar 2021; i
12. Obuka na radnom mestu za odobravanje promena u oblasti upravljanja vazdušnim saobraćajem, novembar-decembar 2021.

Od ovih aktivnosti su stekli korist inspektorji ACV-a i službenici operatera aerodroma, kao i AVNU-a. Obuke i radionice su pohađane uglavnom virtuelno i u tom obliku će se nastaviti i tokom 2022. godine dok se epidemiološka situacija ne poboljša.

ii. Tehnička pomoć od ACV-a Francuske

ACV Francuske je nastavio da podržava ACV Kosova pružanjem besplatne profesionalne obuke u vazduhoplovstvu kao u nastavku:

1. Obuka za održiv vazdušni saobraćaj, april 2021;
2. Obuka za novu osnovnu EASA uredbu, april 2021;
3. Radionica za nadzoru civilnog vazduhoplovstva zasnovanog na riziku i učinku, maj 2021;
4. Konferencija o digitalizaciji UVS (Upravljanje vazdušnim saobraćajem), jun 2021;
5. Obuka za revizorske tehnike, oktobar 2021; i
6. Upravljanje komunikacijom u kriznim vremenima, oktobar 2021.

7.8 REGULATORNA/NADZORNA AKTIVNOST

Osnovna funkcija ACV-a je nadzor i regulisanje aktivnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo, u cilju garantovanja bezbednih operacija u skladu sa važećim standardima. To se postiže putem inspekcije, revizije, licenciranja i sertifikacije. ACV ima profesionalno i kompetentno osoblje za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u zemlji. Generalno, regulatorna aktivnost ACV-a uključuje bezbednost civilnog vazduhoplovstva i ekonomsku regulativu aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. U nastavku će se pružiti kratak pregled regulatornih i nadzornih aktivnosti ACV-a u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva, podeljenih u sledeće kategorije: bezbednost leta, usluge vazdušne navigacije i aerodromi. Takođe, biće pružan pregled aktivnosti ekonomске regulative na aerodromima, kod pružaoca usluga vazdušne navigacije i pružalaca usluga za avione na tlu.

a) Bezbednost letova, sertifikacija i licenciranje

i. Inspekcije stranih vazduhoplova na platformi

U skladu sa članom 50. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, inspektori Odeljenja za bezbednost letova izvršili su dvadeset tri (23) inspekcija bezbednosti vazduhoplova stranih operatera (SAFA- Bezbednosna procena stranih vazduhoplova), koji posluju u MAP „Adem Jashari“.

Ovaj broj inspeksijskih nadzora bezbednosti vazduhoplova stranih operatera predstavlja rast od približno 60% u odnosu na prethodnu godinu (2020), koja je imala značajno smanjenje broja inspekcija zbog situacije koju je stvorila globalna pandemija korona virusa (COVID-19) i proglašenja vanrednog stanja javnog zdravlja od strane Vlade Republike Kosovo u sprečavanju i szbijanju zaraznih bolesti.

Izvršeni su inspeksijski nadzori vazduhoplova ovih avio kompanija: Chair Airlines (GSW), Trade Air (TDR), Air Mediterranean (MAR), Tui Airlines Germany (TUI), Helvetic (OAW), Wizz Air (WZZ), Swiss Air Ambulance (SAZ), Edelweiss

Air (EDW), EasyJet Switzerland (EZS), Eurowings (EWG), Bul Air (BVL), Austrian Airlines (AUA), Enter Air (ENT), GP Aviation (GPX), Pegasus Airlines (PGT), British Airways (BAW), ETF Airways (ETF), Air Bohemia (BOH), Pan Jet (PAN), Quick Air Jet (QAJ) i Get Jet Airlines (GJT).

Tokom ovih inspekcijskih nadzora utvrđen je nalaz 3B kategorije (korektivni postupci pre leta), koji se odnosi na element B12 povezan sa putničkom kabinom. O ovom nalazu obavešten je avio-operater, kao i autoritet civilnog vazduhoplovstva države koja je sertifikovala dotičnog vazdušnog operatera.

Štaviše, na osnovu sporazuma između Regulatora civilnog vazduhoplovstva Kosova i Albanskog autoriteta civilnog vazduhoplovstva o saradnji i razmeni stručnosti, SAFA inspektorji Odeljenja za bezbednost letova ACVK-a u saradnji sa SAFA inspektorima AACV-a izvršili su zajedničke inspekcijske nadzore vazduhoplova stranih operatera koji deluju na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jašari“ i Međunarodnom aerodromu u Tirani „Majka Tereza“.

Tokom zajedničkih inspekcijskih nadzora, izvršeno je sedam (7) inspekcijskih vazdušnih operatera, od kojih su 3 SAFA inspekcijskih nadzora izvršena na Međunarodnom aerodromu u Prištini i 4 inspekcijskih nadzora na Međunarodnom aerodromu u Tirani.

Vazdušni operateri koji su inspektovani u Tirani su:

- FlyNas (KNE);
- Privilege (PVG);
- British Airways (BAW); dhe
- Swiss Airlines (SWR).

ii. Revizije Vazduhoplovnih operatera

Tokom 2021. godine, u okviru nadzora nad sprovođenjem mera za suzbijanje širenja virusa COVID-19 na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jashari“, izvršeno je ukupno dvanaest (12) *ad-hoc* inspekcijskih nadzora, u cilju provere sprovođenje mera u okviru Akcionog plana koji je LKIA izradio i dostavio ACV-u, na osnovu relevantnih dokumenata koje su izradili ACV, EASA, ECDC i ICAO. Cilj ovih inspekcijskih nadzora bio je postepeni povratak operacija vazdušnog saobraćaja nakon proglašenja vanrednog stanja u javnom zdravlju zbog pandemije COVID-19, sa posebnim naglaskom na Kontrolnu listu (*check-list*) koju je sastavila EASA, u cilju što ujednačenijeg sprovođenja mera za suzbijanje širenja COVID-19 na evropskom kontinentu. Kao rezultat toga, nadgledane su mere preduzete od strane operatera tokom ulaska na putnički terminal, tokom procedura odlaska/dolaska unutar terminala, sastavljući relevantne izveštaje za ACV.

Kao što je gore navedeno u podnaslovu: Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva (Saradnja u oblasti vazduhoplovne medicine), dana 4. februara 2021.

godine ovlašćeni medicinski ispitivač dr. Avdiu je učestvovao u reviziji Auoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Albanije koja je sprovedena u bolnici „Salus“ AD, u Tirani, koja je podnela zahtev za dobijanje dozvole za Vazduhoplovni medicinski centar (AeMC) u Republici Albaniji.

Od 10. do 15. jula 2021. godine, inspektor vazdušne plovidbenosti je učestvovao u fizičkom inspekcijskom nadzoru i proceni relevantne dokumentacije aviona operatera pod nadzorom Albanskog autoriteta civilnog vazduhoplovstva (AACV), u cilju registracije ovog vazduhoplova u registar vazduhoplova Republike Albanije.

Dana 27. jula 2021. godine izvršena je revizija organizacije za obuku za paraglajding „Vazduhoplovna akademija Artan Venhari“. Ovom prilikom organizaciji za obuke za paraglajdinga produženo je odobrenje do 26. jula 2024. godine.

Dana 22. septembra 2021. godine izvršena je revizija Nacionalnog centra za medicinu rada (NCMR) u Đakovici, koji je ovlašćen od strane ACV-a u svojstvu Vazduhoplovog medicinskog centra (AeMC). Kao rezultat, utvrđen je nalaz drugog nivoa, koji treba da se reši na međuinstitucionalnom nivou, na relaciji ACV - Ministarstvo zdravstva - Univerzitetska bolnica i klinička služba Kosova (UBKSK).

Dana 28. septembra 2021. godine, inspektori Odeljenja za bezbednost letova izvršili su reviziju Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jašari“ (LKIA) u cilju odobravanja podnosioca prijave za sertifikat o opasnim materijama (*Cargo Service Provider*), dakle kao pružalac usluge za prijem i praćenje robe. Sertifikat za opasne materije za pružaoca usluge upravljanja opasnim materijama izdat je 8. oktobra 2021. godine.

Dana 26. oktobra 2021. godine, inspektori Odeljenja za bezbednost letova izvršili su reviziju Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“ (LKIA) u cilju odobravanja produženja sertifikata kao pružaoca usluga obuke za opasne robe. Nakon ispunjenja zakonskih uslova u potpunosti, 9. novembra 2021. godine, organizaciji LKIA je produžen sertifikat pružaoca usluga obuke za transport opasne robe vazdušnim putem.

Dana 20. decembra 2021. godine, na poziv Albanskog autoriteta civilnog vazduhoplovstva (AACV) i u okviru Memoranduma o razumevanju između ACVK i AACV, u Tirani je izvršena revizija lekara AUVS-a sertifikovanog od strane AACV-a, koji je podneo prijavu pred sertifikacionim telom za odobrenje promene lokacije i opreme na kojoj planira da obavlja svoju delatnost za lekarske preglede i vazduhoplovno-medicinsku sertifikaciju osoblja civilnog vazduhoplovstva u Republici Albaniji.

iii. Prijavljanje događaja u vazduhoplovstvu (OR)

Do 18. juna 2021. godine, Odeljenje za bezbednost letova (OBL) upravljalo je sistemom prijavljivanja događaja u vazduhoplovstvu, koji uključuje kontrolu i ispravku podataka, izradu i kontrolu izveštaja o događajima, unos i arhiviranje događaja u softveru

ECCAIRS-a, zatvaranje događaja i upravljanje ECCAIRS bazom podataka, povlačenje podataka iz baze podataka za različite potrebe i njihovo grafičko prikazivanje, kao i pripremanje zbirnih lista prijavljenih događaja. Nakon ovog datuma, upravljanje sistemom prijavljivanja događaja u vazduhoplovstvu je prešlo od Odeljenja za bezbednost letova na Odeljenje za bezbednost i kvalitet (OBK).

Odeljenje za bezbednost letova je pomoglo Odeljenju za bezbednost i kvalitet u upravljanju sistemom prijavljivanja događaja u vazduhoplovstvu. OBK-u su dostavljeni grafički modeli koji se koriste u zbirnim listama prijavljenih događaja koje je pripremilo OBL i dokumentima pripremljenim za objavljivanje na digitalnoj platformi Nextcloud, i takođe su joj dati saveti o rukovanju izveštajima o opasnoj robi i zabranjenim predmetima otkrivenim od strane obezbeđenja Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“.

Tokom 2021. godine, Odeljenje za bezbednost letova primilo je izveštaje o ukupno četrdeset sedam (47) događaja u civilnom vazduhoplovstvu. Osamnaest (18) od ovih događaja je već zatvoreno (18), dok su ostali još pod istragom.

Osam (8) prijavljenih događaja je kodirano u potkategoriji događaja laserskog napada. Smatra se da je ovaj broj relativno nizak u poređenju sa prethodnim godinama, što je dobrodošlo jer svetlost laserskih zrakova u pravcu vazduhoplova u letu predstavlja veliku prepreku za pilote i može da ih zaslepi tokom kritičnih faza leta, kao što su poletanje i sletanje. Ovi događaji su prosleđeni bezbednosnim institucijama (policiji) na dalju istragu.

iv. Transport opasne robe vazdušnim putem

U skladu sa članovima 57. i 59. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i članom 7. Uredbe br. 04/2020 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo, tokom 2021. godine je izdato je ukupno sto pedeset i tri (153) dozvola za transport pošiljki opasne robe vazdušnim putem avio kompanijama koja deluju na MAP „Adem Jashari“, a koje su prethodno licencirane i poseduju dozvolu za uvoz oružja i municije, izdate od strane Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), odnosno dozvolu za uvoz radioaktivnih materijala izdate od strane Kosovske agencije za zaštitu od zračenja i nuklearna bezbednost (KAZZNB).

Ove dozvole za transport opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo izdate su za tri avio kompanijama, kao u nastavku:

- Devedeset šest (96) dozvola avio kompaniji „Turkish Airlines“;
- Četrdeset jedna (41) dozvola avio kompaniji „Pegasus Hava Tasimacılığı“; i
- Dvanaest (12) dozvola avio kompaniji „Austrian Airlines“.

v. Nadzor opšteg vazduhoplovstva

Tokom 2021. godine beležen je značajan broj aktivnosti opšteg vazduhoplovstva na niskom vazdušnom prostoru Republike Kosovo, gde su uključeni letovi u skladu sa vizuelnim pravilima letenja (VFR) avionom i helikopterom, zatim operacije sistemima bespilotnih letelica (dronovima) i operacije balonima sa toplim vazduhom, koje su prema zakonskoj osnovi i odgovarajućim procedurama, prošli kroz proces odobrenja od strane ACV-a u koordinaciji sa Policijom Republike Kosova i vazdušnom jedinicom (J3-Air) međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR).

Letovi prema vizuelnim pravilima letenja (VFR)

Tokom 2021. godine, Odeljenje za bezbednost letova izdalo je ukupno pedeset (50) odobrenja za letenje u skladu sa vizuelnim pravilima letenja (VFR). Sva ova odobrenja su izdata u bliskoj koordinaciji sa vazdušnom jedinicom (J3-Air) Međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR).

Diplomatski letovi

Odeljenje za bezbednost letova tokom 2021. godine je prosledilo zahteve koje je poslalo Ministarstvo inostranih poslova i dijaspore Republike Kosovo vazduhoplovnoj jedinici (J3-Air) Međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR). Prosleđeno je ukupni devedeset jedan (91) zahtev za odobrenje diplomatskih letova i svi ovi zahtevi su odobreni i procesirani od Ministarstva inostranih poslova i dijaspore Republike Kosovo.

Aktivnosti sa sistemom bespilotnih letelica (dronovi)

Prema Uredbi ACV br. 01/2021 o sistemima bespilotnih letelica, svi operateri sistema bespilotnih letelica ili kako u drugačije poznati naivom „dronovi“ dužni su da registruju svoje dronove u Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo, u zavisnosti od njihove težine.

Odeljenje za bezbednost letova je tokom 2021. godine registrovalo trideset dva (32) novih podnositaca prijava za operacije sistemima bespilotnih letelica (SBL). Ukupan broj registrovanih dronova u Republici Kosovo za period od 2017-2021 dostigao je sto devedeset i devet (199).

Takođe je odobreno i dvadeset tri (23) operacija sistema bespilotnih letelica registrovanih na drugim mestima. Odobrenje operatora sistema bespilotnih letelica izvršeno je u uskoj koordinaciji sa Policijom Republike Kosovo i vazduhoplovnom jedinicom (J3-Air) međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR).

U sklopu regulatornih aktivnosti predviđanih važećim zakonodavstvom Odeljenje za bezbednost letova je organizovalo ispit za proveru znanja o sistemima bespilotnih letelica (dronova) 3. kategorije. Ovaj ispit je polagao jedan (1) kandidat koji je uspešno prošao ovaj test. Ovom prilikom kandidatu je dodeljen sertifikat za ovu kategoriju sistema bespilotnih letelica, poželevši mu uspeh i bezbedne operacije u budućnosti.

Štaviše, 12. juna 2021. godine Odeljenje za bezbednost letenja organizovalo je test iz praktičnog znanja za licencu paraglajdinga i unapređenja tandem instruktora i pilota. Na praktičnom testu učestvovalo je ukupno četrnaest (14) kandidata. Jedanaest (11) kandidata je uspešno položilo praktični ispit za pilota paraglajdinga, dva (2) kandidata su položila praktični ispit za napredovanje u zvanje instruktora, a jedan (1) kandidat je uspešno položio praktični ispit za unapređenje u tandem pilota.

Administrativne novčane kazne

U skladu sa Uredbom (ACV) br. 01/2017 o sistemima bespilotnih jedinica (SBL), Odeljenje za bezbednost letova je tokom 2021. godine, donelo sedamnaest (17) odluka o izricanju novčanih kazni za prekršaje u vezi sa neovlašćenim operacijama sa SBL-ima (dronovima). Takođe su izdati relevantne fakture i nakon plaćanja kazni od strane kažnjениh, Policija Kosova je dobila uputstva da oslobađa zaplenjene dronove.

vi. Vazduhoplovna medicina

Tokom 2021. godine izdato je ukupno trideset jedno (31) lekarsko uverenje za kontrolore vazdušnog saobraćaja Agencije za vazdušno navigacijske usluge (AVNU).

Dana 11. januara 2021. godine, nakon razmatranja zahteva za produženje roka važenja sertifikata AUVS-a, utvrđeno je da ovaj zahtev ispunjava zakonske kriterijume o produženju sertifikata AUVS-a, i shodno tome Dr Luan Përçuku je odobreno produženje roka važenja gore navedenog sertifikata za još tri (3) godine, kao što je propisano važećim zakonodavstvom.

Dana 25. marta 2021. godine, Izvršnom odlukom br. 04/KGD/IO/2021 produženo je privremeno ovlašćenje Nacionalnom centru medicine rada u Đakovici, u svojstvu Vazduhoplovog medicinskog centra (AeMC), za period od 6 (šest) meseci.

Dana 13. aprila 2021. godine, na poziv rukovoditeljke Odseka za primarnu zdravstvenu zaštitu u Ministarstvu zdravstva, Ovlašćeni medicinski ispitivač (AMA - Authorised Medical Assessor) Odeljenja za bezbednost letova učestvovao je kao član radne podgrupe za izradu privremenog Vodiča za sprečavanje i suzbijanje COVID-19 u oblasti civilnog vazduhoplovstva, u svojstvu predstavnika Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova u ovoj podgrupi.

Dana 18. juna 2021. godine, Ovlašćeni medicinski ispitivač (AMA) Odeljenja za bezbednost letova zajedno sa direktorom odeljenja i Generalnim direktorom, na zahtev Vazduhoplovnog saveza i Organizacije za obuku, održali su sastanak na kojem je razmotren zahtev saveza za regulisanje oblasti vazduhoplovno-medicinske sertifikacije pilota paraglajdinga. Kao rezultat ovog sastanka, 30. jula 2021. godine, stupilo je na snagu Administrativno uputstvo (ACV) br. 01/2021 o utvrđivanju lekarskog uverenja definisanog u Uredbi (ACV) br. 06/2020 o uslovima i načinu korišćenja paraglajda i deltplana, kojim se sertifikacija psiho-fizičke sposobnosti pilota paraglajda prelazi iz oblasti odgovornosti sektora vazduhoplovne medicine OBL-a, na individualnu odgovornost svakog član Vazduhoplovnog saveza koji se bavi sportsko-rekreativnim aktivnostima sa paraglajdom.

Izvršnom odlukom Generalnog direktora br. 09/KGD/IO/2021, od 7. oktobra 2021. godine, kao rezultat Izveštaja o reviziji centra, izvršene 22. septembra 2021. produženo je privremeno ovlašćenje Nacionalnom centru medicine rada (NCMR) u Đakovici, u svojstvu Vazduhoplovnog medicinskog centra (AeMC), za period od 6 (šest) meseci, odnosno do 7. aprila 2022. godine.

vii. Zabranjeni vazduhoplovi na Kosovu

U skladu sa evropskim zakonodavstvom, transponiranim u našoj zemlji, na osnovu Sporazuma o ZEVP-u, postoje avio-kompanije kojima je zabranjeno da operiraju u evropskom vazdušnom prostoru, uključujući i vazdušni prostor Republike Kosovo, jer su ove avio-kompanije nebezbedne i/ili im nedostaje dovoljan nadzor od strane relevantnih nadležnih organa za licenciranje. Spisak zabranjenih avio-kompanija sastavljen je od strane Evropske komisije u bliskim konsultacijama sa organima bezbednosti u vazduhoplovstvu svih država članica Evropske unije i njihovih partnera.

A circular sign with a red border and a diagonal red slash through it. Inside the circle is a black silhouette of an airplane flying over a stylized map of Europe and the Mediterranean region.

U skladu sa članom 45. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, avionima avio-kompanija kojima je Evropska unija (EU) zabranila da operišu u vazdušnom prostoru država članica EU-a, nije dozvoljeno da leti u

vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Štaviše, ažurirana lista EU-a sa zabranjenim avio-kompanijama je objavljena na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

Tokom 2021. godine u vazdušnom prostoru Republike Kosovo nije realizovan nijedan let bilo koje kompanije iz ove liste EU-a.

viii. Registrovani civilni vazduhoplovi i ono koji su uklonjeni iz registra civilnih vazduhoplova

U 2021. godini ACV-a nije registrovao ili uklonio sa Registra civilnih aviona nijednu letelicu.

ix. Licence, sertifikati i odobrene dozvole, uključujući i njihovo suspendovanje i opoziv

Licenca/sertifikat/dozvola	Pozivanje u pravne akte	Broj
Dozvola za prevoz pošiljki opasnom robom vazdušnim putem	Član 57. ZCV-a i Uredba 04/2020	153
Dozvola za operacije opšteg vazduhoplovstva	ZCV, član 2. i 75.	50
Dozvola za registraciju sistema bespilotnih letelica	Uredba 01/2021	32
Dozvola za rad sistema bespilotnih letelica sa stranom registracijom	Uredba 01/2021	23
Novčana kazna za neovlašćeni rad sistema bespilotnih letilica	Uredba 01/2017	17
Licenca za pilota paraglajdera	Uredba 06/2020	14
Licenca za pilota sistema bespilotnih letelica	Uredba 01/2021	1
Lekarsko uverenje, 3. klasa	ZCV, član 37.	31
Lekarsko uverenje, 2. klasa	ZCV, član 37.	-
Lekarsko uverenje, 1. klasa	ZCV, član 37.	-

b) Vazdušno navigacijske usluge

i. Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU)

Dana 1. januara 2016. godine, na osnovu Zakona br. 04/L-250, osnovana je Agencija za vazdušno navigacijske, kao subjekat naslednica Vazdušne kontrole – MAP-a „Adem Jashari” AD.

Dana 19. avgusta 2016. godine, ACV je sertifikovao AVNU na petogodišnji period za pružanje sledećih usluga: usluge vazdušnog saobraćaja (UVS), usluge komunikacije, navigacije i posmatranja (KNP), usluge vazduhoplovnih informacija (UVI) i meteorološke usluge (MET). Sertifikat je izdat na osnovu člana 78. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i kriterijuma bezbednosti, ekomske održivosti i bezbednosti koje proizilaze iz Uredbe br. 9/2009 i br. 7/2012, koji u unutrašnjem

pravnom poretku Republike Kosovo transponuju Uredbu (EK) br. 550/2004, odnosno Uredbu (EK) br. 1035/2011.

Nakon isteka petogodišnjeg perioda, AVNU je zvanično podnela zahtev za produženje sertifikata 09.07.2021. godine. Ovaj proces je verifikovan tokom stalnih revizija. Od tada, Odeljenje za vazdušno navigacijske usluge (OVNU) prati sve korake predviđene u procesu sertifikacije, dokumentovane u AACK/SHNA/PC 04.

Isto tako, Odeljenje za VNU je izdalo preporuku kojom potvrđuje da AVNU ispunjava sve zajedničke zahteve opisane u Uredbi br. 09/2020, kojim se transponuje Uredba br. 2017/373 EU-a, a koje su uslov za sertifikaciju kao pružaoca vazdušno navigacijskih usluga, kao i zahtevi opisani u Uredbi br. 01/2018 o zahtevima za pružaoce usluga, u vezi sa obukom i procenom kompetentnosti za osoblje elektronike bezbednosti vazdušnog saobraćaja (ATSEP).

VNU je proverila sve zahteve osim onih koji se odnose na finansijsku stabilnost (koji spadaju u delokrug Odeljenja za MSERV) i bezbednost (koji spada u delokrug Ministarstva unutrašnjih poslova). Zahtev za dobijanje preporuka od ovih odeljenja je VNU je poslala 12. jula i od njih je dobio pozitivne preporuke iz odgovarajućih delokruga.

Kancelarija generalnog direktora je dostavila sertifikat AVNU, i tom prilikom je produžena sertifikacija AVNU-a. Sertifikat nema određeni rok, ali važi sve dok AVNU, kao pružač usluga, ispunjava uslove važećeg zakonodavstva.

AVNU ima 27 aktivnih kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji trenutno pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja na Kosovu. Svi ovi kontrolori su licencirani od strane ACV-a na osnovu Uredbe br. 19/2017 ACV-a.

ii. Stalni nadzor Agencija za vazdušno navigacijske usluge

Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU) je po prvi put sertifikovana kao pružač vazdušno navigacijskih usluga 19. avgusta 2016. godine, i resertifikovana je 19. avgusta 2021. godine. Odeljenje za VNU je odgovorno za nadzor održavanja i poštovanja uslova sertifikata od strane AVNU-a, kroz redovne revizije, posete i ad-hoc inspekcije.

Tokom 2021. godine, ACV je uspeo da izvrši dve revizije prema godišnjim planovima revizije, dve ad-hoc revizije i jednu inspekciju, ujedno proveravajući ispunjenost regulatornih zahteva. Revizija, predviđena u poslednjem kvartalu 2021. godine, odložena je za narednu godinu, s obzirom na to da je njen cilj Aneks 10 ICAO-a, sa naglaskom na radio-navigacionu opremu, u okviru projekta proširenja piste, u novembru, odobrena su za rad ILS/DME i DVOR/DME.

Revizije

- Od 15. do 19. marta 2021. godine u AVNU je izvršena prva revizija za 2021. godinu. Cilj revizije je bio da se proveri usklađenost sa zahtevima Uredbe br. 09/2020 o uslovima za pružanje vazdušno navigacijskih usluga, odnosno Aneks III - Zajednički zahtevi za pružaoce usluga (ODELJAK-ATM/ANS.OR), Pod-odeljak A - Opšti zahtevi (ATM/ANS.OR.A), Pod-odeljak B - Upravljanje (ATM/ANS.OR.B) i Pod-odeljak D-Posebni organizacioni zahtevi za pružaoce ANS i ATFM i menadžer mreže (ATM/ANS.OR.D) i Aneks IV - Specifični zahtevi za usluge vazdušnog saobraćaja (PART-ATS), odnosno Odeljak 3 - Specifičnih zahtevi za ljudski faktor za pružaoce usluga vazdušnog saobraćaja.

Tokom ovog perioda revizije, revizorski tim VNU-a, identifikovao je ukupno 13 zapažanja.

Kao što je propisano procedurom, od AVNU se traži da pripremi plan sa korektivnim koracima koji bi trebalo da obuhvati identifikovane nalaze i zapažanja.

Isto tako, VNU će kontinuirano pratiti nalaze koji su ostali otvoreni iz pređasnijih revizija.

- Druga revizija je izvršena od 28. juna do 2. jula 2021. godine. Cilj revizije je bio da se proveri usklađenost sa zahtevima Uredbe ACV-a br. 09/2020 o uslovima za pružanje vazdušno navigacijskih usluga, odnosno Aneks III o zahtevima ATM/ANS organizacije, Aneks V o meteorologiji, Aneks VI koji se odnosi na deo usluga vazduhoplovnih informacija, Aneks VIII o delu komunikacije, navigacije i posmatranja i Uredbe br. 03/2011 o kalibraciji vazduhoplovnih instalacija iz vazduha. Vredi napomenuti da se ova revizija odnosila na pitanja pokrenuta u vezi sa početkom procesa za produženje sertifikata za usluge koje pruža AVNU.

Kao što je propisano procedurom, OVNU je dostavilo izveštaj o reviziji 23.07.2021. godine. Ovaj izveštaj sadrži 3 nalaza i 3 zapažanja. AVNU je pripremila plan sa korektivnim koracima koji rešavaju identifikovane nalaze i zapažanja, i koji je dostavila 05.08.2021. godine.

Isto tako, VNU je u kontinuitetu pratila nalaze koji su ostali otvoreni od pređasnijih revizija.

- Dana 29.07.2021. godine u AVNU je izvršena ad-hoc revizija koja je imala za cilj proveru tačke ATS.OR.315 - Umor i ATS.OR.320 - Raspored(i) kontrolora vazdušnog saobraćaja, Uredbe br. 09/2020.

Tokom ove revizije data su dva zapažanja koja su dostavljena AVNU prilikom dostavljanja izveštaja o reviziji 03.08.2021. godine.

Dana 11.08.2021. godine, VNU je primila odgovor na ovaj izveštaj kako bi se bavila pokrenutim zapažanjima.

- Dana 09.09.2021. godine, Odeljenje za VNU je izvršilo reviziju u vezi sa promenom CH/2018/08 „Proširenje piste“. U vezi sa ovom revizijom, VNU je 15.09.2021. godine dostavila AVNU-u izveštaj o reviziji. Ova revizija nije identifikovala nikakve nalaze ili zapažanja, ali daje opšti pregled trenutnog stanja sprovođenja promene.

Inspekcije

- Dana 4. februara 2021. godine, na zahtev Generalnog direktora, izvršena je nenajavljeni inspekcija u AVNU radi provere zahteva o tehničkim i operativnim kapacitetima (Uredba 09/2021 ATM/ANS.OR.B001). Inspektorima ACV-a nije dozvoljen pristup objektu da bi verifikovali minimalno osoblje u radu. Kao rezultat toga, pokrenut je nalaz nivoa 1 (AU 01/01-21) za ozbiljno kršenje uslova koji proizilaze iz Uredbe 09/2020, tačka ATM/ANS.OR.A.050 koja obavezuje pružaoce vazdušno navigacijskih usluga da obezbede pristup i olakšice tokom sprovođenja inspekcija i revizija. AVNU je odbila nalaze, i nakon razmene pisama u kojima je objašnjen cilj inspekcije i pravni osnov. Nalaz je naknadno razmatran od strane Saveta bezbednosti ACV-a. Nakon izvršenja planirane revizije za mart, na zahtev GD-a, nalaz je reklassifikovan kao nalaz 2. nivoa. ACV je prihvatio plan korektivnih koraka u vezi sa ovim nalazom. Ovaj nalaz je zatvorio Generalni direktor.

iii. Revizija procene od strane EASA

Dana 26. oktobra 2017. godine, ACV je primio konačni izveštaj o reviziji procene od strane EASA, koja je izvršena u periodu od 21. do 25. novembra 2016. godine u ACV-u. Iako je ovaj izveštaj primljen sa zakašnjnjem od skoro godinu dana, Odeljenje za VNU je nastavilo sa adresiranjem identifikovanih nalaza tokom ove revizije, u skladu sa izrađenim planom sa korektivnim koracima. Dana 20. decembra 2017. godine plan sa korektivnim koracima je dostavljen revizorskemu timu u EASA, dok je plan zvanično primljen od EASA 23. februara 2018. godine.

Inicijalni plan (verzija 8.0) koji je dostavljen u EASA sadržao je 49 korektivnih koraka koji adresiraju 23 pokrenutih nalaza od strane revizorskog tima. Svi 49 predloženih koraka od ACV-a bili su prihvatljivi za EASA, ali su tražili i dodavanje/predlaganje nekoliko drugih koraka, što je rezultiralo sa ukupno 58 koraka u konačnom planu (verzija 10.0) koji je primljen zvanično 23. februara 2018. godine. U međuvremenu, nakon komunikacije sa EASA prešlo se na verzije 11 i 12 korektivnog plana sa 57 korektivnih aktivnosti.

Dana 17. maja 2019. godine, Odeljenje za VNU je dostavilo verziju 13.0 Akcionog korektivnog plana (Corrective Action Plan - CAP). Dana 18. jula 2019. godine OVNU je primilo obaveštenje od g. Klus (šefa revizorskog tima EASA) da su dostavljeni dokazi u maju ove godine, kao i verzija 13.0 Akcionog korektivnog plana (Corrective Action Plan - CAP) bili prihvatljivi za njih. Trenutno, od ukupno 57 koraka koliko ih je ukupno, 55 njih je okončano.

Tokom 2021. godine, ispunjeni su 2 preostala koraka sa verzijom 14.0 Akcionog korektivnog plana, i isti će biti dostavljen u EASA, prateći prethodnu proceduru razmene dokumenata/evidencija.

iv. Nadzor AVNU-a kao Organizacije za obuku (OO)

AVNU je sertifikovana 19. decembra 2017. godine od strane ACV-a na trogodišnji period za pružanje usluga koje pripadaju kao Organizaciji za obučavanje kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS) kao što su: obuke za jedinicu za KVS i stalne obuke za KVS.

Proces sertifikacije je počeo 2016. godine kada je AVNU podnela zahtev za sertifikaciju. Nakon stupanja na snagu Uredbe br. 19/2017 ACV-a, koja je zamenila Uredbu br. 5/2012, na osnovu koje je u to vreme sertifikovana AVNU kao OO, ACV je bio dužan da vrši zamenu trenutnog sertifikata u novi format koji je naveden u Uredbi br. 19/2017. U skladu sa ovim zahtevom, ACV je 04. januara 2019. godine zamenio sertifikat koji je izdat u 2017. godine sertifikatom CAAK/ANS/1-2019, u skladu sa novim formatom predviđanim gore navedenom uredbom.

Od trenutka sertifikacije, u AVNU kao OO je nekoliko puta izvršena revizija od strane Odeljenja za VNU, u sklopu kontinuiranog postupka nadzora, kako bi se osiguralo i proverilo da li OO nastavlja da ispunjava sve regulatorne zahteve.

Izdavanje sertifikata potvrđuje bezbednost i kvalitet pruženih usluga, međutim zahteva stalno angažovanje od strane AVNU-a za poštovanje uslova sertifikacije i za dalje povećanje kvaliteta usluga.

Tokom 2021. godine nije bilo specifičnih revizija uslova Uredbe br. 19/2017.

v. Promene u sistemu AVNU-a

Tokom 2021. godine, ACV je od AVNU-a primio obaveštenje za dve nove promene.

Tokom prvog kvartala godine, Odeljenje za VNU je učestvovalo na multilateralnim sastancima koje je organizovao ACV za sprovođenje Global Reporting Format (GRF).

U periodu april-jun AVNU je saopštila da je zbog isteka mandata bivšeg direktora, odlukom Vlade, za vršioca dužnosti Generalnog direktora AVNU-a imenovan je g. Valmir Hylenaj od 28.06.2021. godine. Dana 02.07.2021. godine, OVNU je pripremilo nacrt informativnog pisma prilikom preuzimanja funkcije zamenika generalnog direktora AVNU-a g. Hylenaj. Nacrt pisma je poslat GD ACV-a.

1. Promena „CH-2021-01 LAKU operations“

Dana 2. septembra, OVNU je od AVNU-a primilo obaveštenje „PSF21-002 LAKU Kukes Approach“.

Kodirana promena prema ACV-u „CH-2021-01 LAKU operations“ odnosi se na početak komercijalnih operacija na aerodromu Kukeš u Republici Albaniji. Implementacija IFR putanje procedure LAKU RNP APPROACH RWY 19, takođe utiče

na vazdušni prostor Republike Kosovo, a samim tim utiče i na vazdušni prostor Kosova u tom delu.

Dostavljeni dokumenti za ovu promenu su:

- PSF21-002-CHN (Obaveštenje o promeni),
- Koncept Dokument (LAKU Kukës Approach),
- PSF21-002-SAA (Izveštaj o proceni bezbednosti).

Nakon pregleda dostavljenih dokumenata, ova promena je klasifikovana kao značajna. Šifra promene koju je odredio VNU je CH/2021/01 i za istu je traženo da se dostave sledeći dokumenti:

- Predlog za promenu vazdušnog prostora (Airspace Change Proposal); i
- Dokazi za sprovođenje mera ublažavanja za eliminisanje opasnosti.

Po prijemu gore navedene dokumentacije, VNU će prihvati ili ne promenu, u skladu sa važećom procedurom.

2. Promena „CH-2021-02 New head of TO“

Dana 01.10.2021. godine putem obrasca (AACK/SHNA/NSA-FRM 02) objavljena je promena povodom planirane promene „Imenovanje zamenika menadžera DTZH“, zajedno sa pratećom dokumentacijom. Nakon procene dokumentacije, i klasifikacije promene prema relevantnim procedurama, proizilazi da iako ova promena nije klasifikovana kao značajna u smislu bezbednosnog efekta, ista zahteva formalno odobrenje od strane ACV-a, u skladu sa odredbama ATCO.AR.E.010 i ATCO.OR.B.015 Uredbe ACV-a br. 19/2017.

Shodno tome, ACV je pregledao dostavljenu dokumentaciju kako bi procenio da li najavljeni promeni utiče na kontinuiranu usklađenost AVNU-a sa zahtevima Aneksa III (PART ATCO.OR) Uredbe 19/2017. Pregled je pokazao da ova promena ne utiče na ispunjenost gore navedenih zahteva i kao rezultat je prihvaćen od strane ACV-a. U skladu sa odredbom ATCO.AR.E.010, ova promena je odobrena 12. oktobra 2021. godine.

Isto tako, VNU je pregledala promenu Ch-2018-08 „proširenje i povećanje kapaciteta piste“ i odobrio tri promene koje su deo ove promene.

Tako je 3. novembra 2021. godine, Odeljenje za VNU delimično odobrilo ovu promenu, nakon što je u potpunosti pregledalo dokumentaciju koju je dostavila AVNU, uključujući i dokument „Airspace change“ i „flight check“, i konstatovalo da je sva dokumentacija kompletirana i ista je u skladu sa važećim uredbama za:

➤ **Navigacione sisteme:**

1. Instaliranje novog sistema ILS Cat IIIb za Pistu 17.

2. *Instaliranje novog sistema ILS Cat I za Pistu 35.*
3. *Premeštaj DVOR-a u novu lokaciju.*

i

➤ **Procedure letova:**

Nove konvencionalne procedure SID, STAR i APP kao u nastavku:

- *SID CONV: UDVAR 1E&1F and SARAX 1E&1F*
- *STAR CONV: REDVA 1F, ARBER 1F & XAXAN 1F*
- *STAR CONV: REDVA 1B &1C ARBER 1C&XAXAN 1C*
- *VOR DME APP 17&35*
- *ILS Z APP 17*
- *SID CONV: UDVAR 1B & 1C, SARAX 1B & 1C*

Shodno tome, Odeljenje za VNU je obavestilo AVNU da je delimično prihvatiilo promenu „proširenje i povećanje kapaciteta piste“, odnosno odobrenje za *Navigacione sisteme* kao što su gore opisani, i nove konvencionalne procedure SID, STAR i APP, osim za procedure letova koji povezuju Kosovo sa Crnom Gorom (MEDUX Pista 17/35 i DOLEV 17/35) kao i procedure (SID CONV: KUKAD), jer su preduzete sve mere da se izbegnu bilo kakvi bezbednosni problemi u radu i da su ispunjeni svi zahtevi koji proističu iz važećih uredbi u Republike Kosovo.

Dalje, 26. novembra 2021. godine, Odeljenje za VNU je odobrilo promenu na nove konvencionalne procedure SID KUKAD, nakon što je u potpunosti pregledalo dokumentaciju koju je dostavila AVNU, uključujući dokument „Airspace change“ i „flight check“, i uočio da je celokupna dokumentacija kompletirana i ista je u skladu sa važećim uredbama o procedurama letova, kao u nastavku:

➤ **Procedure letova:**

Nove konvencionalne procedure SID KUKAD, kao u nastavku:

- *SID_CONV_RWY17_KUKAD 1B, (High Performance Aircraft Departure)*
- *SID_CONV_RWY17_KUKAD 1C, (Low Performance Aircraft Departure)*
- *SID_CONV_RWY35_KUKAD 1E, (High Performance Aircraft Departure)*
- *SID_CONV_RWY35_KUKAD 1F, (Low Performance Aircraft Departure)*

Shodno tome, Odeljenje za VNU je obavestilo AVNU da je prihvatiло promenu „nove konvencionalne procedure SID KUKAD“, jer su preduzete sve mere da se izbegnu bilo kakvi bezbednosni problemi u radu i da su ispunjeni svi zahtevi koji proističu iz važećih uredbi u Republike Kosovo.

Dana 24. decembra 2021. godine, Odeljenje za VNU je odobrilo promenu „Sistem prognoze za METEO“, nakon što je u potpunosti pregledalo dokumentaciju koju je dostavila AVNU, i uočilo da je celokupna dokumentacija kompletirana, i ista je u skladu sa važećim uredbama.

Shodno tome, Odeljenje za VNU je obavestilo AVNU da je prihvatio promenu „Sistem prognoze za METEO“ kao deo projekta „proširenje i povećanje kapaciteta piste, jer su preduzete sve mere da se izbegnu bilo kakvi bezbednosni problemi u radu i da su ispunjeni svi zahtevi koji proističu iz važećih uredbi u Republike Kosovo.

vi. Izdavanje licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja i procena gradiranja

ACV je odgovoran za izdavanje i obnavljanje licenci kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji pružaju usluge vazdušne kontrole u Republici Kosovo. Imajući u vidu značaj službe za kontrolu vazdušnog saobraćaja u bezbednost letova, kontrolori moraju da ispune niz zahteva i uslova radi održavanja svojih licenci i odobrenja, koji proističu iz Uredbe ACV-a br. 19/2017 koja utvrđuje tehničke zahteve i administrativne procedure u vezi sa licencama i certifikatima kontrolora vazdušnog saobraćaja.

Zahtevi se uglavnom odnose na nivo profesionalne kompetentnosti, koje uključuju pohađanje ažurirane stručne obuke i obavljanje dužnosti kontrolora vazdušnog saobraćaja za određeni broj časova godišnje. Kontrolori takođe podležu stručnoj proceni na godišnjem nivou radi provere nivoa njihovih veština.

Poseban značaj je posvećen poznavanju engleskog jezika, pošto se komunikacija u međunarodnoj avijaciji vrši na ovom jeziku. Nivo poznavanja engleskog jezika se periodično procenjuje i uzima u obzir prilikom izdavanja ili obnavljanja licence. Kontrolori takođe moraju biti dobrog zdravlja, u skladu sa zakonskim propisima, a to se redovno proverava od strane ACV-a kao deo procesa za izdavanje licence.

Zbog suočavanja sa pandemijom COVID-19, redovan proces revalidacije odobrenja jedinica nije moglo da se odvija kao prethodnih godina, jer je situacija onemogućila pohađanje obuka za osvežavanje znanja, koji predstavlja zahtev Uredbe br. 19/2017.

Za rešavanje ovog pitanja i za produženje roka za odobrenje jedinice za KVS, prvo je AVNU podnela zahteva za produženje roka za odobrenje, dok je VNU, nakon razmatranja pravnog osnova Uredbe br. 05/2020 o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za bezbednost vazdušnog saobraćaja, odnosno člana 71. ove uredbe, Uredbe br. 19/2017 o utvrđivanju tehničkih zahteva i upravnih postupaka koji se odnose na licence i sertifikate kontrolora letenja, prijema i analize procene bezbednosti, kao i prateće dokumentacije u vezi sa procenom nadležnosti KVS-ova, dala je preporuku za produženje roka validacije odobrenja jedinica za period od 4 meseci od dana isteka, uz mogućnost produženja za još 4 meseca. S druge strane, ACV je 31.12.2020. godine, izdao pismo kojem se dozvoljava produženje privilegija odobrenja jedinica prema preporuci OVNU-a do 30.04.2021. godine. Tokom aprila, ACV je primio još jedan zahtev od AVNU-a da rok važenja odobrenja jedinice traje još 4 meseca. Zahtev je odobren i rok važenja odobrenja jedinica za 24 KVS je produžen do kraja avgusta 2021. godine.

Zatim je ACV primio još jedan zahtev od AVNU-a za produženje roka važenja ovih odobrenja jedinice, jer je situacija sa COVID-19 onemogućila sprovođenje obuke za osveženje znanja. U prilogu ovog zahteva, AVNU je dostavila ugovor zaključen sa kompanijom koja će pružati ove obuke i da će iste početi da se održe od 20. septembra ove godine. Nakon razmatranja regulatornog osnove i uslova predstavljenih za početak obuka, ovaj rok važenje odobrenja jedinica je produžen za 24 KVS do 09.11.2021. godine.

Takođe, 09.11.2021. godine, AVNU je dostavila dokaze da nekoliko KVS mogli da prisustvuju obuci za osvežavanje znanja i kao rezultat toga ACV je nastavio rok važenja odobrenja jedinica za 23 KVS-ova.

Isto tako, 13.09.2021. godine, OVNU je primila e-mail od AVNU-a sa zahtevom za produženje roka za odobrenje jezika (ELPAC) za kontrolore vazdušnog saobraćaja (KVS), kao rezultat odlaganja kapitalnih projekata zbog situacije sa pandemijom COVID-19.

Nakon razmatranja pravnog osnova Uredbe br. 05/2020 o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije za vazduhoplovnu bezbednost Evropske unije, odnosno njenog člana 71. Uredbe br. 19/2017 koji utvrđuje tehničke uslove i upravne postupke u vezi sa licencama i sertifikatima kontrolora vazdušnog saobraćaja, ACV je produžio period važenja jezičkih odobrenja za 12 KVS-ova do 25. februara 2022. godine.

Detalji o obnovljenim licencama i ponovne validacije gradiranja za 2021. godinu, su prikazani u sledećoj tabeli.

Licenciranje kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS)	Broj licenciranih
Obnavljanje licenci za KVS (odobrenja jedinice)	24
Re-validacija gradiranja (odobrenja jedinice)	12
Re-validacija/obnavljanje gradiranja za instruktore/opreme	0
Licenciranje studenata KVS-a	0
Licenciranje KVS-a	3

vii. Objavljanje vazduhoplovnih informacija

Tokom prvog kvartala objavljena su dva AIRAC Amandmana (AIRAC AMDT) koji sadrže informacije koje su prema predviđanim vremenskim rokovima trebalo da budu objavljene u dokumentu Objavljanje vazduhoplovnih informacija (AIP).

AIRAC AMDT 01/2021 stupio je na snagu 28.01.2021. godine, dok AIRAC AMDT 02/2021 je objavljen 25.02.2021. godine i stupio je na snagu 25.03.2021. godine.

Dana 12.02.2021 je zatraženo da se zameni NOTAM A0641/20 da odražava nove mere Vlade prema Odluci br. 01/63 od 11.02.2021. godine. kao rezultat, zakazan je NOTAM A0641/20 i izdat je NOTAM A0034/21.

Dana 19.03.2021 je zatraženo produženje NOTAM-a A0636/20 za prekid letova iz Ujedinjenog Kraljevstva (prema odluci ministra zdravstva br. 05/8715 od 23.12.2020. godine), koji je bio na snazi do 21. marta.

Dana 02.02.2021. godine, prema Odluci 03-VE-2021 Generalnog direktora ACV-a, zatraženo je izdavanje NOTAM-a A0026/21 za omogućavanje operacija avionima Boeing 737-8 MAKS i Boeing 737-9 MAKS u vazdušnom prostoru Kosova.

U periodu april-jun data je potvrda za nastavak NOTAM-a A0034/21 i objavljena su dva NOTAM-a kao A0185/21 i A0237/21, koji odražavaju odluke Vlade Kosova u vezi sa situacijom sa COVID-19 u Republici Kosovo.

Isto tako, objavljeni su AIRAC AMDT 03/2021 i AIRAC AMDT 04/2021 i AIP SUP 01/2021.

U periodu jul-septembar, objavljeni su NOTAM-ovi A0403/21, A0409/21, A0423/21 i A0437/21, koji odražavaju odluke Vlade Kosova u vezi sa situacijom sa COVID-19 u Republici Kosovo. Isto tako, objavljen je AIP AIRAC AMDT 05/2021 koji je stupio na snagu 30. decembra 2021. godine, a odobreni su za objavljivanje AIP AIRAC AMDT 01/2022 i AIRAC AMDT 01/2022, koji su stupili na snagu 27. januara 2022. odnosno 28. januara 2022. godine.

U periodu oktobar-decembar objavljeni su NOTAM-ovi A0646/21 i A0551/21 koji odražavaju odluke Vlade Kosova u vezi sa situacijom sa COVID-19 u Republici Kosovo.

viii. Obavezno prijavljivanje događaja

Tokom 2021. godine, AVNU je nastavila svoju tradiciju prijavljivanja događaja ACV-u prema Priručniku za upravljanje unutrašnjom bezbednošću i u skladu sa Uredbom (CAA) br. 09/2017. U okviru usluga delokruga vazdušno navigacijskih usluga prijavljeno je ukupno 110 događaja. Za sve događaje za koje je OVNU sumnjalo da bi mogli da utiču na bezbednost, zatražilo je istragu od strane AVNU-a, gde su svi događaji ozbiljno razmotreni od obe strane. Većina događaja je okončana.

ACV nastavlja da podstiče sve zainteresovane strane koje se suočavaju sa ovakvim događajima da ih prijave i zajedno održavaju visok nivo bezbednosti. Ovo se postiže ne ostavljujući nijedan neprijavljeni događaj u AVNU, a samim tim i ne razmatran od strane ACV-a.

ix. Aktivnosti u okviru upravljanja situacijom nastalom usled COVID-19

Od izbjicanja pandemije COVID-19, OVNU je blisko sarađivalo sa AVNU-om u cilju koordinacije objavljivanja NOTAM-ova za odražavanje odluka Vlade Republike Kosovo u vezi sa ograničenjima i preduzetim merama za sprečavanje širenja bolesti.

Opis svih slučajeva u kojima su izdati NOTAM, može se videti u odeljku izveštaja „Objavljivanje vazduhoplovnih informacija“.

Takođe, VNU je imala komunikaciju sa IATA TEMATIC, u vezi sa objavljivanjem NOTAM-ova o situaciji sa COVID-19 na Kosovu.

c) Aerodromi

Prema Zakonu br. 03/L-51 o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je odgovoran za uređenje i razvoj politika aerodroma i pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja, proverom primene važećih standarda nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva, i obezbeđivanjem bezbednog okruženja civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

U zavisnosti od prirode operacija i stepena korišćenja, civilni aerodromi su kategorisani na sertifikovane aerodrome, odobrene aerodrome i registrovane aerodrome. U okviru ACV-a, Odeljenje za aerodrome je odgovorno za sertifikaciju, odobrenje i registraciju raspoloživih aerodroma za civilno korišćenje u Republici Kosovo, uključujući zone za letenje i heliodrome. Takođe, u cilju utvrđivanja pravila i postupaka koji regulišu pristup tržištu zemaljskog opsluživanja u Republici Kosovo, Odeljenje za aerodrome je odgovorno za procenu bezbednosti pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromima Republike Kosovo, uključujući i pružaoce usluga zemaljskog opsluživanja za snabdevanje aviona gorivom.

U cilju osiguranja da se stručno ospozobljavanje i obuka zaposlenih na aerodromu i drugih zaposlenih pod ugovorom, pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja i korisnika aerodromskih usluga koji sami pružaju usluge zemaljskog opsluživanja, vrši u skladu sa standardima i kriterijumima utvrđenim relevantnim zakonodavstvom, inspektori za aerodrome su odgovorni za davanje preporuka za odobrenje organizacija stručnog ospozobljavanja u oblasti aerodroma.

U cilju održavanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo, aerodromski inspektori su odgovorni za određivanje i praćenje zaštitnih zona aerodroma. Koordinacija i saradnja između operatera aerodroma, odgovornog odeljenja u AVNU-u, pravnih/fizičkih lica, koja poseduju ili planiraju izgradnju objekta u zaštitnim zonama aerodroma ili bilo kojeg visokog objekta, bilo gde na teritoriji Republike Kosovo i institucija koja su odgovorna za izdavanje građevinskih dozvola u skladu sa Zakonom o izgradnji. Odeljenje za aerodrome trebaj da obezbedi da sve uključene strane poštaju procedure navedene u uredbi o zaštitnim zonama aerodroma i uredbi o označavanju prepreka.

Za proveru i obezbeđivanje pune primene važećeg domaćeg i međunarodnog zakonodavstva, Odeljenje za aerodrome vrši stalni nadzor bezbednosti aerodroma, pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja i organizacija za stručno ospozobljavanje putem revizija, inspekcija i praćenja njihovih aktivnosti.

MAP „Adem Jashari” je prvobitno sertifikovan 1. decembra 2008. godine od strane ACV-a, kao međunarodni aerodrom, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu, Uredbom ACV-a br. 1/2008 o aerodromima kao i standardima i praksama preporučenim od strane ICAO-a. U 2011. godini, aerodrom je dat pod koncesijom i njegovo upravljanje je prešlo u rukama privatnog operatera, tursko-francuskog konzorcijuma „Limak - Aéroports de Lyon” (Limak Kosovo International Airport AD). Dana 8. novembra 2013. godine, na osnovu pravnih zahteva, prilikom prenosa operacija na novi terminal, ACV je izmenio sertifikat operatera „Limak Kosovo International Airport” AD (LKIA). Dalje, stupanjem na snagu Uredbe ACV-a br. 17/2017 koja utvrđuje odredbe i upravne postupke u vezi sa aerodromima, koju je, u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo, primenila Uredbu Komisije (EU) br. 139/2014 pod istim nazivom, dana 8. novembra 2018. godine, ACV je sertifikovao Međunarodni aerodrom Prištine „Adem Jashari” i operatera aerodroma „Limak Kosovo International Airport” u skladu sa najvišim standardima bezbednosti aerodroma i u skladu sa zahtevima Evropske unije. Konačno, sa dovršetkom infrastrukturnog projekta za proširenje piste sa 2,500 na 3,040 metara, zajedno sa uspostavljanjem kategorije rada sa sistemom preciznog sletanja, 21.12.2021. godine Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova je izdao sertifikat za rad, za referentni kod aerodroma 4E, na osnovu karakteristika i performansi najvećih vazduhoplova koji se planiraju za rad u MAP „Adem Jashari”.

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 4/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, izmenjene i dopunjene Uredbom br. 05/2019, ACV-a je, dana 1. januara 2012. godine, izdao odobrenje kompaniji „ExFis” DOO kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja, za kategoriju usluga snabdevanja gorivom i uljem, dok je 1. juna 2012. godine, odobren operator LKIA za pružanje zemaljskog opsluživanja u nekoliko kategorija na MAP „Adem Jashari”. Zbog prelaska praga od 2 miliona posluženih putnika na MAP „Adem Jashari”, ispunjeni su uslovi za angažovanje više zainteresovanih kompanija.

i. Stalni nadzor bezbednosti na aerodromima

Jedna od osnovnih funkcija Odeljenja za aerodrome, za garantovanje bezbednosti aerodroma u Republici Kosovo, je sprovođenje efikasnog sistema nadzora. Efikasan nadzor bezbednosti vrši se putem procene i odobrenja različitih priručnika, programa i različitih procedura operatera, odobrenja procena bezbednosti, a naročito kroz sprovođenje formalnih inspekcija (sa ili bez prethodnog najavljivanja operatera), na osnovu godišnjeg plana za nadzor ili odgovarajući na situaciju u kojoj može biti potrebna dodatna opreznost za bezbednost.

Prema planu aktivnosti za redovno praćenje i proveru sprovođenja primenjivih standarda za operatera MAP „Adem Jashari” i pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja, inspektorji Odeljenja za aerodrome su tokom 2021. godine ispunili u potpunosti plan nadzora bezbednosti za ovu godinu, sprovođenjem jedne (1) revizije sertifikacije, devet (9) planiranih inspekcija, od kojih jednu (1) inspekciju kod pružaoca

usluga zemaljskog opsluživanja kompaniji „Ex-Fis“, četiri (4) „ad-hoc“ koje nisu unapred planirane planom nadzora, ali su sprovedene kao odgovor na različita pitanja bezbednosti, kao i četiri (4) druge inspekcije zajedno sa inspektorima Odeljenja za bezbednost letova, za proveru sprovođenje mera za sprečavanje širenja COVID-19 prema Akcionom planu operatera.

Kadrovi sa inspekcije stalnog nadzora bezbednosti na aerodromima

ii. Projekat za proširenje piste i povećanja kapaciteta piste za precizno sletanje u ILS CAT-IIIB na MAP „Adem Jashari“

Kako je propisano Uredbom br. 17/2017 o aerodromima, i u skladu sa uputnim materijalom TP 27 - „Procedure za promene aerodroma“, u februaru 2019. godine, operater LKIA je podneo zvanični zahtev za predloženu infrastrukturnu promenu na MAP „Adem Jashari“, koja će uticati na osnove sertifikacije i uslove sertifikata. Ova promena dolazi kao rezultat sprovođenja projekta proširenja piste i uspostavljanja kategorije piste za precizno sletanje u ILS CAT-IIIB. Nakon razmatranja i analize prijave i nakon stalnih konsultacija sa operaterom, 28.02.2019. godine je odobren zahtev za promenu.

U bliskoj saradnji sa inspektorima vazdušno navigacijskih usluga ACV-a, kontinuirano su izvršeni pregledi i odobrenja različitih procena bezbednosti, počev od onih za površinske radove na trasi za brzi izlazak sa piste, zatim za početak zemljanih radova za deo piste od „lokatora“ u pravcu praga piste 35, za pomeranje praga piste 35, prvo skraćivanjem piste sa 2500 m na 2200 m, a zatim vraćanjem prethodne dužine od 2500 m, za proširenje bezbednosnog područja na kraju piste 17 (RESA17), urađena je analiza i odobravanje radova na pripremi kanala za proširenje mreže za napajanje električnom energijom navigacione opreme, i takođe obrađene su mnoge druge vazduhoplovne procene u vezi sa ovim projektom. U punoj koordinaciji između strana, LKIA-AVNU-

ACV, izvršena je kontrola i odobravanje podataka za objavljivanje vazduhoplovnih informacija, uključujući bitne podatke za objavljivanje, vazduhoplovne karte i procedure letenja.

Iako je bilo privremenih prekida građevinskih radova, aerodromski inspektor su bili u stalnom kontaktu sa odgovornima osobama za realizaciju ovog projekta kroz konsultativne sastanke i stalne obilaske na terenu. Održani su brojni sastanci između Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture, AVNU-a, operatera LKIA i ACV-a, na kojima su razmotrene mogućnosti nastavka radova i definisanja dinamičkog plana za završetak projekta.

Nastavkom izvođenja radova, nastavljeno je i praćenje radova koji su se izvodili. Aerodromski inspektor su redovno pratili radove kroz inspekcije na MAP „Adem Jashari“, stalne sastanke sa operaterom LKIA, pregledi i odobrenja procena rizika, koje je pripremila LKIA, i procene operativnih priručnika i vazduhoplovnih karata.

Dana je 23.09.2021. godine od LKIA je primljena zvanična prijava za sertifikaciju aerodroma, odnosno za promenu sertifikata koji će uključivati novu infrastrukturu i prateću opremu.

Odeljenje za aerodrome je 29.10.2021. godine primilo izveštaj o proceni rizika od strane operatera LKIA, koordinisan i sastavljen u saradnji sa AVNU-om, u vezi sa zahtevom za odobrenje operacija na pisti dužine 3040 m ILS CAT-I na MAP „Adem Jašari“. Ovaj izveštaj je nastao kao rezultat zajedničkog sastanka između predstavnika ACV-a, LKIA, AVNU-a i MŽSPPI-a, od dana 26.10.2021. godine, u kancelarijama ACV-a, kao i drugih narednih sastanaka i konsultacija, na kojima su razrađena obrazloženja zahteva i preduzete mere za bezbedne vazdušne operacije na pisti 3040 m ILS CAT-I, do završetka procesa sertifikacije za promenu sertifikata aerodroma za MAP „Adem Jashari“. Prema zahtevu podnetog od operatera aerodroma LKIA i AVNU, kroz ovaj izveštaj i prateću dokumentaciju, predstavljena je analiza i procena rizika za privremeno korišćenje piste dužine 3040 m ILS CAT-I, naspram piste postojeće dužine, skraćene na 2200 m, do završetka procesa sertifikacije od strane ACV-a. Na osnovu regulatornih zahteva, aerodromski inspektor su ocenjivali izveštaj zajedno sa pratećom dokumentacijom, i nakon inspekcija na MAP „Adem Jashari“ i sastanaka sa operaterom LKIA, konstatovano je da su preduzete mere, koje je operater predstavio, prihvatljive.

Dana 21.12.2021. godine, nakon završetka procesa sertifikacije i nakon sveobuhvatne revizije, Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova izdao je sertifikat o radu aerodroma za precizno sletanje ILS CAT III B i referentni kod aerodroma 4E, na osnovu karakteristika i performansi najvećih aviona za koje je planirano da operiraju na MAP „Adem Jashari“.

Pogled sa piste MAP-a sa osvetljenjem CAT-III

iii. Sertifikacija Međunarodnog aerodroma u Prištini nakon infrastrukturnih promena

Procesom dovršetka projekta proširenja piste sa 2,500 na 3,040 metara zajedno sa pratećom infrastrukturom, operater aerodroma na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jashari“ je 23.09.2021. godine podneo zvaničnu prijavu za sertifikaciju aerodroma, odnosno promenu postojećeg sertifikata, koji će sadržati novu infrastrukturu i prateću opremu. Nakon preliminarnog ocenjivanja, dana 24.09.2021. godine ažurirane kontrolne liste za uspostavljanje osnova sertifikata (OS) i osnova operacija (OO) su poslate operateru, obaveštavajući ga da od prvobitnog izdavanja sertifikata postoji više novih zahteva/koji su promenjeni (istaknuti u okviru kontrolnih lista).

Nakon prijema i razmatranja potrebne dokumentacije, Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo je izvršio sveobuhvatnu reviziju kao deo procesa sertifikacije, kako bi potvrdio usklađenost sa Uredbom br. 17/2017 koji definiše zahteve i upravne postupke u vezi sa aerodromima.

Imajući u vodu da infrastrukturne promene utiču na osnove sertifikacije i operacija, a samim tim utiču i na uslove sertifikata, cilj revizije je bio dovršetak osnova sertifikacije i operacija, na osnovu primenjivih specifikacija za sertifikaciju. Revizija koja je trajala četiri dana, od 23. do 26. novembra 2021. godine, uspešno je izvršena. Nakon završene revizije i analize dokumentacije, direktor Odeljenja za aerodrome je dao preporuku Generalnom direktoru ACV-a za izdavanje sertifikata.

Dana 21.12.2021. godine, Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova, izdao je sertifikat o radu za referentni kod aerodroma 4E, na osnovu karakteristika i performansi najvećih aviona za koje je planirano da operiraju na MAP „Adem Jashari“. Pored prširenja piste sa 2,500 na 3,040 metara, što podrazumeva dve nove putanje za brzi izlazak aviona sa piste, promena sertifikata podrazumeva i ispunjavanje kriterijuma za relevantne standarde i procedure infrastrukture na aerodromu, za rad sistemom preciznog sletenja „ILS CAT III B“ na pistu 17 (severna strana), kao i sistemom za precizno sletanje „ILS CAT I“ na pistu 35 (južna strana), u korelaciji sa odgovarajućom navigacionom opremom i ispunjavanjem standarda koji se odnose na vazdušnu navigaciju.

Ovaj sertifikat će važiti neograničeno vreme, osim ako se predaje ili opozove.

Oznake za kategorije operacija CAT II/III

iv. Sertifikacija LKIA-a kao organizacija za stručno osposobljavanje u oblasti aerodroma

Tokom decembra 2021. godine, operater MAP „Adem Jashari“ – LKIA je podneo prijavu za sertifikaciju organizacije za stručno osposobljavanje, ali je takođe podneo i zahtev ACV-u za produženje roka za sertifikaciju, s obzirom da je Pravilnik (ACV) br. 07/2020 o stručnom osposobljavanju za poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu i sertifikaciji organizacija za stručnu obuku, objavljenom u januaru 2021. godine, stupio je na snagu 6 meseci nakon potpisivanja (jun 2021). Razlog zahteva za proširenje je zasnovan na okolnostima i ograničenjima koja su nastala nakon širenja pandemije COVID-19, čije su okolnosti uticale na logistička pitanja operacija u LKIA, generalno, a samim tim i na organizaciju i kašnjenje za podnošenje prijave za sertifikaciju kao organizacija za obuke.

Na osnovu ovog zahteva i imajući u vidu da su svi programi obuke koje LKIA pruža svojim zaposlenima, kontinuirano je odobravao ACV, Generalni direktor ACV-a je 22. decembra 2021. godine doneo Odluku o produženju roka za sertifikaciju LKIA kao organizaciju za obuku do 31. marta 2022. godine, prema relevantnoj Uredbi o odredbama fleksibilnosti gde su dozvoljeni izuzeci za pravna lica koja podležu normativnim aktima donetim u slučaju nepredviđenih okolnosti koje mogu nastati.

Sa druge strane, pregledano je i odobreno ažuriranje materijala za obuku operatera LKIA za prethodno odobrenu obuku „De/Anti-icing“.

v. Procena uticaja turbina na vетар i visoke gradnje na bezbednost vazdušnih operacija u Republici Kosovo

Odeljenje za aerodrome je nastavilo da ima ulogu koordinacije za procenu uticaja visoke gradnje na bezbednost vazdušnih operacija u Republici Kosovo.

Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, Uredbi (ACV) br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma i Uredbi (ACV) br. 03/2019 o označavanju prepreka, Autoritet civilnog vazduhoplovstva je odgovoran za obezbeđivanje svih objekata, nepokretnih ili pokretnih, koji se nalaze u radiusu od 15 km od aerodroma ili visokih objekata, koji se mogu smatrati kao prepreke za vazduhoplove koji lete van ove oblasti, su bili predmet sveobuhvatnog aeronautičkog razmatranja i procene od strane operatera MAP-a „Adem Jashari“ (LKIA) i Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU). U zavisnosti od rezultata procene, ACV će utvrditi da li je neki objekat prepreka ili ne, a takođe može zahtevati od podnosioca prijave da primenjuje postupke za označavanje (bojenjem i/ili osvetljavanjem) objekata u cilju povećanja bezbednosti letova, čineći da se prepreke razlikuju od okruženja i da za vazduhoplove budu vidljive iz svih pravaca. Koordinirajući radnje pod njegovom odgovornošću, ACV bi trebalo da obezbedi da gradnja, instalacija i rad turbina na vетар ne utiču na bezbednost rada aerodroma i putanje letova vazduhoplova u Republici Kosovo.

Tokom 2021. godine, aerodromski inspektor su nastavili konsultacije i koordinaciju sa operatorom postrojenja sa vetro turbinama na brdu „Kitka“ - opština Kamenica, u vezi sa postavljanjem dodatnih signalnih svetla, na osnovu Uredbe br. 03/2019. Investitor/operator postrojenja sa vetro turbinama „GÜRİŞ“ i proizvođač turbina „General Electric“ iz Nemačke, tokom prošle godine su završili montažu dodatnih svetala na stubovima generatora, dok su aerodromski inspektor tokom maja meseca izvršili proveru na terenu kako bi utvrdili njihovu funkcionisanje.

Što se tiče projekta izgradnje postrojenja sa generatorima kompanije „SOWI Kosovo LLC“ u Seljancima, opština Mitrovica, ACV je nastavio da obavlja svoju koordinacionu ulogu i izbliza prati izvođenje radova do potpunog završetka ovog projekta. U tu svrhu, na zahtev AVNU-a, dana 13.01.2021. godine organizovan je trilateralni sastanak ACV/AVNU/SOWI u vezi sa prezentacijom procesa izgradnje i planiranja završetka projekta. Na sastanku je dogovoren da predstavnik SOWI pošalje tačne lokacije/koordinate svake turbine posebno, radi koordinacije daljih aktivnosti sa AVNU-om. Takođe je zatraženo da nas obavesti o najnovijem dinamičkom planu za njihovo raspoređivanje. Po prijemu potrebne dokumentacije, ACV je izvršio inspekciju na licu mesta i predstavnici SOWI su ga obavestili o najnovijim dešavanjima na završetku ovog projekta. Komunikacija je nastavljena putem elektronske pošte do obaveštenja o završetku projekta i postavljanju potrebnih oznaka.

Vetro turbine „SOWI Kosovo LLC”, u Seljancima

Odeljenje za aerodrome je 09.03.2021. godine primilo dopis investitora „Stubllaenergy“ u vezi sa zahtevom za pravna tumačenja koje se odnose na standarde za zaštićene zone aerodroma i uslovima za obeležavanje prepreka. Nakon konsultacija sa Odeljenjem za VNU, dana 17.03.2021.godine odgovor je upućen zainteresovanoj strani, sa svim potrebnim uputstvima.

U decembru 2021. godine ACV je primio potrebnu dokumentaciju za vazduhoplovnu procenu visokog stuba sa meteorološkom opremom za merenje vетра, koji se очekuje da se postavi na lokaciji na kojoj je planirana izgradnja postrojenja vetrogeneratora, nakon faze procene izvodljivosti. U okviru svojih nadležnosti, na osnovu Uredbe 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma i internim procedurama, ACV je zahtevaо od operatera MAP „Adem Jashari“ i AVNU da izvrše vazduhoplovne procene u skladu sa njihovim odgovornostima.

ACV je od operatera MAP „Adem Jashari“ dobio potvrdu da objekat neće biti prepreka u nadležnostima aerodroma, dok je AVNU ocenila da postavljanje stuba sa anemometrom na predviđanoj lokaciji ometa putanje leta. S obzirom na ovaj rezultat, od AVNU se очekuje da se ovim pitanjem pozabavi na višim nivoima menadžmenta institucije.

vi. Sprovoђење Уредбе бр. 03/2019 о označавању пропрека и Уредбе бр. 09/2018 о заштићеним зонама aerodroma

Provera sprovoђења Уредбе бр. 03/2019 о označавању пропрека

U skladu sa nadležnostima, aerodromski inspektor su nastavili inspekcije na terenu, kako bi potvrdili ispunjenje zahteva Uredbe br. 03/2019 o označavanju prepreka i Uredbe br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma.

U cilju provere sprovođenja Uredbe 03/2019 o označavanju prepreka, prema Akcionom planu za 2021. godinu, nastavljeno je praćenje realizacije plana kompanije KOSTT za vizuelno označavanje vodova 400/220/100 kV, koji se nalaze na ukrštanje autoputa „Ibrahim Rugova“, koji prolazi kroz putnu deonicu (R7) Arlat - Prizren, i autoputa „Arbër Xhaferi“ na putnoj deonici (R6) Priština - Elez Han.

Početkom godine ACV je od KOSTT-a primio obaveštenje da je faza nabavke završena i da će tokom 2021. godine krenuti sa prvom fazom realizacije označavanja prepreka po opisanim standardima. Tokom maja meseca održan je sastanak sa predstavnicima KOSTT-a na kome je predstavljena metodologija i način bojenja stubova. Takođe, analizirana je dokumentacija dobijena od izvođača radova. ACV je ponovo naglasio da se moraju primeniti zahtevi Uredbe 03/2019 o označavanju prepreka u pogledu postavljanja sfera, farbanje i osvetljenja stubova. Tokom trećeg kvartala 2021. godine, kompanija KOSTT je počela sa realizacijom projekta, uključujući farbanje i osvetljenje stubova, dok su aerodromski inspektorji izvršili brojne inspekcije na terenu, kako bi izbliza obišli rade.

Dana 22.11.2021. godine ACV je primio izveštaj o sprovođenju prve faze obeležavanja prepreka u 2021. godini, uključujući:

1. Postavljanje sfera na kablovima,
2. Postavljanje signalnih svetla na stubovima, i
3. Farbanje stubova (crvenom i belom bojom).

Na sastancima održanim sa KOSTT-om dogovoren je da se radevi nastave u 2022. godini, u stalnoj koordinaciji sa ACV-om.

Tokom marta 2021. godine, Autoritet civilnog vazduhoplovstva je primio zahtev od predstavnika Fabrike cementa „Šarcem“, iz Elez Hana, da razjasni standarde koji se primenjuju na obeležavanje visokih zgrada na teritoriji Republike Kosovo, posebno dimnjaka. Kako bi proverili stanje na terenu, 19. marta inspektorji ACV-a posetili su fabriku „Šarcem“, gde su održali informativni sastanak sa predstavnikom kompanije. Na sastanku se razgovaralo o izazovima punog sprovođenja Uredbe br. 03/2019 i radnje koje će preduzeti pravna lica. Zatim, nakon dobijanja svih informacija o predmetnom objektu, aerodromski inspektorji su analizirali standarde i zakonske uslove u vezi sa obeležavanjem dimnjaka i poslali dopis operateru da istakne svoje zakonske obaveze.

Tokom maja 2021. godine održana su još dva sastanka sa predstavnicima fabrike „Šarcem“ da njima daju dodatna objašnjenja u vezi sa standardima koji se primenjuju za obeležavanje dimnjaka. Na ovim sastancima od operatera je zatraženo da predstavi konkretan plan sa rokovima za sprovođenje signalizacije i rasvete. Odeljenje za

aerodrome je tokom oktobra 2021. godine dobilo informaciju u vezi sa početkom postavljanja svetala i farbanja dimnjaka.

Nakon dobijanja plana sprovođenja za obeležavanje fabričkog dimnjaka, tokom 2022. godine inspektori će pratiti i proveriti njegovo sprovođenje u skladu sa relevantnim standardima.

Granje unutar zaštitnih zona MAP-a „Adem Jashari“

U okviru odgovornosti za regulisanje zaštitnih zona aerodromova, aerodromski inspektori su nastavili sa nadzorom sprovođenja Uredbe o zaštitnim zonama aerodroma i Uredbe o označavanju prepreka.

Dana 01.07.2021. godine, ACV je od Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“ LKIA primio ocenjivanje prijave za projekat izgradnje skladišta i ogranka uprave u blizini aerodroma u selu Velika Slatina, opština Kosovo Polje, dok je 02.07.2021. godine primljena još jedna procena od LKIA za izgradnju skladišta mlečnih proizvoda takođe u Velikoj Slatini. Takođe, dana 10.09.2021. godine, od LKIA je primljena još jedna procena za projekt izgradnje silosa za cement i skladišta za skladištenje materijala u selu Ariljača, opština Kosovo Polje.

ACV je detaljno procenio i razmotrio primljenu dokumentaciju i, nakon što se uverio da izgradnja neće uticati na bezbednost operacija civilnog vazduhoplovstva, usvojio je procene, pod uslovom da se primene sve predviđene preporuke. Štaviše, u cilju intenziviranja saradnje između odgovornih strana za sprovođenje relevantnih uredbi za izgradnju unutar zaštitnih zona aerodromova, aerodromski inspektori su održali sastanke sa odgovornim službenicima opštine Kosovo Polje i LKIA.

vii. Sveobuhvatna vežba za reagovanje u vanrednim situacijama na MAP „Adem Jashari“

Tokom decembra, ACV je angažovao tim inspektora iz svih operativnih odeljenja ACV-a za učešće u sveobuhvatnoj vežbi reagovanja u vanrednim situacijama na MAP „Adem Jashari“, koju je organizovala LKIA, koja proizilazi iz zahteva Uredbe br. 17/2017 o uslovima i upravnim postupcima vezanih za aerodrome, na osnovu kojih se sertifikuje operater LKIA.

ACV su predstavljali službenici za vezu u Operativnom centru za vanredne situacije (EOC) i 8 inspektora/posmatrača u različitim tačkama, za praćenje i procenu sprovođenja ove vežbe u skladu sa direktivom vežbe i Planom za vanredne situacije aerodroma.

Nakon vežbe, tim inspektora ACV-a je pripremio izveštaj o proceni sprovođenja vežbe, koji je dostavljen i operateru aerodroma, gde svi nalazi ili primedbe treba da budu uzete u obzir kako bi se poboljšalo angažovanje svih zainteresovanih strana odgovornih za reagovanje u vanrednim situacijama u vazduhoplovstvu.

viii. Organizovanje regionalne obuke na radnom mestu „Upravljanje životinjskim svetom na aerodromima“, organizovana kroz EASA IPA projekat

U Prištini je od 11. do 14. oktobra 2021. godine održana obuka na radnom mestu iz oblasti aerodroma pod naslovom „Upravljanje životinjskim svetom na aerodromima“, kojoj su prisustvovali aerodromski inspektori ACV Kosova i Crne Gore, predstavnica KPPV-a u okviru ACV-a kao i odgovorno osoblje operatera MAP „Adem Jashari“.

Za predavanje u ovoj obuci na radnom mestu, EASA je angažovala ACV Španije, odnosno odeljenje ovog ACV-a za vanredne situacije i kontrolu životinjskog sveta. Tokom ove obuke analiziran je pravni osnov, program upravljanja životinjskim svetom MAP-a „Adem Jashari“, sprovođenje postupaka i mera na terenu, a izvršena je i terenska poseta radi procene uticaja močvare Henc i reka oko aerodroma u aktivnostima životinjskih sveta u vezi sa operacijama aerodroma.

d) Ekonomска regulacija vazduhoplovstva

Na osnovu člana 15. tačka e) ZCV-a, ACV je odgovoran za ekonomsku regulaciju aerodroma i pružalaca usluga vazduhoplovne navigacije u Republici Kosovo. Ekonomска regulacija ovih operatora podrazumeva mere koje preduzima regulator vazduhoplovstva, kako bi se obezbedilo da su naknade, koje postavlja aerodrom i pružalac usluga vazdušne navigacije za avio-kompanije, postavljene na razuman, transparentan i nediskriminativan način. Štaviše, regulator obezbeđuje da su ove naknade postavljene tek nakon što se pružaoci i korisnici usluga međusobno konsultovali tako što jedni drugima pružaju podatke na transparentan način. ACV reguliše i odobrava samo vazduhoplovne naknade koje se odnose na usluge koje pružaju isključivo aerodrom i pružalac vazdušne navigacijskih usluga, bez ikakve konkurenциje, kao što su naknade putničkih usluga, naknade za sletanje ili terminalnu navigaciju. Regulator takođe prati da li je finansijska održivost operatera na odgovarajućem nivou kako se ne bi narušila bezbednost operacija. Ove odgovornosti vrše službenici odgovorni za ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva u okviru Odeljenja za međunarodnu saradnju i ekonomsko regulisanje ACV-a.

i. Stalni ekonomski nadzor aerodroma

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja operatera MAP-a „Adem Jashari“ za finansijsko stanje na kraju 2020. godine, je potvrdila da LKIA AD imao veoma tešku finansijsku godinu zbog drastičnog pada u vazdušnom saobraćaju, koji je prouzrokovala pandemija (53% manje putnika u odnosu na 2019. godinu). Bilo je smanjenja prihoda (50%) što je uticalo na zaključenje finansijske godine sa više od 9 miliona evra neto gubitka. Da bi prevazišao ovu finansijsku krizu, operater LKIA je uzeo dodatne kredite od 3.25 miliona evra. U izveštaju o ekonomskom nadzoru navodi se da treba da se nastavi pomno praćenje i tokom 2021. godine do normalizacije

saobraćajnog i finansijskog stanja. U tom cilju, odeljenje nadležno za ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva izvršilo je vanredni finansijski nadzor nad operaterom aerodroma kako bi se obezbedilo poboljšanje finansijskog zdravlja, kao veoma važan element za održavanje standarda bezbednosti.

Izveštaji o vanrednom ekonomskom nadzoru, nakon analize finansijskih pozicija na kraju svakog kvartala 2021. godine, potvrđuju poboljšanje finansijskog zdravlja u trećem kvartalu 2021. godine, s obzirom da je saobraćaj u drugom kvartalu značajno poboljšan i nastavljen i u poslednjem kvartalu 2021. godine. MAP „Adem Jashari“ je među jedinim aerodromima koji je na kraju 2021. uspeo da povrati 92% saobraćaja iz 2019. godine, dok su aerodromi u regionu uspeli da povrate samo oko 50% saobraćaja iz 2019. godine. Službenici ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva očekuju da će se ovo poboljšanje nastaviti i tokom 2022. godine, pod uslovom da se nastavi dalja stabilizacija situacije sa pandemijom, što bi garantovalo povećanje broja putnika, a samim tim i prihoda operatera LKIA.

U okviru ekonomskog nadzora operatora, u aprilu je potvrđena valjanost polise osiguranja LKIA-a za operacije u MAP-u. Polisa osiguranja za odgovornosti u vazduhoplovstva pokriva period od 4. aprila 2021. do 3. aprila 2022. godine i ima pokriće u iznosu od 100,000,000 evra za bilo koji slučaj i ukupno u odnosu na odgovornost za proizvode.

Usvajanje izmenjenog i dopunjeno Podsticajnog programa 2020-2022

Dana 10. septembra 2021. godine, Generalni direktor po preporuci Odeljenja za MSERV, odlukom br. 08/KGD/IO/2021 usvojio Podsticajni program za MAP „Adem Jashari“ izmenjen prema predlogu operatera aerodroma od 31. avgusta 2021. godine. Izmenjeni program važi za period 29. mart 2020–27. mart 2021. i 1. jun 2021 – 26. mart 2022.

Potreba za ovom promenom nastala je kao rezultat poremećaja u operacijama u prvim mesecima letnje sezone 2021 IATA, zbog često revidiranih i često menjanih rasporeda avio-kompanija praćenih višestrukim otkazivanjima, situacija koja se poboljšala od 1. juna 2021. godine. Predloženi izmene obuhvataju samo period primenljivosti kao rezultat problema koje je prouzrokovala pandemija u redovnosti operacija i kao posledica toga poteškoće koje su imale avio-kompanije da ispune kriterijume za dobijanje podsticaja.

Pružanjem smanjenje naknada koje reguliše ACV, kao što su naknade za sletanje i parkiranje aviona, operater aerodroma je ohrabrio avio-kompanije da otvore nove vazdušne linije, nove frekvencije i stacioniraju avione u MAP-u.

Pokretanje mere protiv LKIA za administrativne prekršaje

ACV je tokom 2021. godine pratilo sprovođenje Odluke 01/KGD/IO/2021 od 19.01.2021 Generalnog direktora. Ova Odluka obavezuje LKIA da objavi listu

centralizovane infrastrukture koju je odobrio ACV; da ne primenjuje naknade na pružaoce zemaljskog opsluživanja, koje nisu utvrđene prema sporazumu o JPP i istovremeno nisu odobrene od strane ACV-a; ako odluči da primeni naknade na pružaoce zemaljskog opsluživanja, da podnese prijavu u ACV-u za odobrenje takve naknade; i da tretira jednakost sve pružaoce zemaljskog opsluživanja. U odgovoru na ovu odluku LKIA je izjavila da smatra odluku ACV-a neosnovanom i da je prekoračila zakonske nadležnosti ACV-a. I protiv predmetne odluke je pokrenuo upravni spor pred sudom.

S obzirom je operater aerodroma dosledno odbijao da sproveđe Odluku br. 01/2021 Generalnog direktora, 5. maja 2021. godine, inspektor za ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva pokrenuo je u KRPAK (Komisija za razmatranje prekršaja i administrativnih kazni u ACV-u) postupak za razmatranje administrativnog prekršaja protiv LKIA zbog nesprovodenja Odluke br. 01/2021 Generalnog direktora. Pokretanje je izvršeno u skladu sa članom 5. – Pokretanje postupka za razmatranje administrativnih prekršaja Uredbe (ACV) br. 02/2019 o novčanim kaznama i administrativnim merama koje izriče Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova.

Komisija je odlučila da ne procesira izricanje administrativne kazne protiv LKIA, procenjujući da je iznos novčane kazne od 3000-15000 EUR, koja se može izreći LKIA-u na osnovu Priloga 1, Tabele II, tačka 8. stav 8.1. Uredbe ACV-a br. 02/2019 o novčanim kaznama i administrativnim merama koje izriče Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova, nije proporcionalna profitu koji LKIA ostvaruje od naknade koja se primenjuje na operatera Ex Fis (poslovni subjekat „Ex Fis“ DOO), dakle za LKIA je zanemarljiva i kao takva bila bi neefikasna i beskorisna.

ii. Ekonomski nadzor AVNU-a

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 3/2016 o zajedničkom tarifnom sistemu za usluge u vazdušnoj navigaciji, AVNU svake godine predlaže ACV-u odobrenje vrednosti jedinice terminalne naknade koja će biti primenjiva u narednoj godini prema svim avio kompanijama koje dobijaju terminalne usluge navigacije od AVNU-a prilikom sletanja ili poletanja sa MAP „Adem Jashari“. U cilju procene predloga AVNU-a za utvrđivanje jedinice terminalne naknade za 2022. godinu, ACV je primio i potrebnu dodatnu dokumentaciju od AVNU-a i razmatrao iste. S obzirom da su službenici za ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva završili regulatornu reviziju predloga AVNU-a za troškove pružanja usluge tokom 2022. godine, uzimajući u obzir i dokaze za konsultacije sa avio kompanijama, kao i projekciju saobraćaja za 2022. godinu, izdali su Preporuku od 6. decembra 2021. kojom su utvrdili svaki od prihvatljivih troškova, kako je definisano Uredbom br. 03/2016 ACV-a. Generalni direktor ACV-a je 14. decembra 2021. godine potpisao Izvršnu odluku br. 11/KGD/IO/2021, kojom se utvrđuje jedinica terminalne naknade u Republici Kosovo u iznosu od 418 EUR, počev od 1. januara 2022. godine, sa rokom važenja jedne godine. Ova vrednost koju je odredio ACV je niža od one koju je predložila AVNU (445 EUR) i viša od jedinice terminalne naknade iz 2021. godine (407 EUR). Pod pretpostavkom da će povećanje broja terminalnih jedinica koje se opslužuju

tokom 2022. godine biti 5% u odnosu na 2021. godinu, očekuje se da će ova naknada doneti prihod AVNU-u od približno 4.89 miliona EUR.

Naknada za navigaciju terminala naplaćuje se avio-kompanijama od strane AVNU-a za usluge navigacijskog terminala koje pruža u vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Usluge avionima koji prelaze preko Kosova nastaviće da pruža HungaroControl, stoga i prihodi za ovu uslugu idu pružaocu usluga vazdušne navigacije Mađarske. Tokom određivanja vazduhoplovnih tarifa, ACV vodi računa da odobri samo prihvatljive i neophodne troškove za pružanje usluge u skladu sa važećom uredbom, kako bi zaštitila interes putnika i konkurentnost aerodroma.

U okviru ekonomskog nadzora operatora, potvrđena je valjanost polise osiguranja AVNU-a od 30. decembra 2020. godine. Polisa vazduhoplovne odgovornosti obuhvata period od 1. januara 2021. do 31. decembra 2021. godine i ima pokriće od 200,000,000 EUR u svakom slučaju i ukupno u pogledu odgovornosti za proizvode i 20,000,000 miliona za lične povrede.

Takođe, 5. oktobra 2021. godine ACV je obavešten da osiguravajućem društvu „Kosova e Re“, 24. septembra 2021. godine, Rešenjem br. 70/2021, oduzeta joj je licenca i od tog datuma je otvoren postupak likvidacije i da se svim aktivnim ugovorima (polisama) rok pokrića rizika produžava za još 30 dana u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, što znači da nakon 24. oktobra 2021. godine svi ugovori su raskinuti, uključujući i ugovor sa AVNU-om. AVNU je 19. oktobra 2021. godine dostavila „Cover Note“ od reosiguravača o pokriću osiguranja operacija do 31. decembra 2021. godine. Takođe, AVNU je 22. oktobra 2021. godine dostavila ACV-u polisu osiguranja kojom je pokriće potvrđeno od 24. oktobra 2021. do 31. decembra 2021. godine pod istim uslovima kao i prethodna polisa.

iii. Stalni ekonomski nadzor pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja

Na MAP-u operiraju dva pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja koji su odobreni od strane ACV-a u tu svrhu: operator MAP „Adem Jashari“, LKIA, kao pružalac širokog spektra usluga (usluge putnika, obrada prtljaga, aviona na zemlji, itd.), kao i kompanija „Ex fis“ DOO, koja vrši snabdevanje vazduhoplova gorivom. Tokom 2021. godine, upravnom organu MAP-a „Adem Jašari“ LKIA produženo je odobrenje od 30. marta 2021. do 31. marta 2022. godine, a kompaniji „Ex Fis“ je produženo odobrenje od 1. februara 2021. do 31. januara 2022. godine. Oba operatera su pod stalnim nadzorom ACV-a za održavanje bezbednosnih i ekonomskih kriterijuma.

Ekonomski nadzor LKIA kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja LKIA za 2020. godinu, pokazala je da su kao posledica pandemije i drastičnog smanjenja saobraćaja, takođe su i ukupni prihodi od zemaljskog opsluživanja smanjeni za 48% u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2021. godine, službenici za ekonomsku regulaciju u oblasti vazduhoplovstva su u redovnim tromesečnim periodima pratili finansijsko stanje LKIA kao pružaoca zemaljskog

opsluživanja, sve dok se situacija ne stabilizuje. Stabilizacija situacije je potvrđena u trećem kvartalu 2021. godine, kao rezultat značajnog rasta saobraćaja u drugom kvartalu, koji je nastavljen do kraja godine. U većini finansijskih pozicija u trećem kvartalu, uočen je pozitivan trend u odnosu na prethodna dva kvartala. Kroz revidirane finansijske izveštaje za 2020. godinu za regulisane naknade od strane ACV-a i naknade za zemaljsko opsluživanje, ACV je potvrdio kroz izjavu revizora da su finansijski računi LKIA u vezi sa zemaljskim opsluživanjem odvojeni od ostalih poslovnih računa, kao što je propisano članom 4. Uredbe br. 4/2011 izmenjene i dopunjene Uredbom br. ACV 5/2019 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja.

Tokom 2021. godine, upravni organ aerodroma kao pružalac nekoliko usluga zemaljskog opsluživanja na MAP „Adem Jashari“ održao je ekonomске uslove na osnovu kojih je odobren, u skladu sa članom 11.4 Uredbe br. 4/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, izmenjene i dopunjene Uredbom (ACV) br. 05/2019.

Godišnji ekonomski nadzor "Ex Fis" kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja operatera „Ex Fis“ DOO za finansijsko stanje na kraju 2020. godine, potvrdila je da je kompanija odobrena od ACV-a za snabdevanje vazduhoplova gorivom, uprkos krizi, uspela da ostane rentabilno poslovanje. Dok je prodaja tokom 2020. godine opala zbog pandemije, posebno na aerodromu, srazmerno su smanjeni i troškovi, dok poslovanje karakterišu uglavnom varijabilni troškovi. Uprkos činjenici da je izveštaj o godišnjem ekonomskom nadzoru utvrdio finansijsku stabilnost na kraju 2020. godine, inspektori za ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva nastavili su da pomno prate operatera, analizirajući finansijsko stanje na kraju prvog kvartala 2021. godine. Izveštaj o vanrednom ekonomskom nadzoru na kraju prvog kvartala 2021. godine potvrđuje poboljšanje finansijskih pozicija, što znači da je kompanija „Ex Fis“ DOO održala finansijske uslove pod kojima mu je odobreno zemaljsko opsluživanje. Takođe se zakљučuje da nema potrebe za vanrednim nadzorom do eventualnog pogoršanja saobraćaja u budućnosti.

Preko izjave revizora, potvrđeno je da zahtev Uredbe (ACV) br. 4/2011 izmenjene i dopunjene Uredbom (CAA) br. 05/2019, za odvajanje poslovnih računa koji se odvijaju na aerodromu od ostalih poslovnih aktivnosti koje obavlja ova kompanija.

Takođe je potvrđena valjanost polise osiguranja „Ex fis“ DOO koja ima pokriće od 500,000,000 USD za bilo koji slučaj i ukupno u odnosu na odgovornost za proizvode i pokriva period od 26. maja 2021. do 25. maja 2022. godine. Ovo je još jedan važan element ekonomskog nadzora operatera u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

7.9 ZAKONODAVNA AKTIVNOST

ACV na osnovu ovlašćenja datih u Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ovlašćen je da donosi podzakonske akte za sprovođenje Zakona o civilnom

vazduhoplovstvu, kojima se usvajaju međunarodni standardi civilnog vazduhoplovstva (poznati kao Standardi i preporučene prakse „SPP“ priloga Međunarodne konvencije civilnog vazduhoplovstva – Čikaška konvencija) i onih za sprovođenje zakonodavstva EU-a u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kako onih unutar Sporazuma o ZEVP-u, tako i ostalih, koje važe za zemlje EU-a, ali još uvek nisu zvanično postali deo ovog Sporazuma.

ACV vrši sprovođenje zakonodavstva EU-a u potpunosti u skladu sa odredbama Administrativnog uputstva br. 3/2013 Vlade Kosova o standardima izrade normativnih akata. To između ostalog podrazumeva da svaki nacrt uredbe izrađen od strane ACV-a, koji sprovodi jedan pravni akt EU-a, mora proći kroz proceduru odobravanja od strane KP-a, nadležnog odeljenja za evropske integracije pre potpisivanja od strane Generalnog direktora.

a) Podzakonski akti

ACV primenjuje transparentnu proceduru tokom donošenja podzakonskih akata u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 1/2012 o procedurama javnih konsultacija. Svi podzakonski akti ACV-a podležu procesu javnih konsultacija zainteresovanih strana. Ove konsultacije prate procedure i date vremenske rokove, tokom kojih, svaka zainteresovana strana, bilo fizičko ili pravno lice, ima pravo da podnese svoje komentare, sugestije ili traži dodatne informacije od struktura ACV-a koje donose nacrt akta na javne konsultacije. Oblik dobijanja ovih komentara/sugestija od zainteresovanih strana može se uraditi organizovanjem okruglih stolova, u zavisnosti od broja zainteresovanih, ili putem elektronske korespondencije. Po završetku procesa javnih konsultacija, strukture ACV-a u roku od 2 nedelje dužne su da pripreme izveštaj, u kojem bi trebali da daju svoje odgovore na primljene komentare, i trebalo bi da objasne razloge za prihvatanje ili odbijanje sugestija za promenu odredbi podzakonskog akta koji je predmet javne konsultacije.

Objavljanje podzakonskih akata ACV-a vrši se na elektronskoj platformi Službenog lista Republike Kosovo i na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

U nastavku su dati podzakonski akti, koji su izdati u 2021. godini:

- Uredba (ACV) br. 01/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2017 o sistemima bespilotnih letelica (SBL).

Cilj ove uredbe su izmene i dopune Uredbe ACV-a br. 01/2017, kako bi se izmenile i razjasnile pojedina pravila i uslovi rada sistema bespilotnih letelica (SBL). Uredbu je Generalni direktor potpisao 27. januara 2021. godine.

- Uredba (ACV) br. 02/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2019 o zahtevima vazduhoplovnih operacija za jedrilice i elektronske letačke torbe.

Cilj ove Uredbe je sprovođenje Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2018/1975 od 14. decembra 2018. godine o izmenama i dopunama Uredbe (EU) br. 965/2012 o zahtevima vazdušnih operacija za jedrilice i elektronske letačke torbe, u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo. Uredbu je Generalni direktor potpisao 25. marta 2021. godine.

- Uredba (ACV) br. 03/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 15/2017 o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti.

Cilj ove uredbe je sprovođenje Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2019/133, od 28. januara 2019. koja izmenjuje Uredbu (EU) br. 2015/640 u vezi sa predstavljanjem novih dodatnih specifikacija plovidbenosti vazduhoplova.

- Uredba (ACV) br. 04/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 12/2015 o uspostavljanju liste zajednice koja se odnosni na avio prevoznike kojima je zabranjen rad ili su predmet operativnih ograničenja unutar Republike Kosovo. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 20. maja 2021. godine.

Cilj ove uredbe je sprovođenje Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2020/1992, od 2. decembra 2020. o izmenama Uredbe (ACV) br. 12/2015 o uspostavljanju liste zajednice koja se odnosni na avio prevoznike kojima je zabranjen rad ili su predmet operativnih ograničenja, u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo.

- Uredba (ACV) br. 05/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 04/2020 o uslovima i načinima transporta opasne robe vazdušnim putem. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 16. jula 2021. godine.
- Uredba (ACV) br. 02/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 17/2017 u pogledu bezbednosti piste i vazduhoplovnih podataka.

Cilj ove uredbe je transponiranje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/2148, od 8. oktobra 2020. o izmenama Uredbe (EU) br. 139/2014 u pogledu bezbednosti piste i vazduhoplovnih podataka. Uredbu je Generalni direktor potpisao 23. jula 2021. godine.

- Uredba (ACV) br. 07/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2019 u pogledu zahteva za kompetentnost letačke posade i metode obuke i odlaganje datuma primene određenih mera u kontekstu pandemije COVID-19.

Cilj ove uredbe je sprovođenje Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2020/2036, od 9. decembra 2020. o izmenama Uredbe (EU) br. 965/2012 u pogledu zahteva za kompetentnost letačke posade i metode obuke i odlaganje datuma primene određenih mera u kontekstu pandemije COVID-19, u unutrašnjem

pravnom poretku Republike Kosovo. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 11. avgusta 2021. godine.

- Uredba (ACV) o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) 07/2018 o utvrđivanju zahteva za identifikaciju vazduhoplova za nadzor jedinstvenog evropskog neba, i Uredbe (ACV) 02/2018 o utvrđivanju zahteva za performanse i interoperabilnost nadzora za jedinstveno evropsko nebo.

Cilj ove uredbe je sprovođenje u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2020/587, od 29. aprila 2020. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 10. septembra 2021. godine.

- Uredba (ACV) br. 09/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 05/2015 u pogledu zahteva nadležnosti letačke posade i metode obuke, kao i u pogledu izveštavanja, analize i praćenja događaja u civilnom vazduhoplovstvu. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 13. decembra 2021. godine.

Cilj ove uredbe je sprovođenje Sprovedbene uredbe Komisije (EU) 2020/2193, od 16. decembra 2020. u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo

- Uredba (ACV) br. 10/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 17/2017 u vezi sa uslovima i postupcima za izjave organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja stajankom. Ovu uredbu je Generalni direktor potpisao 29. decembra 2021. godine.

Cilj ove uredbe je transponiranje Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 2020/1234, od 9. juna 2020. kojom se izmenjuje Uredba (EU) br. 139/2014 u vezi sa uslovima i postupcima za izjave organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja stajankom.

Izrađen je i ovaj Nacrt uredbe:

- Nacrt uredbe (ACV) br. XX/2022 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2020, Uredbe (ACV) br. 17/2017 o utvrđivanju zajedničkih zahteva za upravljanje vazdušnim saobraćajem/vazdušnim navigacijama i kvalitetu podataka, bezbednosti piste i ukidanju Uredbe (ACV) br. 08/2015.

Ovaj Nacrt uredbe se очekuje da stupa na snagu tokom 2022. godine.

b) Administrativna uputstva

- Administrativno uputstvo (ACV) br. 01/2021 o određivanju medicinskog sertifikata definisanog u Uredbi (ACV) br. 06/2020 o uslovima i načinu korišćenja paraglajdera i deltaplana. Ovo Administrativno uputstvo utvrđuje vrstu medicinskog sertifikata članova Vazduhoplovnog saveza Kosova i

drugih aeroklubova registrovanih u Republici Kosovo koji upravljaju letelicama koje su definisane Uredbom (CAA) br. 06/2020. Ovim Administrativnim uputstvom potvrđivanje psiho-fizičke sposobnosti pilota paraglajda prelazi iz oblasti odgovornosti sektora Vazduhoplovne medicine DSF-a na individualnu odgovornost svakog člana Vazduhoplovnog saveza koji se bavi sportsko-rekreativnim aktivnostima sa paraglajdom. Ovo administrativno uputstvo Generalni direktor je potpisao 23. jula 2021. godine.

- Administrativno uputstvo (ACV) br. 02/2021 o sprovođenju EASA uslova za izdavanje sertifikata, prihvatljivih načina i usklađenosti i materijala za vođenje. Cilj ovog Administrativnog uputstva je da postavlja principe za sprovođenje specifikacija sertifikacije, prihvatljivih sredstava usklađenosti i uputnih materijala koje izdaje EASA, u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo. Ovo administrativno uputstvo Generalni direktor je potpisao 11. avgusta 2021. godine.

c) Izvršne i administrativne odluke

U nastavku su navedene izvršne i administrativne odluke koje je Generalni direktor ACV-a doneo tokom 2021. godine;

Izvršne odluke

- Odluka 01/KGD/IO/2021, od 19. januara 2021. godine, o obavezi upravnog organa LKIA da objavi spisak centralizovane infrastrukture;
- Odluka 02/KGD/IO/2021, od 27. januara 2021. godine o produženju odobrenja operateru Ex Fix kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja;
- Odluka 03/KGD/IO/2021, od 1. februara 2021. godine, o odobravanju vazdušnog prostora Kosova za avione Boeing 737-8 (Max) i 737-9 (Max);
- Odluka 04/KGD/IO/2021, od 25- marta 2021. godine, o ovlašćenju Centra medicine rada u Đakovici kao VMC;
- Odluka 05/KGD/IO/2021, od 30. marta 2021. godine, o produženju odobrenja operatoru MAP-a „Adem Jashari“ - LKIA, za pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja.
- Odluka 06/KGD/IO/2021, od 17. maja 2021. godine, o ukidanju administrativne naredbe (ACV) o upotrebi jezika u vazduhoplovu;
- Odluka 07/KGD/IO/2021, od 12. avgusta 2021. godine, o ukidanju TP 24 „Merenje i procena karakteristika trenja na površini piste“, 2. verzija (ovaj TP je ukidan nakon stupanja na snagu Uredbe (ACV) br. 06/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 17/2017 u pogledu bezbednosti piste i vazduhoplovnih podataka);
- Odluka 08/KGD/IO/2021, od 10. septembra 2021. godine, o usvajanju izmena Podsticajnog programa 2020-2022 MAP-a „Adem Jashari“;

- Odluka 09/KGD/IO/2021, od 7. oktobra 2021. godine, o ovlašćenju Centra za medicinu rada u Đakovici kao VMC;
- Odluka 10/KGD/IO/2021, od 11. novembra 2021. godine, o prijavi HIB Petrol-a kao pružalač usluga zemalskog opsluživanja za treće strane na MAP-u;
- Odluka 11/KGD/IO/2021, od 14. decembra 2021. godine, o određivanju terminalne naknade za 2022. godinu; i
- Odluka 12/KGD/IO/2021, od 22. decembra 2021. godine, o usvajanju zahteva LKIA za produženje roka za sertifikaciju kao organizacija za obuku.

Administrativne odluke

- Odluka 01/2021, od 12. januara 2021. godine, o sprovodenju Odluke NNOC SK-a br. 378/2020;
- Odluka 02/2021, od 5. februara 2021. godine, o imenovanju članova disciplinske komisije;
- Odluka 03/2021, od 5. februara 2021. godine, o imenovanju radne grupe za revidiranje TP 16;
- Odluka 04/2021, od 8. februara 2021. godine, o imenovanju trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja;
- Odluka 05/2021, od 10. februara 2021. godine o izmeni Odluke 04/2021;
- Odluka 06/2021, od 10. februara 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o nošenju inventara ACV-a u novi objekat;
- Odluka 07/2021, od 11. februara 2021. godine o imenovanju Komisije za izbor odgovarajućeg modela IT opreme;
- Odluka 08/2021, od 23. februara 2021. godine, o vraćanju inspektora plovidbenosti vazduhoplova u izveštajnoj liniji na osnovu akta o imenovanju;
- Odluka 09/2021, od 24. februara 2021. godine o imenovanju menadžera ugovora i nadzornika menadžera ugovora za aktivnost „izrada podzakonskih akata za ACV“.
- Odluka 10/2021, od 25. februara 2021. godine, o sprovodenju Odluke NNOC SK-a br. A. 420/2020;
- Odluka 11/2021, od 26. marta 2021. godine, o imenovanju Komisije za otuđenje nematerijalne imovine nulta vrednosti;
- Odluka 12/2021, od 26. marta 2021. godine, o sprovodenju Odluke NNOC SK-a br. A. 24/2021;
- Odluka 13/2021, od 1. aprila 2021. godine, o imenovanju članova Žalbene komisije;
- Odluka 14/2021, od 19. aprila 2021. godine, o imenovanju Komisije za utvrđivanje tehničkih specifikacija;

- Odluka 15/2021, od 14. aprila 2021. godine o usvajanju zahteva za novčanu pomoć civilnom službeniku povodom smrti člana uže porodice;
- Odluka 16/2021, od 11. maja 2021. godine o imenovanju Komisije za utvrđivanje tehničkih specifikacija;
- Odluka 17/2021, od 17. maja 2021. godine, o imenovanju trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja;
- Odluka 18/2021, od 21. maja 2021. godine, o izmenama Odluke 18/2021 o zamenjivanju trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja zbog sukoba interesa;
- Odluka 19/2021, od 31. maja 2021. godine, o ovlašćenju predstavnika ACV-a u Ministarstvu životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture;
- Odluka 20/2021, od 1. jula 2021. godine, o napomeni civilnom službenika;
- Odluka 21/2021, od 7. jula 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o IT opremi;
- Odluka 22/2021, od 7. jula 2021. godine, o imenovanju menadžera komisije za prijem IT opreme;
- Odluka 23/2021, od 9. jula 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o higijenskom materijalu;
- Odluka 24/2021, od 14. jula 2021. godine, o izmenama Odluke 22/2021;
- Odluka 25/2021, od 14. jula 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o aktivnostima nabavke „Fizičko obezbeđenje objekata za potrebe nezavisnih agencija“;
- Odluka 26/2021, od 14. jula 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o aktivnošću „Servisiranje vozila za nezavisne agencije“;
- Odluka 27/2021, od 31. avgusta 2021. godine, o naknadi povodom smrti člana uže porodice civilnog službenika;
- Odluka 28/2021, od 17. septembra 2021. godine, o komisiji za razmatranje administrativnih prekršaja;
- Odluka 29/2021, od 29. septembra 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora i nadzornika menadžera ugovora o fizičkom obezbeđenju objekta;
- Odluka 30/2021, od 13. oktobra 2021. godine, o imenovanju komisije za popis nematerijalne imovine;
- Odluka 31/2021, od 4. novembra 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o servisiranju vozila;
- Odluka 32/2021, od 8. novembra 2021. godine, o zameni člana KRP;
- Odluka 33/2021, od 11. novembra 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o aktivnostima javnih nabavki „Nabavka službenog inventara – LOT 1“;

- Odluka 34/2021, od 11. novembra 2021. godine, o Komisiji za izradu tehničkih specifikacija za aktivnosti konsultantskih nabavki;
- Odluka 35/2021, od 15. novembra 2021. godine, o izmeni Odluke 34/2021;
- Odluka 36/2021, od 24. novembra 2021. godine o imenovanju menadžera ugovora o „uslugama vazdušnog saobraćaja“;
- Odluka 37/2021, od 12. decembra 2021. godine, o imenovanju Komisije za prijem materijalne imovine – nabavka prehrambenih proizvoda kategorija 4 – LOT I – nabavka kancelarijskog materijala;
- Odluka 38/2021, od 12. decembra 2021. godine, o imenovanju menadžera ugovora o nabavci štampanog materijala i usluga dizajniranja;
- Odluka 39/2021, od 12. decembra 2021. godine, o produženju roka Odluke 30/2021;
- Odluka 40/2021, od 14. decembra 2021. godine, o imenovanju Komisije za prijem materijalne imovine;
- Odluka 41/2021, od 16. decembra 2021. godine, o imenovanju Komisije za procenu i obezvredjenje nematerijalne imovine;
- Odluka 42/2021, od 22. decembra 2021. godine, o izmeni Odluke 42/2021.

d) Kazne/žalbe/sporovi

Komisija za razmatranje administrativnih prekršaja i kazni

Tokom 2021. godine pokrenuta su tri postupka, koji su navedeni u nastavku, za razmatranje administrativnih prekršaja, koje je Komisija za razmatranje administrativnih prekršaja i kazni razmotrila i donela odgovarajuća rešenja:

- Prvi postupak su pokrenuli inspektorji Odeljenja za vazdušno navigacijske usluge (VNU) protiv Agencije za vazdušno navigacijske usluge (AVNU), u vezi sa nedozvoljenja ulaska inspektora ACV-a u prostorije AVNU radi vršenja njihove nenajavljenе inspekcije (u vezi sa proverom kompetentnosti i tehničko-operativnih kapaciteta AVNU-a, obučenosti i kompetentnosti osoblja). Nakon izvršenih procena i analiza, Komisija je donela rešenje o izricanju administrativne kazne u iznosu od 5.000,00 € za AVNU. AVNU je iskoristila svoje pravo žalbe Žalbenoj komisiji ACV-a, koja je obavezala Komisiju za administrativnih prekršaja i kazni da preispita odluku protiv AVNU-a. Nakon ponavljanja postupka razmatranja, Komisija je donela drugo rešenje kojom je ponovo potvrđeno izricanje administrativne kazne protiv AVNU u istom iznosu kao i prvi put.
- Drugi postupak je pokrenuo jedan od službenika Odeljenja za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulaciju vazduhoplovstva (MSERV) protiv operatera LIMAK Kosovo International Airport AD (LKIA), u vezi sa nepoštovanjem naloga i direktiva ACV-a od strane LKIA. Nakon sprovedenog postupka

razmatranja administrativnog prekršaja, Komisija je odlučila da ne nastavlja sa izricanjem bilo kakve novčane ili administrativne mere protiv LKIA. Za ovu odluku inicijator postupka se žalio Žalbenoj komisiji pri ACV-u, koja je žalbu inicijatora usvojila kao delimično osnovanu i obavezala Komisiju za razmatranje administrativnih prekršaja i kazni da razmotri slučaj i doneše formalni upravni akt. Nakon razmatranja predmeta, Komisija je donela rešenje kojim se odbija zahtev inicijatora postupka za izricanje administrativne kazne operateru LKIA. Inicijator postupka ponovo se žalio Komisiji za žalbe.

- Treći postupak je pokrenuo jedan od inspektora Odeljenja za aerodrome (AGA), protiv operatera LIMAK Kosovo International Airport AD (LKIA), u vezi sa nedostavljanjem potrebnih dokumenata i informacija službenicima ACV-a. Nakon razmatranja slučaja, Komisija je odlučila da odbije zahtev inicijatora postupka, koji se, nezadovoljan odlukom, žalio Komisiji za žalbe ACV-a.

7.10 TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU

U cilju pružanja podrške operaterima u sprovođenju važećeg zakonodavstva, ACV kontinuirano izdaje tehničke publikacije za industriju civilnog vazduhoplovstva. Tokom 2021. godine ažurirane su aktuelne tehničke publikacije i nije bilo novih publikacija, dok je stavljena van snage Tehnička publikacija - TP 24 „Merenje i procena karakteristika trenja na površini piste“, 2. verzija, od juna 2018. godine.

Nakon završetka unutrašnjih postupaka izrade, kontrole kvaliteta i odobrenja, objavljaju se nove verzije tehničkih publikacija koje su prošle proces izmena i dopuna.

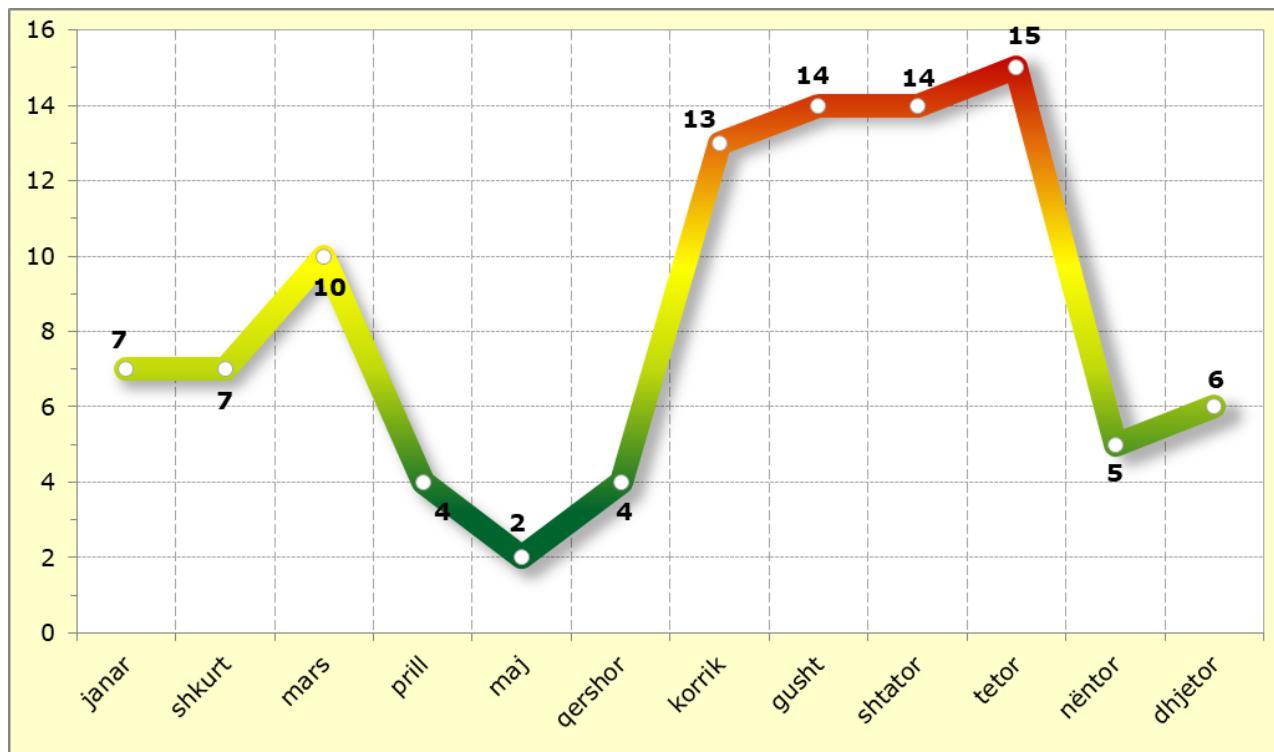
a) Objavljanje pregleda o prijavljenim događajima

U aprilu 2021. godine, ACV je objavio redovni izveštaj „Pregled događaja koji su prijavljeni 2020. godine“, u kojem su sažeti svi događaji koji su prijavljeni i procesirani u ACV tokom 2020. godine. Na osnovu važećeg zakonodavstva u Republici Kosovo, „događaj“ znači svaki događaj koji se odnosi na bezbednost, koji ugrožava ili koji, ako ne bude ispravljen ili tretiran, može da ugrozi vazduhoplov, osobe unutar njega ili bilo koju drugu osobu, a posebno obuhvata vazdušnu nesreću ili ozbiljan incident.

Tokom 2020. godine, u ACV je prijavljeno ukupno 101 događaj, koji su kategorisani prema vazduhoplovnim elementima koji su učestvovali u tim događajima, i klasifikovani su u skladu sa ozbiljnošću njihovog uticaja na bezbedne operacije letelica i lica u njihovim posadama. Ove izveštaje sačinilo je osoblje Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“, Agencija za vazdušno navigacijske usluge, KFOR, avio-kompanije, i takođe su preuzeti iz medija koje se pozivaju na izvore iz Policije Kosova. „Pregled prijavljenih događaja“ sadrži kratko objašnjenje klase i kategorija događaja, statističku analizu statistika prijavljenih događaja u 2020. godini, detaljniji opis

kodiranih kategorija događaja, sa popisom svih događaja (sa njihovim brojem, nazivom i klasom) u okviru svake kategorije, kao i detaljan opis najvažnijih događaja

Dokument „Pregled prijavljenih događaja 2020” može se naći na zvaničnoj internet stranici ACV-a www.caa-ks.org.

Broj prijavljenih događaja po mesecima tokom 2020. godine

7.11 INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA

a) Pristup javnim dokumentima

Odlukom br. 29/2020 izmenjena Odlukom 32/2020 VD Generalnog direktora imenovao je službenika za odnose sa javnošću, ujedno odgovornog za prijem i razmatranje zahteva pravnih i fizičkih lica za pristup javnim dokumentima ACV-a, u skladu sa Zakonom br. 03/L-215 o pristupu javnim dokumentima.

Tokom 2021. godine nije primljen nijedan zahtev za pristup javnim dokumentima.

b) Zvanična internet stranica ACV-a

Zvanična internet stranica ACV-a stalno se ažurira od strane osoblja kako bi prikazala nove uredbe i uputstva koje je objavio ACV, kao i najnovije verzije onlajn obrazaca koji služe kao prijava ili dobrovoljno i obavezno izveštavanje o događajima. Direktno

onlajn izveštavanje olakšava postupak prijavljivanja vazduhoplovnih događaja i podstiče isti.

7.12 NABAVKA

Tokom 2021. godine sprovedeno je 10 dole navedenih aktivnosti javnih nabavki za snabdevanje i usluge za potrebe ACV-a, za koje su zaključeni ugovori od Centralne agencije za nabavke (CAN). Aktivnosti su sprovedene od Odeljenja za centralizovane nabavke i Odeljenja za nabavke u okviru CAN-a u ime ugovornih organa, na osnovu člana 21/A ZJN-a.

1. Premeštaj (prenos) inventara ACV-a u novi objekat;
2. Konstalting za pravnu podršku;
3. Fizičko obezbeđenje objekta;
4. Nabavka higijenskog materijala (za zaštitu od COVID-19);
5. Nabavka informacione tehnologije (IT);
6. Servisiranje i održavanje vozila;
7. Nabavka inventara, radnih stolova i ormana;
8. Usluge vazdušnog saobraćaja;
9. Nabavka štampanog materijala i usluga dizajniranja (u jednu nabavku); i
10. Nabavka metalnih ormana.

7.13 FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

a) Izveštaj o budžetu sa troškovima

Odobreni budžet ACV-a za 2021. godinu bio je 971.377 €, nakon rebalansa budžeta za fiskalnu 2021. godinu, ACV je predstavio uštede u budžetu u ekonomskim kategorijama roba i usluge i komunalije u iznosu od 45.000€. Konačni budžet ACV-a nakon rebalansa je bio 926,377 €.

Takođe, tokom poslednjeg kvartala fiskalne 2021. godine, Vlada Republike Kosovo je donela odluke o smanjenju budžeta i izdvajanju, kao i o transferima i preraspodeli sredstava preko budžetskih organizacija za 2021. godinu. Ove odluke su: Odluka br. 02/48 od 15.12.2021.godine, Odluka br. 21/50 od 23.12.2021. godine i Odluka br. 11/52 od 29.12.2021. Nakon odluka Vlade o uštedama, raspodeli i usaglašavanju, konačni budžet ACV-a iznosio je 888.592,66 €, a donacija Evropske komisije 5.928,21 €.

Konačni budžet ACV-a u sistemu ISUFK je bio 894,520,87 €, uključujući i sredstva preneta iz donacije Evropske komisije.

Tokom fiskalne 2021. godine, ACV je potrošio 876.303,44 €, što rezultira da je procenat izvršenja konačnog dodeljenog budžeta 98%. Tabela 1 u nastavku predstavlja konačni

budžet nakon rebalansa i smanjenja, kao i vrednost rashoda za svaku kategoriju i procenat njihove realizacije.

Tabela 1 – Budžet i rashodi izraženi u procentima (%)

Opisa	Završni budžet u ISUFK	Rashodi	Realizacija u %
Plate i dnevnice	768,116.97	768,116.97	100%
Roba i usluge*	123,579.22	106,378.29	86%
Komunalije	2,824.68	1,808.18	64%
Ukupno	894,520.87	876,303.44	98%

* U ukupnom budžetu su navedene i preneta sredstva iz donacije Evropske komisije

b) Prihodi

Prihodi ACV-e deponuju se na službeni račun banke koji je otvorio trezor Ministarstva finansija, rada i transfera. Prihodi od tarife za bezbednost putnika za novembar i decembar 2021. godine registruju se početkom 2022. godine, u skladu sa memorandumom koji je potpisana između ACV-a i operatera MAP „Adem Jashari“. Ovi prihodi se prenose 45 dana nakon završetka meseca.

Prihodi ACV-a od naknada za bezbednost putnika, naknada za licenciranje i izdavanje sertifikata, naknada za registraciju dronova, naplaćenih u skladu sa Pravilnikom br. 2/2015 za naknade koje naplaćuje ACV, kao i od raznih kazni, zadužćena u skladu sa Uredbom br. 02/2019, prikazani su u sledećoj tabeli 2.

Tabela 2 – Sopstveni prihodi ACV-a

Opis	2021	2020	2019	% e totalit	% e ndryshimit
	€ '000	€ '000	€ '000	2021	nga 2020
Prihodi od takse 1				%	%
Prihodi od takse 2				%	%
Prihodi od kazni-novčanih kazni 1	3	8	1	0%	1%
Prihodi od kazni-novčanih kazni 2				%	%
Prihodi od sertifikacije-licenci 1	43	31	6	2%	2%
Prihodi od licenci 2	0	0	1	0%	0%
Prihodi od prodaje imovine i usluga				0%	%
Prihodi od/naknade za putnike	2,009	1,215	2,332	98%	97%
Prihodi od bankarske kamate				%	%
Prihodi od promene kursa				%	%
Naknada za akreditovanje				%	%
Prihodi od imovine				%	%
Ostali prihodi				%	%
Ukupno	2,055	1,254	2,340	100%	100%

c) Određeni grantovi donatora

Tokom 2021. godine, ACV nije dobio sredstva iz donacije Evropske komisije za projekat „Dizajniranje i procedure leta putem satelitskih signala“ i ACV nije imao troškove iz ovog projekta. Preostali iznos od 5,928.21 evra iz 2020. godine prenesen je u 2021. godini. Vrednost donacije u ISUFK-u je 5,928.21 evra. ACV je u iščekivanju odgovora od donatora i da li može da ACV koristi ova sredstva ili treba da se vrate donatoru.

Tabela 3 – Preneti, primljeni, potrošeni i nepotrošeni grantovi

Opis	2021	2020	2019
Određeni grantovi donatori preneti iz prethodne godine	5,928	5,928	5,664
Određeni grantovi donatori primljeni ove godine	-	-	264
Ukupna raspoloživa izdvajanja u tekućoj godini	5,928	5,928	5,928
Potrošeni iznos u tekućoj godini	-	-	-
Preostali iznos za prenos u 2022. godini	5,928	5,928	5,928

d) Budžetski rashodi

Finansiranje svih aktivnosti ACV-e za 2021. godinu prema ekonomskim klasifikacijama prikazano je u narednim tabelama. Potrošeno je 876,303.44 €. Službenicima ACV-a se isplaćuje osnovna plata (uključujući radno iskustvo) i ne primaju nikakve dodatne naknade.

Budžetski rashodi po kategorijama prikazani su u Tabeli 4, plate u Tabeli 5, dok u Tabelama 6 i 7 prikazani su budžetski rashodi po aktivnostima (roba i usluge i komunalije).

Tabela 4 – Izveštaj o primanjima i uplatama u gotovom novcu za Autoritet civilnog vazduhoplovstva

	Napomena	2021	2020	2019
		Jedinstveni račun Trezora	Jedinstveni račun Trezora	Jedinstveni račun Trezora
		BKK '000	BKK '000	BKK '000
IZVORI SREDSTAVA - PRIHODI				
Vladin grant		876	855	922
Sopstveni prihodi				
Namenski prihodi				
Prihodi od KAP-a				
Određeni grantovi donatora				
Finansiranje iz zaduživanja				
Investiciona klauzula				
Poverenički razvojni fond				
Drugi prihodi				
Ukupno		876	855	922
KORIŠĆENJE SREDSTAVA - ISPLATE				
Operacije				
Plate i dnevnice	2	768	731	726
Roba i usluge	3	106	118	190
Komunalije	4	2	6	6
		876	855	922
Transferi				
Transferi i subvencije	5			
Kapitalni rashodi				
Imovina, zgrade i oprema	6			
Ostale isplate	7			
Ukupno		876	855	922

Tabela 5 - Plate

	Ukupno isplate	2021							Završni budžet	Razlika	2020	2019
		FZ	IK	PRF	VG	SP	NP	OGD				
Opis	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	%	€ '000	€ '000
Neto plate putem platnog spiska	635				635				635		604	599
Isplate za sindikat	-				-				-		-	-
Članstvo – komora medicinskih sestara Kosova	-				-				-		-	-
Članstvo – Lekarska komora Kosova	-				-				-		-	-
Neto isplate – prekovremeni rad	-				-				-		-	-
Radnici sa ugovorom (n u platnom spisku)	-				-				-		-	-
Porez po odbitku u ličnom dohotku	60				60				60		58	57
Penzijski doprinos - zaposleni	37				37				37		35	35
Penzijski doprinos - poslodavac	37				37				37		35	35
Isplate za sudske odluke	-											
Plate i dnevnice	768	-	-	-	768	-	-	-	768	100%	731	726

Tabela 6 – Roba i usluge

	Ukupno isplate	2021							Završni budžet	Razlika	2020	2019
		FZ	IK	PRF	VG	SP	NP	OGD				
Opis	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	%	€ '000	€ '000
Troškovi službenih putovanja u zemlji	0				0				0	84%	0	0
Troškovi službenih putovanja u inostranstvu	6				6				7	95%	0	12
Dnevnice za službena putovanja u inostranstvu	11				11				12	93%	3	15
Smeštaj za službena putovanja u inostranstvu	10				10				11	100%	3	15
Ostali troškovi za službena putovanja u inostranstvu	4				4				5	96%	1	3
Troškovi mobilne telefonije	8				8				8	99%	8	10
Poštanski troškovi	0				0				0	36%	0	0

RAD TOKOM GODINE

Troškovi edukacije i obuke	18	18	18	97%	7	24
Razne intelektualne i savetodavne usluge	-	0	2	0%	0	6
Štamparske nemarketinške usluge	1	1	1	90%	0	2
Ostale ugovorene usluge	13	13	14	97%	7	7
Tehničke usluge	2	2	2	100%	2	1
Pogrebne usluge	2	2	2	100%	0	0
Nameštaj (ispod 1000 evra)	1	1	1	88%	3	2
Telefoni (ispod 1000 evra)	-	0	-	0%	0	0
Računari ispod 1000 evra	3	3	3	100%	2	4
Ostala oprema	0	0	1	25%	1	0
Kancelarijski materijal	2	2	3	52%	4	5
Nabavka hrane i pića (ne službeni ručkovi)	1	1	1	64%	1	1
Nabavka čišćenja	-	0	1	0%	2	3
Nabavka odeće i obuće	-	0	-	0%	-	1
Smeštaj	-	0	-	0%	-	0
Nafta za grejanje	2	2	3	76%	15	15
Gorivo za generatore	-	0	-	0%	-	0
Gorivo za vozila	2	2	2	90%	1	2
Registracija vozila	0	0	1	85%	0	0
Osiguranje vozila	1	1	1	92%	1	1
Opštinska taksa	0	0	0	100%	0	0
Osiguranje zgrade, razno	8	8	9	85%	9	11
Održavanje i popravka vozila	2	2	3	70%	2	3
Održavanje zgrade	-	0	-	0%	-	-
Održavanje informacione tehnologije	0	0	0	40%	0	0
Održavanje nameštaja i opreme	0	0	0	100%	0	0
Zakup za objekat	7	7	7	100%	42	42
Troškovi marketinga/javnog informisanja, reklame, konkursi	-	0	-	0%	1	0
Službeni ručkovi	2	2	3	89%	1	2
Službeni ručkovi u inostranstvu	0	0	0	77%	0	0
Donacija Evropske komisije	-	-	6	0%	-	-
Roba i usluge	106	106	124	1	118	190

Tabela 7 - Komunalije

	Ukupno isplate	2021								Razlika	2020	2019
		FZ	IK	PRF	VH	SP	NP	OGD	Završni budžet			
Opis	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	%	€ '000	€ '000
Električna energija	1				1				1	100%	4	5
Voda	0				0				1	16%	0	0
Otpad	0				0				0	14%	0	0
Centralno grejanje	-				-					0%		
Telefonski troškovi	1				1				1	68%	1	1
Isplate – sudske odluke	-									0%		
Komunalije	2	-	-	-	2	-	-	-	3	64%	6	6

e) Planiranje/Realizacija budžeta

U Tabeli 8 prikazani su prikupljeni prihodi, usvojeni budžet i njegovo izvršenje. Kao što je objašnjeno u gornjoj Tabeli 1, ACV je ostvario 98% dodeljenog konačnog budžeta.

Tabela 8 - Izveštaj o izvršenju budžeta Autoriteta civilnog vazduhoplovstva

Napomena	2021			2020		2019	
	Izvršenje	Završni budžet	Početni budžet	Razlika	Izvršenje	Izvršenje	
	A	B	C	D=B-A	E	F	
ULAZ GOTOVOG NOVCA							
Poreski prihodi	8				-		
Neporeski prihodi	9	2,055		(2,055)	1,254	2,340	
Namenski prihodi	10				-		
Određeni grantovi donatora	11				-		
Ostalo	12				-		
Ukupno prihodi		2,055	-	-	(2,055)	,254	2,340
IZLAZ GOTOVOG NOVCA							

RAD TOKOM GODINE

Plate i dnevnice	2	768	68	771	-	731	726
Roba i usluge	3	106	124	187	17	118	190
Komunalije		4	3	14	1	6	6
Transferi i subvencije	5				-		
Kapitalni rashodi	6				-		
Rezerve					-		
Ostalo	7				-		
Ukupno isplate		876	895	971	18	855	922

f) Kapitalne investicije

ACV nije imao kapitalne investicije u 2021. godini.

g) Tabela o upoređivanju budžeta za tri zadnje godine

Tabela 9 - Upoređivanje budžeta za poslednje tri godine

Opis	Završni budžet			Realizacija		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Plate i dnevnice	768,116.97	731,088.11	725,911	768,116.97	731,088.11	725,911
Roba i usluge*	123,579.22	146,250.22	228,980	106,378.29	118,174.16	189,955
Komunalije	2,824.68	6,985.89	13,738	1,808.18	5,607.80	5,908
UKUPNO	894,520.87	884,324.22	968,629	876,303.44	854,870.07	921,774

* U završnom budžetu nisu prikazana i preneta sredstva iz donacije Evropske komisije

h) Budžet ACV-a za 2021. godinu

Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo podneo je zahtev za dodelu budžeta za 2021. godinu, u skladu sa rokovima i zakonskim procedurama Republike Kosovo.

Za funkcionisanje i obavljanje aktivnosti prema planiranju, ACV je tražio budžet u iznosu od 1,732,046.19 evra. Zahtev za budžet ACV-a nije odobren kao takav.

7.14 REVIZIJE PREMA ACV-u

a) Revizija od strane Nacionalne kancelarije revizije Kosova

Nacionalna kancelarija revizije (NKR)/ETIKA izvršila je reviziju godišnjih finansijskih izveštaja ACV-a za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine. Ova revizija se fokusirala na godišnje finansijske izveštaje, finansijsko upravljanje i internu kontrolu (uključujući upravljanje i izvršenje budžeta) i sistem interne revizije. U izveštaju NKR-a, primljenom u junu 2021. godine, opšti zaključak navodi da ACV ima dobro osmišljen sistem unutrašnje kontrole i finansijskog upravljanja. Ove godine, kao i drugih godina, NKR je izdala „Nemodifikovano mišljenje“ i potvrdila da „finansijski izveštaji ACV-a za 2020. predstavljaju istinit i pošten prikaz u svim materijalnim aspektima“. Prema ovom izveštaju, upravljanje budžetom se vrši u punoj saglasnosti sa principima dobrog finansijskog upravljanja. Izveštajem Nacionalne kancelarije revizije data je preporuka koju je ACV odmah sproveo.

b) Interna revizija od strane Ministarstva finansija, rada i transfera

Tokom 2021. godine, ACV je imao reviziju od strane Kancelarije unutrašnjeg revizora Ministarstva finansija, rada i transfera za godinu završenu 31. decembra 2020. godine.

ACV je odmah primenio preporuke date od strane Kancelarije unutrašnjeg revizora Ministarstva finansija, rada i transfera.

8. STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Tokom 2021. godine, MAP „Adem Jashari“ pružio je ukupne usluge za 2,180,809 putnika, koje pokazuju statistički podaci koje je prikupio operater LKIA. Ovaj broj putnika je veći za 97% u odnosu na broj putnika koji su opsluženi na ovom aerodromu u 2020. godini (1,104,435) i 8% manji od broja putnika koji su opsluženi tokom 2019. godine. To je zbog poboljšanja vazdušnog saobraćaja u odnosu na prethodnu godinu, koji je teško pogoden pandemijom koja se u martu 2020. širila na Kosovo i izazvala velika ograničenja u vazdušnom saobraćaju.

Najviše putnika je imao avgust sa ukupno 383,776 (rekordan mesec na MAP-u), zatim jul sa 340,446 putnika, dok je najmanji bio tokom aprila sa 79,278 putnika, a zatim februar sa 96,442 putnika.

Tokom 2021. godine realizovan je 8.921 let, ili 92% više nego prethodne godine. Najviše letova beležili su avgust i jul sa 1,517 i 1,367 polazaka. U aprilu je, pak, bilo najmanje polazaka, 370.

Među destinacijama sa najviše putnika su Bazel (BSL/MLH), Ciriš i Dizeldorf. Od zemalja, po ukupnom saobraćaju iz Prištine, na prvom mestu je Švajcarska, a slede Nemačka, Turska, Austrija, Švedska itd. Od avio-kompanija, EasiJet je na čelu sa najvećim brojem putnika koje opslužuje Priština, a slede Eurovings, Wizzair, GP Aviation, Trade Air, Pegasus Airlines i tako redom.

Što se tiče daljih destinacija iz Prištine, prednjači Njujork (JFK), a slede Nju Džersi (Newark International), Čikago (O'Hare), Frankfurt, Vašington i Antalija.

Kompletni statistički podaci mogu se naći u Prilogu 3 ovog izveštaja i na internet stranici ACV: <http://caa-ks.org>.

PRILOG 1 - SPISAK OBUKA

- **Obuke kojima su prisustvovali inspektorji Odeljenja za bezbednost letenja (OBL):**
 - Od 18-22. januara 2021. godine, onlajn obuka "Part 21 Training", u okviru EASA IPA 5 projekta, u organizaciji EASA-e.
 - Od 19-22. aprila 2021. godine, onlajn obuka "Obuka za ažuriranje propisa o kontinuiranoj plovidbenosti" (Continuing Airworthiness Regulation Updates Training) projekta EASA IPA 5, u organizaciji EASA-e, a održana od strane inspektora ACV-a Hrvatske.
 - Dana 30. aprila 2021. godine, obuka: Program komunikacije i razvoja "Fit for Future", organizovana u Tirani, za drugu grupu stručnog osoblja ACV-a.
 - Od 10-13. maja 2021. godine, onlajn obuka "Radionica 2 za implementaciju najboljih praksi i alata u NAA sistemu upravljanja" (NAA management system implementation best practices and tools Workshop 2) EASA IPA 5 projekta, u organizaciji EASA-e i održana od strane inspektora ACV-a Španije.
 - Od 08-11. juna 2021. godine, onlajn obuka "Radionica za regulisanje bezbednog rada dronova i izradu NAA plana implementacije" u okviru EASA IPA 5 projekta, u organizaciji EASA-e.
 - Od 05-08. jula 2021. godine, onlajn obuka u organizaciji EASA-e, u okviru EASA IPA 5 programa u vezi sa primenom najboljih praksi regulatornih zahteva za vazduhoplovno-medicinsku sertifikaciju pod vodstvom španske AESA (Državne agencije za bezbednost vazduhoplovstva).
 - Od 15-16. avgusta 2021. godine, Demonstracija integracije AMC portala (Sistema Croatia Control-a za upravljanje vazdušnim prostorom i saobraćajem bespilotnih letelica) i EnforceAir (Sistema D-Fend Solutions za zaštitu osjetljivog vazdušnog prostora od lažnih dronova), u organizaciji Croatia Control-a, u Splitu, Hrvatska.
 - Od 30. avgusta - 03. septembra 2021. godine, obuka: Propisi o opasnim materijama - Inicijalna - Kategorija 6 (Dangerous Goods Regulations (DGR) - Initial - Category 6), u organizaciji Međunarodne asocijacije aviokompanija - IATA (International Air Transport Association) i održana u Ženevi, Švajcarska.
 - Od 20-23. septembra 2021. godine, obuka "Program EU-a o inspekcijama na stajanci (SAFA) - Početni teorijski i praktični", u organizaciji za obuku JAA-TO, u Šiphol-Rijku, Holandija.
 - Od 05-07. oktobra 2021. godine, onlajn obuka: "PBN obuka", u organizaciji EASA-e, u okviru EASA IPA 5 projekta.
 - Od 11-22. oktobra 2021. godine, onlajn obuka: Tehnike revizije (Auditing Techniques), u organizaciji Francuskog nacionalnog univerziteta za civilno vazduhoplovstvo (ENAC).
 - Dana 22. novembra 2021. godine, održana je radionica u organizaciji Hrvatske uprave za civilno vazduhoplovstvo (CCAA) na temu "Dangerous Goods Competency Based Training and Assessment (CBTA)".
 - Od 29. novembra do 2. decembra 2021. godine, obuka: "Program EU-a o inspekcijama na stajanci (SAFA) - Početni teorijski i praktični", u Šiphol-Rijku, Holandija.
- **Obuke kojima su prisustvovali inspektorji Odeljenja za usluge vazdušne navigacije (OUVN):**
 - Dana 25. januara 2021 održan je vebinar „The Vulnerability Management”, organizovan od Eurocontrol, IANS.

- Dana 10. marta 2021, vebinar organizovan od EASA "Global Reporting Format (GRF)".
 - Dana 22.06.2021, onlajn obuka pod nazivom „ATM Digitalization”, organizovana od ENAC.
 - Dana 12.05.2021, vebinar „GEN-FUT - Artificial Intelligence in Aviation”, organizovan od EUROCONTROL.
 - Dana 12.05.2021, vebinar „Overview of Part-PERS of Regulation 2017/373”, organizovan od EUROCONTROL.
 - Dana 12.05.2021, vebinar „GEN-FUT Remote Tower”, organizovan od EUROCONTROL.
 - U januaru 2021. godine onlajn obuka „Fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora”, koja se pruža zemljama u regionu, u okviru EASA IPA 5 projekta.
 - U februaru 2021. godine, onlajn obuka „AFIS radionica“, pružena zemljama u regionu, u okviru EASA IPA 5 projekta.
 - U novembru 2021, obuka „Projektovanje procedura letenja“, organizovana u okviru EASA IPA 5 projekta u Podgorici, Crna Gora.
 - Od novembra do decembra 2021, radionica „Obuka na radnom mestu o funkcionalnim promenama u ATM/ANS“, održana u okviru EASA IPA 5 projekta, u Rimu, Italija.
- **Obuke kojima su prisustvovali inspektorji Aerodromskog odeljenja (AGA):**
 - Virtuelna obuka u vezi sa Uredbom (ACV) br. 06/2021 (Global Reporting Format) GRF u organizaciji EASA.
 - NAA management system implementation best practices and tools Workshop 1 i 2 organizovana kroz IPA 5 projekta, koji sprovodi od EASA.
 - Regionalna obuka na radnom mestu „Upravljanje životinjama svetom na aerodromima“, organizovana kroz IPA 5 projekat koji sprovodi EASA.
 - Procena bezbednosti na aerodromima - Napredna obuka „Safety Assessments at Aerodromes - Advanced Training“ u Berlinu, Nemačka.
 - Procena bezbednosti na aerodromima - Napredna obuka „Safety Assessments at Aerodromes - Advanced Training“ u Berlinu, Nemačka.
 - "IFQP - The Airfield Inspector Training" u vezi sa procedurama i zahtevima za snabdevanje gorivom za avione, u Briselu, Belgija.
 - **Obuka kojoj su prisustvovali službenici Odeljenja za međunarodnu saradnju i ekonomsko regulativu u avijaciji (MSERA):**
 - Obuka na temu „Komunikacija za upravljanje krizom“, održana u oktobru 2021. godine.
 - **Obuke kojima je prisustvovao Odeljenje za bezbednost i kvalitet (OBK):**
 - Dana 25. marta 2021. godine, direktor Odeljenja za bezbednost i kvalitet je pohađao obuku u KIJU na temu: „Strateško planiranje, indikatori učinka, administrativna uputstva u oblasti planiranja budžeta i budžetskih promena“.
 - Od 12. do 16. aprila 2021. godine direktor Odeljenja za bezbednost i kvalitet je pohađao je veb radionicu podržanu od strane EASA IPA 5 c projekta, i koju je sproveo španski Autoritet civilnog vazduhoplovstva - AESA na temu: „Najbolje prakse za primenu sistem upravljanja u nacionalnim vazduhoplovnim autoritetima“ (NAA management system implementation best practices and tools 1 Workshop).
 - **Obuke kojima je prisustvovala Kancelarija za pravne poslove u vazduhoplovstvu (KPPV):**

- Od 8-9 decembra 2021, Proces i tehnike za informisanje javnosti o obavezama i pravima koja proističu iz SSP-a, organizovana od KIJU-a.
 - Od 11. do 14. oktobra 2021, obuka na radnom mestu za upravljanje životinjama svetom, u organizaciji EASA-IPA 5.
 - Od 26. do 27. maja 2021, radionica 9 panevropskih zemalja, u organizaciji EASA - onlajn.
 - Od 19. do 21. maja 2021. godine, obuka „Održivi vazdušni saobraćaj“, u organizaciji ENAC (Nacionalna škola civilnog vazduhoplovstva Francuske).
 - Od 11. do 14. juna 2021. Zakonodavstvo o javnim službenicima/novine i zakonske izmene, u organizaciji IDA – Instituta za upravno pravo.
 - Od 12. do 16. aprila 2021, I radionica o najboljim praksama i alatima za primenu sistema upravljanja bezbednošću za nacionalne vazduhoplovne autoritete, u organizaciji EASA-IPA 5.
- **Obuke kojima su prisustvovali službenici Odeljenja administracije i jedinica za finansije, nabavke i ljudske resurse:**
 - Onlajn prezentacija za Glavnog finansijskog službenika, Službenika za obavezivanje i Službenika za prijem robe, o nekim razvojima i unapređenjima funkcija kontrole finansijskog upravljanja, preko ISUFK-a, u organizaciji Trezora Kosova.
 - Dana 22.01.2021, obuka na temu „Pogled i organizovano izveštavanje“, u organizaciji Trezora Kosova.
 - Dana 23.02.2021, onlajn obuka na temu „Standardi upravljanja i prijavljivanja rizika“.
 - Dana 25.03.2021, Jedinica za LJR i OBK su prisustvovali obuci u KIJU, na temu „Strateško planiranje, indikatori učinka, administrativna uputstva u oblasti planiranja budžeta i budžetskih promena“.
 - Od 24-27.05.2021, obuka na temu „Budžetske organizacije“, u organizaciji Kosovskog instituta za javnu upravu/Ministarstva unutrašnjih poslova i Odeljenja za budžet u Ministarstvu finansija, rada i transfera.
 - Dana 27.04.2021, onlajn obuka „Priprema, upravljanje i praćenje projekata“, u organizaciji KIJU.
 - Od 11-14.06.2021. godine, obuka o izmenama i dopunama Zakona o javnim službenicima koju su pohađali službenici KPPZ-a, nabavke, ljudskih resursa i logistike.
 - Od 04-07.10.2021, obuka Identifikacija i upravljanje rizicima u tenderskom procesu, fokusiranje na održive nabavke u izvršenju budžeta, upravljanje ugovorima i ulogu ljudskih resursa u ovom procesu.
 - Od 05-08.11.2021, obuka na temu: Upravljanje ugovorima kroz e-nabavku.
 - Od 15-16.11.2021, obuka na temu: Menadžerska odgovornost, organizovana od strane KIJU-a.

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

1. NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA						
	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK		STATUS Kratki izveštaj	<i>U toku</i> <i>Kompletiran</i> <i>Ne kompletiran</i> <i>Van ACV-a ili zavisno od spolja</i>
			K 1	K 2		
1	1.1 Potpuna normalizacija niskog vazdušnog prostora za opštu avijaciju					
	1.1.1 Koordinacija sa AVNU-om i Katastarskom agencijom o VFR mapama	UVN/OBL/AGA	X	X	X	X
	Priprema VFR - AVNU mapa					
	1.1.2 Odobrenje mapa (nakon priznavanja od strane AVNU-a)	UVN/OBL/AGA	X	X	X	X
	Delegiranje niskog vazdušnog prostora kosovskim vlastima - COMKFOR					
2. ČLANSTVO U MEĐUNARODnim ORGANIZACIJAMA						
	2.1 Članstvo u OMCV (ICAO)					
	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK		STATUS Kratki izveštaj	<i>U toku</i> <i>Kompletiran</i> <i>Ne kompletiran</i> <i>Van ACV-a ili zavisno od spolja</i>
2			K 1	K 2		
	2.1.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo u OMCV	KGD/MSERV	X	X	X	X
	Članstvo u OMCV - MIP					
	2.2 Članstvo u ECAC					

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	2.2.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo. Sledеći koraci ka članstvu mogu započeti tek nakon članstva u OMCV (tačka 1.2.4)	KGD/MSERV	X	X	X	X			
2.3 Članstvo u EUROCONTROL									
	2.3.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo. Sledеći koraci ka članstvu mogu započeti tek nakon članstva u OMCV (tačka 1.2.4)	KGD/MSERV	X	X	X	X			
3. ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH I REGIONALNIH TEHNIČKIH SPORAZUMA									
3	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK		STATUS Kratki izveštaj	<i>U toku</i>			
			K 1	K 2	K 3	K 4	<i>Kompletiran</i>		
3.1.1 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o standardizaciji									
3.1.2 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o SAFA									
3.1.3 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o ECCAIRS									
	3.1.4 Zaključivanje sporazuma o saradnji sa autoritetima civilnog vazduhoplovstva u Evropi i šire	MSERV	X	X	X	X			
4. POTPUNO SPROVOĐENJE REGULATORNIH ODGOVORNOSTI									
4	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK		STATUS Kratki izveštaj	<i>U toku</i>			
			K 1	K 2	K 3	K 4	<i>Kompletiran</i>		
	4.1.1.Izmena i dopuna Priručnika KAM-a	UVN				X			

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	4.1.2.Izmena TP-05	OBL/OBK			X	
	4.1.3.Uredba (ACV) br. 01/2021 za izmenu i dopunu Uredbe br. 01/2017 o sistemima bespilotnih letelica (SBL)	OBL	X			
	4.1.4.Uredba (ACV) br. 02/2021 za izmenu Uredbe (ACV) br. 01/2019 za zahteve vazdušnih operacija za jedrilice i elektronske leteće torbe			X		
	4.1.5.Uredba (ACV) br. 04/2021 o izmeni Uredbe (ACV) br. 12/2015 u pogledu liste vazdušnih prevoznika kojima je zabranjeno letenje ili su podvrgnuti operativnim ograničenjima unutar Republike Kosovo	OBL		X		
	4.1.6.Uredba (ACV) br. 07/2021 o izmeni Uredbe (ACV) br. 01/2019 u pogledu zahteva za kompetentnost letačke posade i metode obuke i odlaganja datuma primene određenih mera u kontekstu COVID-19 pandemije	OBL			X	
	4.1.7.Uredba (ACV) br. 09/2021 o izmeni Uredbe (ACV) br. 05/2015 u pogledu zahteva za nadleznosti letačke posade i metode obuke, kao i u pogledu izveštavanja, analize i praćenja događaja u civilnom vazduhoplovstvu	OBL			X	
	4.1.8.Izmena/dopuna aktivnih priručnika OBL-a	OBL	X	X	X	
	4.1.9.Izrada priručnika za stručne obuke ACV-a	LJR/AGA/OBL/UVN/OBK			X	X
	4.1.10. Izmena i dopuna Priručnika Aerodromskog odeljenja	AGA	X			
	4.1.11. Proces sproveđenja (enforcement) novih publikacija EASA u vezi sa AMC i/ili direktivama	AGA	X			
	4.1.12. Nacrt uredbe o transponovanju novog Aneksa 15 ICAO-a koji je pokrenut prošle godine i poslana Pravnoj kancelariji 26. oktobra 2020. godine	UVN	X		X	
	4.1.13. Uredba br. 01/2020 o usklađivanju ICAO transponovanih aneksa (SERA) pokrenuta je prošle godine i poslana Pravnoj kancelariji 5. novembra 2020. godine	UVN	X		X	
	4.1.14. Nacrt uredbe o transponovanju Uredbe EK br. 2020/587 o izmenama Uredbe ACV-a br. 07/2018 i Uredbe ACV-a br. 03/2018 postavljajući zahteve za performansu i interakciju nadzora za jedinstveno evropsko nebo	UVN			X	

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	4.1.15. Nacrt uredbe o transponovanju Uredbe EK br. 2020/469 kojim se menja Uredba ACV-a br. 01/2020, Uredba br. 17/2017 i Uredba br. 09/2020 kao veza sa zahtevima za upravljanje vazdušnim saobraćajem/usluge vazdušne navigacije, projektovanje strukture vazdušnog prostora i kvalitet podataka, bezbednost poletno-sletne staze i zamena Uredbe ACV-a br. 08/2015	UVN			X	
	4.1.16. Izmena TP 16	AGA/MSERV		X		
	4.1.17. Nacrt uredbe o izmeni Uredbe br. 17/2017 o administrativnim odredbama i postupcima u vezi sa Aerodromima, u vezi sa uslovima i postupcima za izjašnjavanje organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja stajankom, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2020/1234, sa istim naslovom	AGA			X	
4.2 Sprovođenje plana korekcije za adresiranje nalaza EASA-e						
4.2.1	Sprovođenje plana korekcije ACV-a	UVN	X	X	X	X
4.2.2	Praćenje sprovođenja plana korekcija AVNU-a	UVN	X	X	X	X
4.3 Izdavanje i re-validacija licenci osoblja operatora i izdavanje dozvola						
4.3.1	Izdavanje i validacija vazduhoplovnih licenci	OBL	X	X	X	X
4.3.2	Izdavanje i validacija lekarskih uverenja	OBL	X	X	X	X
4.3.3	Licenciranje kontrolora (kontinuirani proces)	UVN	X	X	X	X
4.3.4	Izdavanje dozvola za DGR (na zahtev)	OBL	X	X	X	X
4.3.5	Registracija operatora SBL	OBL	X	X	X	X
4.4 Stalni nadzor operatora i unutrašnji nadzor						
4.4.1	Detaljni plan nadzornih aktivnosti je deo plana za 2021, ACVK/DSC-PLN 03	AGA/UVN/DSF/MSER V/OBK				
4.5 Ekonomski nadzor AVNU-a, MAP "Adem Jashari" LKIA i pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja						
4.5.1	Ekonomski nadzor AVNU-a (polisa osiguranja 2021)	MSERV	X			
	4.5.2 Ekonomski nadzor MAP "Adem Jashari" LKIA DOO (polisa osiguranja 2021, finansijski učinak u 2020, revidirani finansijski izveštaji 2020, izvanredna kvartalna finansijska performansa)	MSERV	X	X	X	X
	4.5.3 Ekonomski nadzor AVNU-a (procena finansijskog učinka u 2020, revidirani finansijski izveštaji 2020)	MSERV		X		

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	4.5.4 Inspekcija u AVNU-a u vezi sa odobrenim projektima	MSERV		X		
	4.5.5 Ekonomski nadzor "ExFis" DOO za usluge snabdevanja kerozinom na aerodromu (polisa osiguranja 2021 na rizik od usluga zemaljskog opsluživanja i valjanost dostavljenih sertifikata, odvajanje finansijskih računa, procena finansijskog učinka u 2020, izvanredna kvartalna finansijska performansa)	MSERV	X	X	X	X
4.6 Unutrašnje i međuinstitucionalno izveštavanje						
	4.6.1 Konsolidacija godišnjeg izveštaja ACV-a	KGD	X			
	4.6.2 Podnošenje godišnjeg izveštaja Skupštini Kosova	KGD	X			
	4.6.3 Konsolidacija kvartalnih izveštaja ACV-a	KGD	X	X	X	X
	4.6.4 Podnošenje kvartalnog izveštaja Nadzornom odboru	KGD	X	X	X	X
	4.6.5 Izveštavanje o procesima evropskih integracija (Izveštaj o zemlji, periodično izveštavanje ECAA, Pododbor SSP-a za transport)	MSERV	X	X	X	X
	4.6.6 Izveštavanje o NPSSSP-u	MSERV	X	X	X	X
	4.6.7 Podnošenje finansijskih izveštaja MF-u i KGR-u	GFS/KGD	X			
	4.6.8 Podnošenje finansijskog izveštaja Parlamentarnoj komisiji za budžet i finansije	GFS/KGD	X			
	4.6.9 Podnošenje srednjoročnog okvira rashoda 2021-2023	GFS/KGD		X		
	4.6.10 Planiranje godišnjeg budžeta	GFS/KGD		X	X	
	4.6.11 Ostvarivanje planiranih prihoda od naknade za bezbednost putnika	GFS/KGD/MSERV	X	X	X	X
	4.6.12 Finansijski izveštaj o poravnanju sa MF mesečni i tromesečni	GFS	X	X	X	X
	4.6.13 Ostvarivanje planiranih prihoda od: naknada za sertifikaciju i licenciranje, naknada za dronove, naknada za kazne	GFS/DSF/AGA/UVN/ MSERV	X	X	X	X
	4.6.14 Mesečni finansijski izveštaj za KGD	GFS/KGD	X	X	X	X
	4.6.15 Izveštavanje za CJU o unutrašnjem i spoljnom izveštaju o reviziji	KGD/ADM LJR/GFS		X		
	4.6.16 Priprema LVV i podnošenje CJU-MF	KGD/ADM/GFS	X			
4.7 Sprovodenje ECAA sporazuma						
	4.7.1 Ažuriranje matrice i upoznavanje osoblja o transponiranju preostalog zakonodavstva iz Aneksa 1 ECAA	MSERV	X	X	X	X
4.8 Usvajanje regulisanih vazduhoplovnih tarifa						
	4.8.1 Procena inicijalnog zahteva AVNU-a o jedinici terminalne naknade	MSERV	X			

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	4.8.2 Procena drugog zahteva AVNU-a o jedinici terminalne naknade	MSERV		X	X	
	4.8.3 Izdavanje Administrativne odluke o vrednosti jedinice terminalne naknade u RKS za 2022. godinu	KGD			X	
	4.8.4 Procena potencijalnih podsticajnih programa od strane LKIA	MSERV	X	X		
	4.8.5 Sažetak realizacije Podsticajnog programa 2018-2020	MSERV		X		
4.9 Izrada Nacionalne strategije za razvoj civilnog vazduhoplovstva						
	4.9.1 Podrška u izradi Strategije civilnog vazduhoplovstva u okviru Strategije za multimodalni transport	MSERV/OBK	X	X	X	X
4.10 Ugovaranja sporazuma o saradnji sa državnim organima za zaštitu životne sredine						
	4.10.1 MoR sa zainteresovanim stranama	KGD/AGA/UVN		X		
4.11 Sprovodenje Uredbe o označavanju prepreka, posebno inspekcije i identifikacije dalekovoda koji prelaze iznad autoputeva						
	4.11.1 Inspekcije na terenu u vezi sa lokacijama vetrogeneratora	AGA	X	X	X	X
	4.11.2 Inspekcije na terenu za proveru označavanja dalekovodova koji prelaze iznad autoputeva	AGA	X	X	X	X
4.12 Odobrenje promene na MAP, produženje piste i podizanje kategorije ILS-a						
	4.12.1 Procena i odobrenje zahteva od strane LKIA za promene na aerodromu	AGA	X			
	4.12.2 Procena i odobrenje projekta	AGA	X	X	X	X
	4.12.3 Procena i odobrenje procene bezbednosti	AGA	X	X	X	X
	4.12.4 Nadzor radova	AGA	X	X	X	X
4.13 Proces promene sertifikata aerodroma MAP "Adem Jashari"						
	4.13.1 Procena aplikacije i prateće dokumentacije	AGA				X
	4.13.2 Sveobuhvatna revizija	AGA				X
	4.13.3 Priprema preporuke za promenu sertifikata	AGA				X
4.14 Sertifikacija organizacija za stručno osposobljavanje						
	4.14.1 Procena aplikacije LKIA-e za sertifikaciju kao organizacija za stručno osposobljavanje (u zavisnosti od aplikacije)	AGA			X	X
	4.14.2 Sveobuhvatna revizija organizacije, opreme i pribora	AGA			X	X
	4.14.3 Priprema preporuke za izdavanje sertifikata	AGA			X	X
	4.14.4 Redovne inspekcije obuke radi provere usklađenosti	AGA			X	X
4.15 Obnavljanje sertifikata AVNU-a kao pružaoca usluga UVN						
	4.15.1 Procena aplikacije i prateće dokumentacije	UVN/MSERV	X			

4.15.2 Sveobuhvatna revizija	UVN		X		
4.15.3 Priprema preporuke za obnovu sertifikata	UVN/MSERV		X		
4.16 Sprovođenje i kontinuirano poboljšanje SUK-a					
4.16.1 Pregled sistema upravljanja u ACV-u i neophodne izmene/dopune do sertifikacije	OBK i sva odeljenja	X	X	X	
4.16.2 Interna revizija SUK-a	OBK/sva odeljenja		X	X	
4.16.3 Praćenje zaključenja nalaza sa unutrašnje revizije	OBK /ADM	X	X	X	
4.16.4 Pregled uredbi koje transponiraju anekse ICAO-a za član koji obavezuje objavljivanje u AIP "Razlika" od SARPs-a	AGA/UVN/OBL			X	
4.17 Realizacija budžetskih rashoda prema planu gotovinskog toka (u %)					
4.17.1 Ukupna realizacija (rashodi izdvojenog budžeta)	GFS	X	X	X	
4.17.2 Plate i dnevnice	GFS	X	X	X	
4.17.3 Robe i usluge	GFS	X	X	X	
4.17.4 Komunalni troškovi	GFS	X	X	X	
4.18 Realizacija planova prema odobrenju od strane uprave ACV-a					
4.18.1 Pregled planiranja osoblja nakon usvajanja budžeta za ACV, AACK/BNJ-PLN 04 (Uredba 02/2020 o planiranju osoblja).	LJR	X		X	
4.18.2 Plan prijema, premeštaja, unapređenja (prema važećim aktima) nakon izvršene izmene interne uredbe, kroz postupak restrukturiranja.	LJR	X	X	X	
4.18.3 Rešenja, dopuna aktata o imenovanju, opis radnih obaveza.	LJR		X	X	
4.18.4 Realizacija plana obuke za službenike ACV-a (AACK/BNJ-PLN 03)	LJR	X	X	X	
4.18.5 Pregled kadrovskih dosijea prema važećim aktima (Uredba br. 01/2020 o sadržaju, upravljanju i korišćenju dosijea osoblja i informacionog sistema za upravljanje ljudskim resursima).	LJR			X	
4.18.6 Praćenje i izveštavanje o prisustvu na radu	LJR	X	X	X	
4.19 Sprovođenje plana nabavki					
4.19.1 Premeštanje (prenos) inventara ACV-a u novi objekat	PRO	X			
4.19.2 Savetovanje o pravnoj podršci	PRO	X			
4.19.3 Snabdevanje zaštitnom odećom za inspektore u ACV-u	PRO		X	X	
4.19.4 Snabdevanje softverom	PRO		X	X	
4.19.5 Servisiranje i održavanje vozila	PRO		X	X	

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

4.19.6 Servisiranje i održavanje IT-a	PRO					
4.19.7 Konsultant za KGD	PRO		X	X		
4.19.8 Konsultant za IT	PRO		X			
4.19.9 Iznajmljivanje dva vozila	PRO		X			
4.19.10 Premeštanje unutar ACV-a	PRO					
4.19.11 Usluge vazdušnog transporta	PRO			X		
4.19.12 Fizičko obezbeđenje objekta	PRO	X				
4.19.13 Snabdevanje IT-om	PRO	X				
4.19.14 Snabdevanje higijenskim materijalom (za zaštitu od Covid-a)	PRO	X				
4.19.15 Snabdevanje štampanim materijalima i usluge dizajna (sa jednim snabdevanjem)	PRO			X		
4.19.16 Snabdevanje metalnim ormanom	PRO			X		

4.20 Razmatranje promena u AVNU-u

4.20.1 Pregled promena u AVNU-u	UVN	X	X	X	X	
4.20.2 Prihvatanje promena u AVNU-u	UVN	X	X	X	X	
4.20.3 Odobrenje UTP-a i UCS-a za BKPR APP i BKPR TWR	UVN				X	

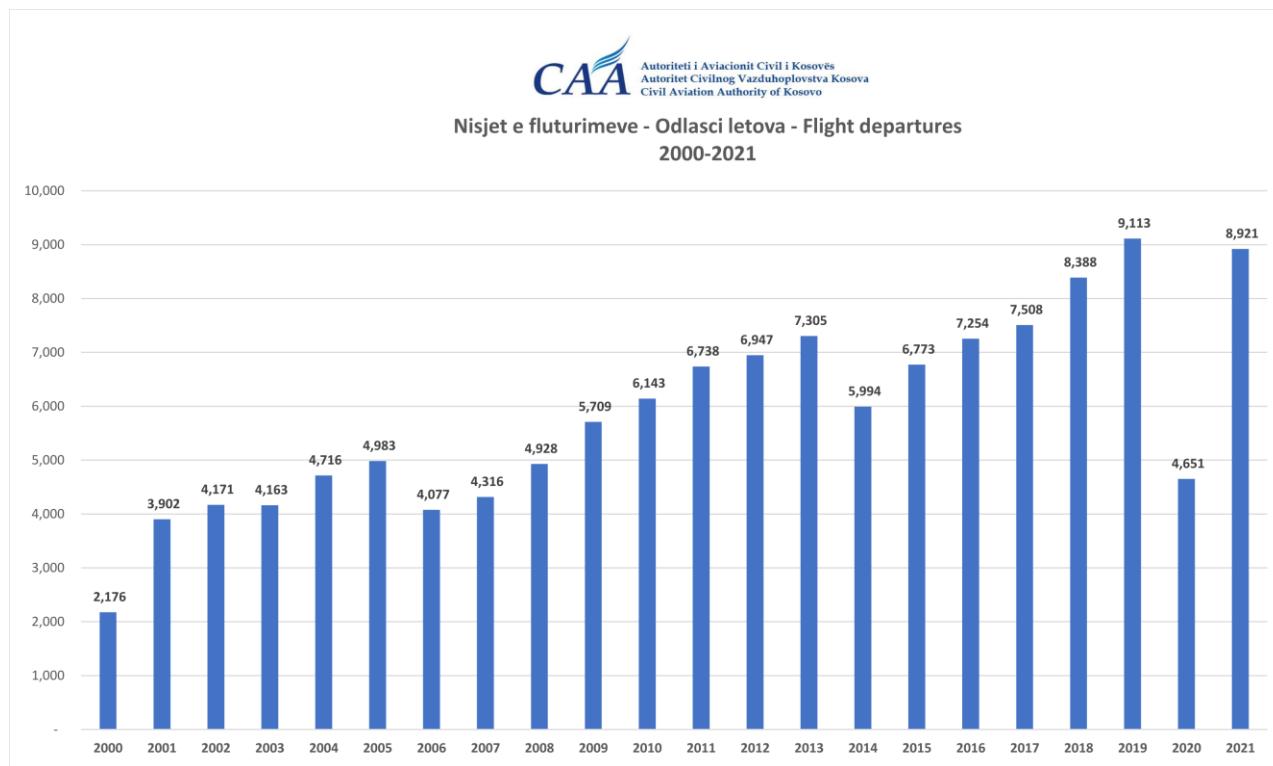
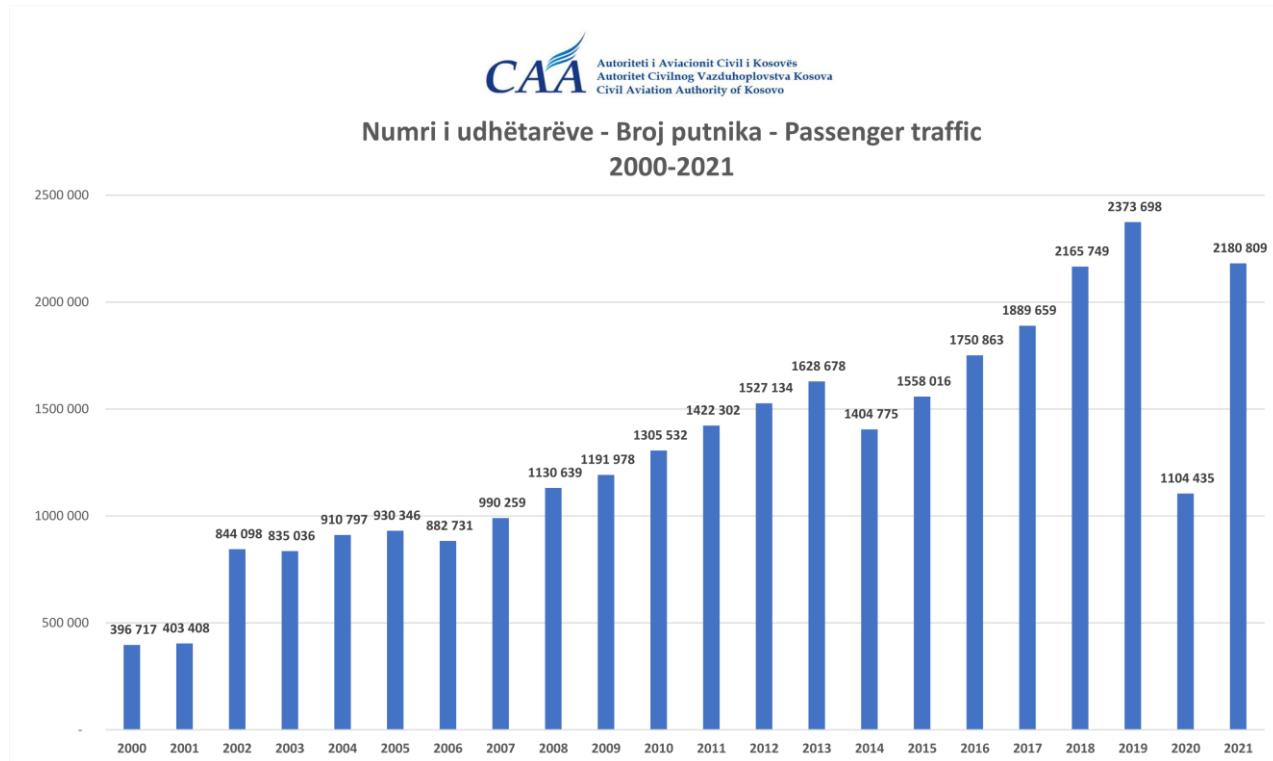
5 IZRADA I SPROVOĐENJE NACIONALNOG PROGRAMA BEZBEDNOSTI - NPB

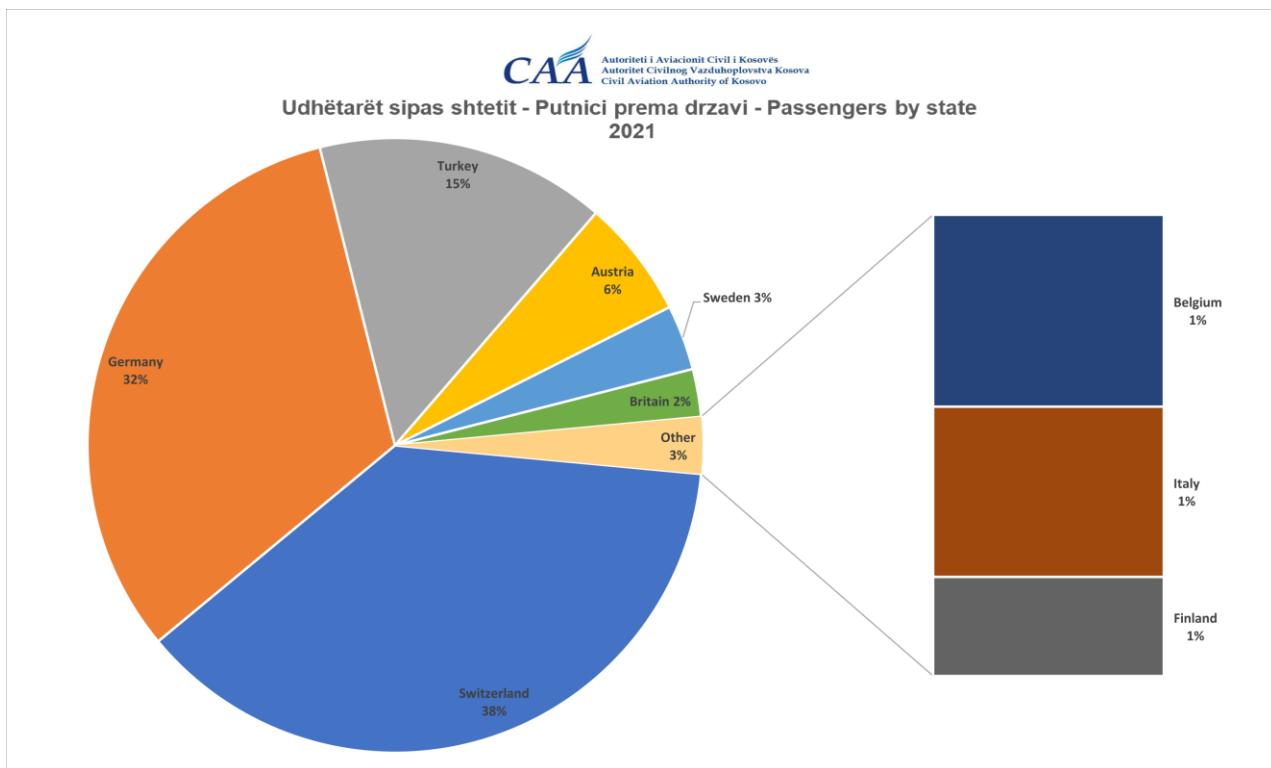
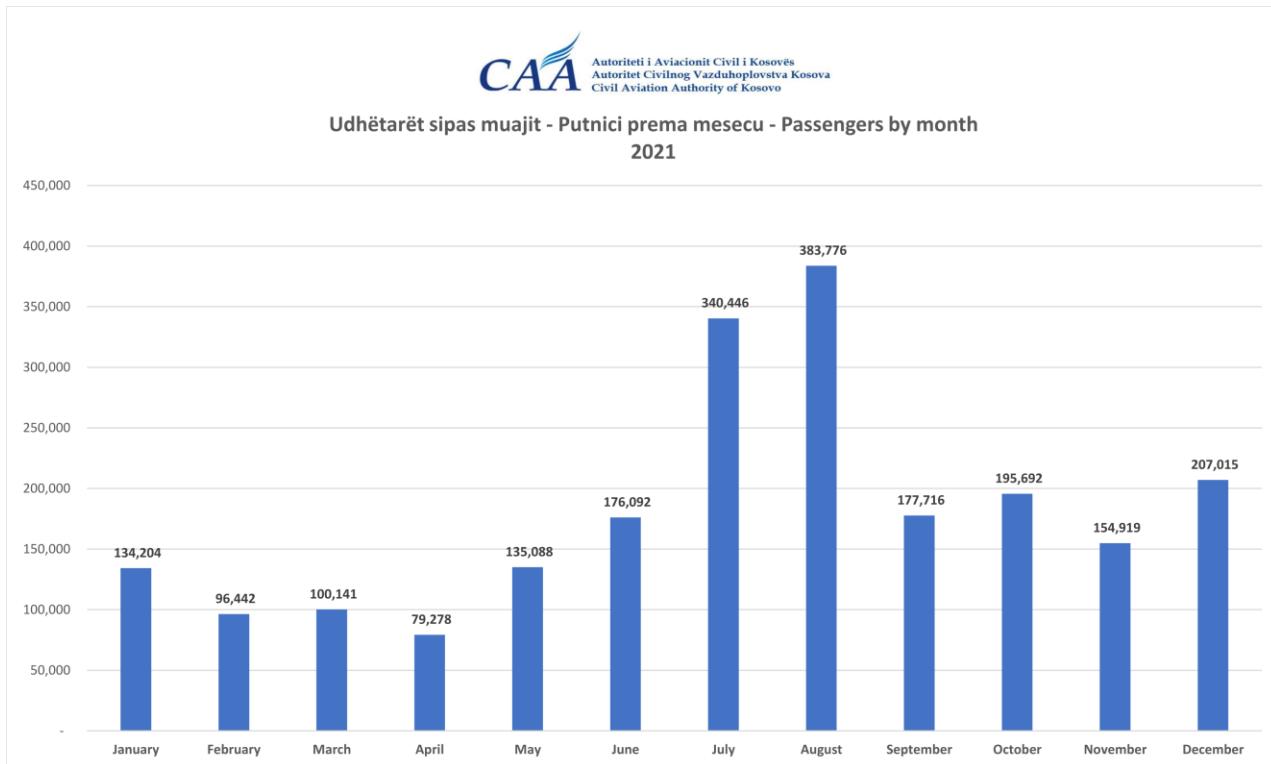
5	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	<i>U toku</i>
			K 1	K 2	K 3	K 4		
	5.1.1 Organizacija sastanka Odbora za NPB	OBK/KGD		X	X			
	5.1.2 Sastanci Saveta za bezbednost u ACV-u	Saveta za bezbednost	X	X	X	X		
	5.1.3 Analiza OR i izrada izveštaja	Radna grupa	X	X				
	5.1.4 Priprema zbirnih spiskova prijavljenih događaja (upravljanje sistemom izveštavanja događaja)	OBK	X	X	X	X		

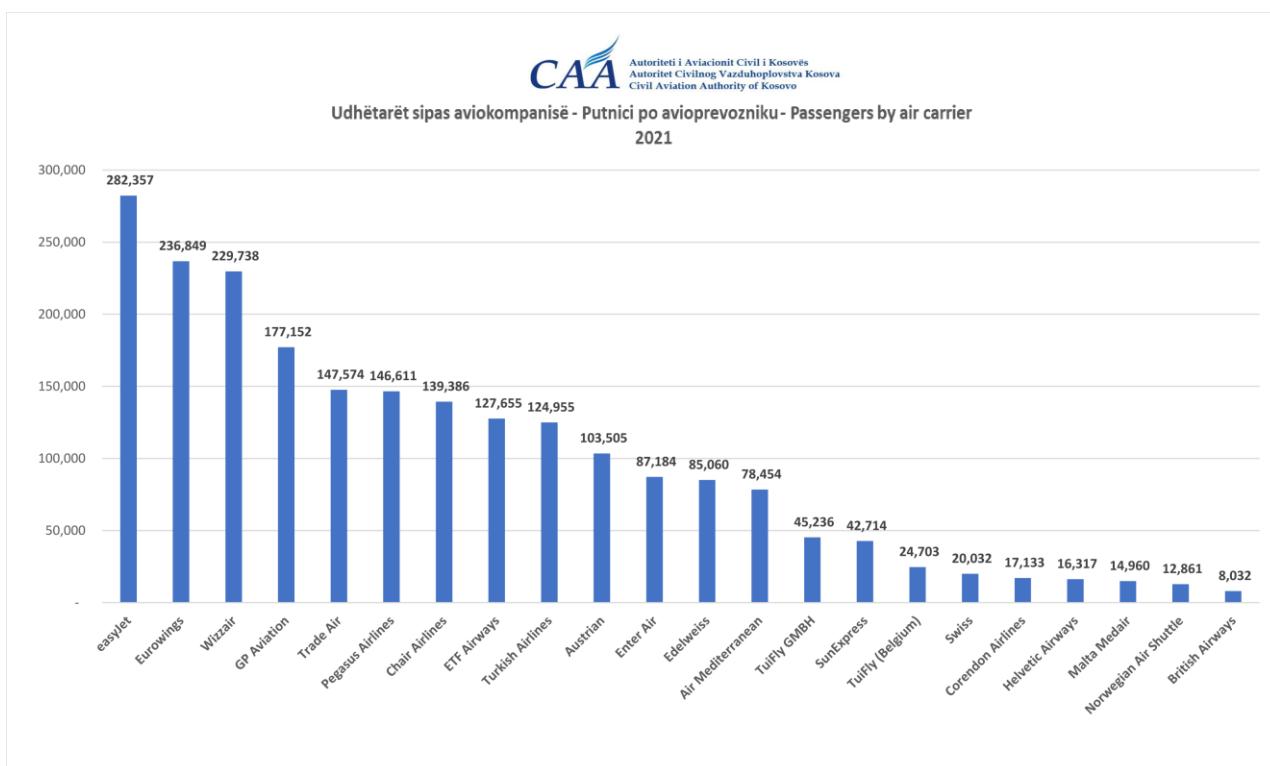
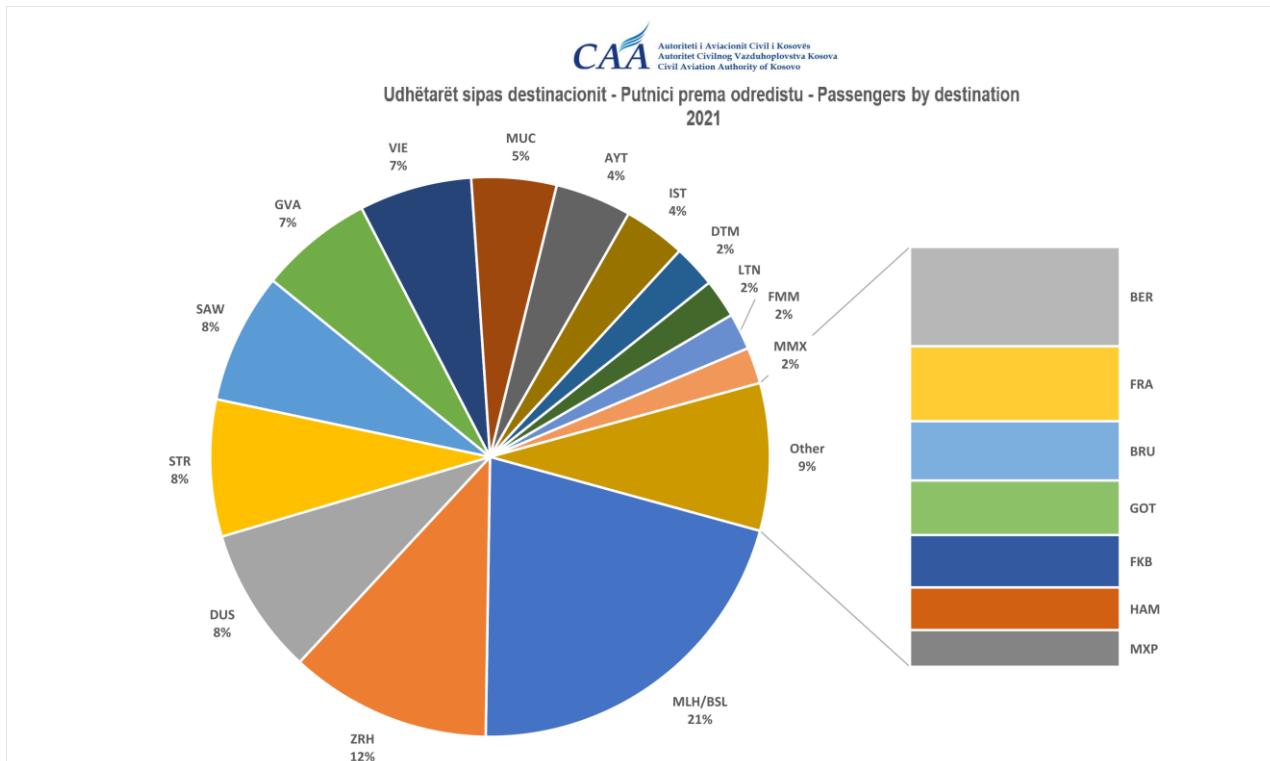
PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2021. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

	5.1.5 Upravljanje rizicima u civilnom vazduhoplovstvu (Kreiranje registra nakon merenja rizika od COVID-19 prema ICAO Doc. 10144) AKO JE NEOPHODNO	OBK, Savet za bezbednost i Ovlašćeni medicinski ispitivač	X	X	X	X	
	5.1.6 Ažuriranje GAP analize	OBK			X	X	
	5.1.7 Plan implementacije NPB-a	OBK			X	X	
	5.1.8 Izrada Državnog plana bezbednosti	OBK-Savet			X	X	
	5.1.9 Ažuriranje priručnika za obavezu izvršenja "Enforcement Manual" tako da odražava Uredbu o kaznama u civilnom vazduhoplovstvu	OBK	X	X			
	5.1.10 Izrada priručnika za "Sistem upravljanja" za ACV	OBK		X	X	X	

PRILOG 3 - STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA 2021. GODINE

PRILOG 3 - STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA 2021. GODINE

